

ساریشین

علی داشقین

ساریشین

علی داشقین

SARIŞIN

YAZAR:

ALİ DAŞKIN

(Az.Yazarlar Birliyi,Uluslararası Avrasiya
Basın Fondu və Uluslararası Vektor Bilim
Evi'nin Yüksək Yazarlar Qurulu Üyəsi.
Paralaq Danulduzu Dil Akademisi'nin
Kültürel Başqanı)

1.Baskı
Təbriz-2006

Təbriz-Şəriəti Küçəsi-Hifdəhi Şəhrivər
Geçidi-Atlaz Bazarı-Üst qat-No 41-Kültürevi.

Telfəks: (0411) 555.66.43

Ceptel: (+98) 914.406.64.47

شاپک: ۹۶۴-۰۶-۸۷۳۶-۷

ISBN: 964-06-8736-7

ساړه سين

سټوډاسينس روزگارلارين قانادينان وټرنلره
يازار پايي

علي داشقين

سارپشین

علی حسین زاده (داشقین)

دوزلتمن: مارال تبریزی

جیبی / ۱۶۰ ص. / ۱۰۰۰ جلد / ۱۲۰۰۰ ریال

چاپ اول / تبریز / ۱۳۸۵

ناشر: مؤلف

ISBN: 964-06-8736-7

شابک: ۷-۸۷۳۶-۰۶-۹۶۴

حق چاپ و امتیاز برای مؤلف محفوظ است

تبریز- چهارراه هفده شهریور- پاساژ اطلس- طبقه بالا- فرهنگسرا- ۴۱

تلفکس مؤلف: ۴۳ ۶۶ ۵۵۵ (۰۴۱۱)-۴۷-۶۴-۴۰۶-۹۱۴۰

مرکز پخش: مؤسسه فرهنگی و هنری پارلاق دان اولدوزو- ۷۵ ۶۲ ۵۴۰

١. بؤل

فزل قوئل

باقیش اوولاغیندا

قومرال کوزلوم!

سسین

سس سینر دونیاسیندا شیرین سوزلوم

ساریشین!...

کونول کیتاییمین قایبق قیزی

سنوکی بولاغیمین

قیدراغینداکی یارپیزی

هنچ اولماز سا سن

منه یاشاتما پاییزی

ساریشین!...

دور علا

بیر آذر داها آلیشمالیییق بیز

منیم اوره بیمده آچیلما میش کیز

سنین بیکلرینده خیر تینالی دئیز

ساریشین!...

آغاجلار، بیزی حابئله دوغانی سئویندیرن آغاجلار. هردن باشلارینا و
آیینلرینه یاشیل گئییم و اؤرپک تاخیب هرکسی یاشیللیغا، هردنسه اونو
آچیب دا، یئرینه گوموشو و آغ آپاق بورونجک بورونوب بوتون پیسلیک

حابئله بولاشیقلىق لاردان اوزاق دوروب دورولوغا گۆتورن آغاجلار. بونلار آغاجلاردی. قوشلار یووا، یاشاما بزمک، باغلارداکی قیرغین و کوسکونلره کۆلگه لیک و سونرا دا بیر سیرالارینین توسسولو اوجاغینا اودون اولان آغاجلار.

آغاجلارین سؤیکه یی نه؟ یانداشی کیم؟ حله بیر ده، « آغ » آغاجی دوشون! حله بیر ده، « آغاج آنا » نی دوشلرینده گزدير ا حله بیر ده، بو دئییم و دویومدان- میفولوگییادان دوغان و قیزجیغازلارینا آد اولاراق دا وئرلین « آکینا » نی آنلا! آغاجلار گۆزل، آغ آغاج ایسه داحا گۆزلدیر بیر تورک انسانی ایچین. هر بیر آغاجین کۆکو، گۆودسی، قولو، بوداغی و سوندا یاپراغی اولور. بونلارین وارلیغی ایسه دیری و یاشار بیر آغاجین دوز و دوغرو گۆسترگه سیدیر. آغاجلار کۆکلری نین اوزرینده بوی آتیر، اؤزو ایچین گۆوده بسله ییر، قوللارینی گۆیه نه بیلیم بلکه ده تاترییا آچیر، بوداقلارینی هاوایا سریر و یاپراقلارینی روزگارا یئلله دیر. بئله لیکله ده آغاجلار آغ گونلو اولور و آغاجلیقلار سئومه لی.

آغاجلاری بیز بئله گۆرور و دوشونوروک. گۆرن آغاجلار بیزی نئجه و نه کیمی دویورلاردی؟ ساچلاریندا بولبول اوخودان آغاجلارین گۆوده لرینه توخونان بالتا، ایشته چاپاجاق و اونلاری آجیماسیزجاسینا دوغراییب و سوغوق توپراغا دؤکن ایکی توتاقلی بوچقولار بیزیم، انسان اوغلونون اؤز گۆودسینه دوشورسه ناسیل؟ بونا دؤزمک، بونو سیندیرمک، بونو اودماق قولایمی؟ آما دی گل کی، بیزیم، آدامین یعنی گۆودسینه اونلاردان داحا کۆتوسو، داحا پیسی و قورخونجو توخونور و ائندیریلیر دئسک، یئنه ده بیز قابا، اونلار دوغروجو اولور و کۆپرو چایین او تاینیندا قالاچاق.

هر اوزده، آغاچلار دا یاشاییرلار بیز ده، اونلار دا بو دئدیکلریمیزی اؤز گؤزلی ایله گؤرورلر بیز ده، بو آرادا بیر ده عؤمور- گون سؤزو واردیر. هر بیر یاشایانین دوغال اولاراق عؤمورو- گونو ده اولمالی دیر. هر بیر دیری و جانلی نین زامان کسیینده عؤمور پایى اولور. عؤمور پایى اولان هر بیر یاراتیغین ایسه، عؤموروندن- گونوندن قوپوب دوشنلر واردیر. آغاچلارین ایتیردیکلری داها چوخ یاپراق کیمی دوشونولور. هر بیر ایلک باهارین سون باهاری اولور. بو سون باهار ایسه، آغاچلارین یاپراقلارینی اونلارین لئچکلرینی آچار، ساچلارینی یولار، گؤزلیرینی آغلادار و یاناقلارینی یلواش آما زورلال جیرماقلا یارکن آلیب گؤتورور.

یاپراقلار حامیسی بیردن دئییل ده، قیسا بیر سوره ایچریسینده اؤز دالاریندان قوپوب دوشورلر. آغاچلارین بو یاپراقلاری حامیسی بیر بویادا دئییل ده، ساری، قیرمیزی، مور، آغیمسوو،... بویالاردا قوپوب دوشورلر. بو گؤرونتمو اؤزو ده گؤزل اولور آما یثره توخونوب سونرا دا آغیر و بولاشیق آیاقلار قوربان گئدن یاپراقلار ایچین دئییل. هر سون باهار سونراسی، آغاچلارین عؤموروندن بیر ایل داها آیریلیر. یاپراق دالدان، عؤمور ایسه آغاجدان اوزاقلاشیر. همین دؤکولوشو و قوپوشو، بیزیم کیمیلر گوز یا دا پاییز آدلاندیریر. همین یاپراقلاری ایسه، « خزل » دئییه دیله- دیشه سالیر انسانلار. ندن خزل؟ ندن باشقا بیر آد قویمامیشلاردی بو یازیقلار؟ خزل! خز+ آل.

خز، یومشاق و سئومه لی دیر. باهالی و آز تاپیلاتدیر. خزی آووجلارا آلیب سیخیرسان بوزوشور، ییغیشیر و یوخ اولور کیمی دویولور. دئمک، هر بیر زاد یومشاقجاسینا بوزوشوب آزیلیرسه، اونو دا خزه بنزدیب و سونرا

دا « خزل » دئمک اولارمیش. آما بوندان منه، سنه و ساریشینا نه؟ بونون نه یی و حاراسی منی، سنی و ساریشینی ایلگیلندیریر؟ بیز آغاچ فیلان دئییلیک! بیزدن هئج آغاچ دا چیخمازا! آغاجین آیری یئری و آیری دورومو واردیر بیزیم اجтімادا! بونا گۆره ده، کیسمه منی، سنی و داحا دا ده یرلی اولان ساریشینی آغاچا زادا بنزده بیلمز.

آما ندن آغاجلار کیمی اولمایاق کی؟ بیزده بیر بالاجا کۆک، کیچیک بیر گۆوده، قیساسجیق قوللار و بیرآز دا عۆمور دندیییمیز گون اولورسا، باخ بیز ده آغاجلار کیمی اولابیلریک. یاپراقلاری اۆزلرینین آغاجلاردان آیری و اۆزگور دوشونمک داحا دوغرو اولاردی بلکه ده. اونلار ایلک باهاردان آغ قارین قارا اوزلردن چکیلیب گئتمه سیندن سونرا یاشاریر، سون باهاردان، آجی روزگارین شیرین یانقلارا چارپدیغی زامان دۆکولورلر. بو، بیر عۆمور و بیر یاشام سوره سی دئمکدیر. هئج اولمازسا اونلارین آغاچ یاپراغی و لئجه یی اولاراق اۆلومو و خزل اولوب آياقلار آلتینا دوشمه سی ایلده بیر دۆنه اونو دا سون باهاردان باش وئیریر. بیزیم عۆموروموزدن قوپان گونلرسه، نه ایلک، نه ده سون باهار تانیییر. هر گون اۆز گونونده قوپور و آیریلیر.

ساریشین نئجه؟ اونون دا گونلری بئله دیرمی؟ اونون دا پایینا بوتون کیشیلر و زواللی یاراتیقلار کیمی عۆمور- گون پایی دوشموشدور؟ بونو بیر باشقا تورلو آچیق وئرسک گولونج و تاپماجا کیمی گلر بیر چوخلارینا چونکو ساریشین دا بیزیم کیمی بیررسی و باشینین گیردییی، چکدییی دردلر ده تانیشدیرلار. بوندان آجی، بوندان گۆینه دیجی و بوندان آغیر بیر زاد یوخدور کی، انسانین گونلری هم ده گۆزلری باخا- باخا، آغاجلارین دیلسیز- آغیزسز یاپراقلاری کیمی خزل اولوب گئتسین. ساریشین چوخ

دوشونور آما آز سونوج گۆروردو. اونون عۆمور پايينا دوشن گونلر هر آن و هر ذيقه خزل کیمی قوپور و آزیلیردی...

اونو، آناسی دونیا یا گتیررکن گۆزلری قومرال، ساچلاری ساری اوزو گولوشلو آما باختی بیرآز... ایدی. اوشاق بؤیویور و یورومه یه تله سیردی. اونا ائله گلیردی کی، اثرکن بوی آتیپ آیاق توتانلارین آپبه یی بالا، شیره و بکمزه باتمیش و اونونکو گئری قالمیش دیر. بونو یالنیز ساریشین دئیل، بوتون اوشاقلار آرزولاییب دورار. اونون قارداشی دا ساریشین ایدی آما هر ساریشین بیر اولماز، بنزر باختا و طالععه اییه دورماز. بونو کیچیک ساریشین دویماز آما هئچ دویمازدی. ایندی اونون آیاقلاری یاواشجا آما گوجلو برکیمه یه باشلاییب تیتره مه سه ده، اونو گودن و گوزله ین قارا گونلر، آغاجلارین یاشیل لئچه یینی باشیندان آچان یئلر، روزگارلار و فیرتینالار کیمی آجیماسیزدی. هر کوچه نین هر بیر تیمینده بوسقویا یاتیب اوغرون- اوغرون گزیشن گۆزلر و یالانجی اووسونچولار اونو هر آدیم باشی ایزله بیر و هرگون اورتاسی گۆزله بیردی...

او کیم دیر کی؟ بیر ألجه اوشاق، بیر پارچا آلتون، بیر توتوم اورک و بیر آغلاییم گؤز! اونون دوغولدوغو ائو، بؤیودویو توپلوم، اوز- اوزه قالدیغی انسانلار و ایستمه دن توش گلدییی قادالار اونون گۆزلرینه سوچسوز و دورو سولار کیمی پارلاق گۆرونوردو. گۆرونسون، گۆرونمه یه نه وئرلر کی؟ قیزجیغاز اوخوماغی، اوزو ایچین آدام اولماغی سئویر و بو اوزدن ده بؤیوکلری نین اوزونو قاشیییر، باشینی دئشیردی. بو ایش اولدو و اونون دا آدی اوخول اؤیرنجیلری دفترینه یازیلدی. موتلودو، سئوینجکدی، گۆزو آیاغی نین آلتینی گۆرمه بیر...

ساریشین نه قدر چالیشسا دا، اؤزونو موتلو و گولومسر گؤسترسه ده، اونون آدی ساریشین و باختی نین بیرینجی پایى آغاجلارین ساری خزل و یاپراقلاری کیمییدی. او هر آن اؤز گؤدوسیندن قیریلیب دوشه بیلر، ایاقلانیب آزيله بیلردی. هر بیر یومشاق و ساری یاپراغی آغینا- بوزونا باخمایان توفانین آینه می وئرمه لیبیک بیز؟ البت کی یوخ! اونو بوتون گوجوموز و باجاریمیز ایله توتوب قوروماق گرکدیر. آما حانی او آلر؟ کیم و نجه قورویاجاقمیش زواللی ساریشینی؟ اونو قوروماغا چالیشانلارین قوروما گوجو، گرکن اوسو، دونیاسال بیلگی و بیلیمی... وارمییدی؟ گۆرن بئله بیر اوزجو اولایی و قادانی دوشوندوکده، اونو اؤنله مه یی گؤتور- قوی ائتمیشلردی؟! بونون جاوابی یوخ! ائتمه میشلردی، باجارامامیشلاردی، قورویامامیشلاردی دئمه لی و دوشونمه لیبیک.

اوشاق آغیلی و بؤیوک آغیلسیزلیغی آل- آله وئرمیش، حله قینینی یاریب اؤزگور و سربست بیر قونچه اولراق آچمامیش ساریشینی عؤمور پاییزینا قوناق، قیش اوجاغینا یاناجاق و کیشی هوسینه قوربانلیق اولراق دوشونورلردی نه یازیق کی.

بو آرادا گونلر ده بوش دورمامیش و بیرر- بیرر هم ده قییاسی گئچیر، آرخادا قالاتلاری هئچ دوشونمورلردی. آغاجی ایچیندن قورد یئنین کیمی انسانلاری و توپلومو دا اؤز ایچیندن چورودوب، بوشالیدی هئچه پوچا چیخاریرلار. آخی بیز اؤزوموزو یاشامیریق کی، عؤمور پاییمیزا دوشن گون و زامانی اؤزوموز بؤلوشدوروب، اؤزوموز اؤلچ- بیچ ائله میریک کی، آلین یازیمیزی اؤز آلریمیزله یازمیریق کی، بو کیم؟ دایی، او کیم؟ عمی، او کیم؟ قارداش، بس اونلار کیم؟ یاخینلار، سونرا کیملر؟ قونشولار...

دئمک بیزیم عۇمور - گونوموز و آلىن يازيميز اۇزوموز دئىيل، باشقالارى و ديگرلرينين آلىنده اولموش، اولور و بئله گئديرسه داحا دا اولاجاقدير. ساريشين اوشاقديرسا، اوشاقليني ياشامالى، بۇيوكلر ايسه بۇيوكدورسه، دوغرو- دوزگون يول گۇسترمه ليديرلر. آخى عۇمور پايميزدان قوپوب دوشن گونلر ساده جه آغاج ياپراقلارى دئىيل كى اونلارين خزل اولوب گئتمه سينه گۇز يوماق! آخى بيزيم هم ده ساريشينين عۇمور پايى نه قدر و نه اوزونلوقدادير كى، اونو دا او- بو ياشاسين و ايسته ديبى يۇنلره سوروكله سين؟ يوخ، بئله بير يازى كيمسه نين كيتابيندا يازيلماميش و يازلسا بئله، پوزولماليدير. قيزجيغاز دوققوز ياشلاريني ياشامقادير اما كوچه نين تيميني كسنلر، اوخولون قاپيسيني گودنلر هرگون و هر ساعات آرتماقدا، چيركين ايچريلرينى آرى- دورو سۇزلرله بزه ييب اۇز پيسليك لرينى گيزله مكده ديرلر.

يووا قورماق گۇزل، ائو- اوشاق ايهه سى اولماق داحا گۇزليدير اما كيم و كيمينله؟! حاجاغ و نئچه ياشدا؟ نئجه و نه بيچيمده؟... هر گونون اۇزونه اۇزل حۇكمو اولمالى، اۇزونه ياراشان داورانيشلارى اؤيره ديلمه ليدير. بونو بۇيوكلر و توپلومون آپاريچى قولو بيلمه ديكده ياخود بيلركن اۇزونو او يترده قويماييب گۇز يومدوقدا، ساريشين، آغشين، قاراشين، بوغدايى و ديگر ياورولار بۇيله سينه خزل اولوب گنده جكلر نه يازيق.

گوز آخشاملارى يئننى باشلاميش، گونشين ده سارى ايشينلارى اۇزونو ساريشينين سارى ساچلارى كيمى شهرين حوندور ديكينتى لرينين چيىنلرينه سرير، آغاجلارين قيزيلى ياپراقلارينا سورور، سئوگيلى سيز كوچه لرده سئوگى خزللرى نين خيشيلتى سينا تانيق اولور هر آخشام.

هر زادین خزلی اولور. سئوگی نین، یاپراغین، عؤمورون، ساریشینین و بوتون وارلیقلارین. هئچ خزله قارشى چىخماق دا ایسته میریک، خزلی کؤتوله مک ایسته یینده ده دئییلیک فقط، هر زادین چاغی، زامانى، یشری و دورومو بللنمه لیدیر. بیز چاغداش دونیادا یاشاییر یقسا، اونون اورونلرینی و گتیردیکلرینی ده گؤزدن گئچیرمه لی و اولوسال یاشامیمیزی کوره سل و ینى بیر بیچیمده قورمالییق یوخسا زامان تکرلکلى نین آلتیندا هم ده کیپرک چالیمیندا خزل اولوب گئده بیلرک.

یاورولاریمیز بیزیم عؤمور گؤدیمیزین یاپراقلاری و دیریلیک باهارى حابئله وارلیق باغچامیزین بزلکلى دیرلر. اونلارین چاغسیز و یشرسیز بیر زامان کسیینده ساپلاغیندان قوپوب کیرلی قوجاقلارا و قوخوموش کوچه و سوخاقلارا اوغرامالارینا نئجه گؤنول وئریب قول قویابیلرک؟ اونلار بیزیم گؤز بیکلریمیز دئییللرمی؟ اونلار ایچین قاپی-قاپی، گزیشیب ده دوکتورلارا یالوار-یاخار اندنلرین سایبسی آزدیرمی؟ یوخ، اونلاری بئله جه بیراخیب دا سایمازانا داوانماغا اونورسوزلوق و دامارسیزلیق دئمک اولار. حله بیر ده ساریشین، گونشین، پاییز گونشی نین یاریسی، کوچه و خیوانلاری نین گؤز قاماشدیران شوعاسی! اونا نئجه قییماق و نئجه قارا گونلرین قوینونا بیراخماق اولار؟ کوچوچوک ساریشین، سوچسوز هم ده اوسسوز و چوجوقوسو ساریشین! آخی ندن یونجا تئز و گؤزو یومولو یولا هم ده سنى گؤزله مه ین و اؤزله مه ین بیر یولا دوزه لیرسن؟ ندن عؤمور پایى نین بیر چوخ ایلک و سون باهارلارینی یاشاماغی دوشونمه ییرسن و گونلرین ساچلارین کیمی سارالیر، سارالیر و سوندا خزله چئوریلیب قارا سولارا یولاق اولان آرخلارا دؤکولور، ندن؟!...

اونون دوغولوب و بوی آتدیغی ائوده حانسی و نئجه دونیا گۆروشو، اینام واردی؟ اونلار وارلیغا نئجه باخیرلاردی؟ اونلارین تمل دوشونجه لریندکی کۆکلر حاردان و نئجه سو ایچیردی؟ دوغرو دور، بونلار حامیسی ساریشین و دیگرلری نین آلین یازیسینی چیزیر و اونون چیزگی لرینده آجیق، قم، قوسسه، اؤفکه، یورغونلوق، اؤج... توملاری اکیرلر. توتالیم ساریشین اؤز کیملیک و توپلومسال یثرینی بیلمه ین داخا دوغروسو حله اورایا چاتماز و وارمایان بیر اوشاقدی، اونو گۆز گۆرتی یانار اودا، آتسه آتانلار نئجه؟ بو، کیمین سوچو و کیملرین یانلیشی دیر؟ ندن اونون قیزیلی ساچلارینی دوغرو و سئوگی- ساینی دولو بیر یاشامین بویون- بوخاغینا حۆرمورلر بو آدلارینی بۆیوک، عمی، دایی، نه بیلیم نه، نه قویونلار، ندن؟! نه ایچین اونو کوچه تیملری نین آج قوردلارینا یئم ائدیر سونرا دا اوتوروب یورغون و سوچلو دیزلرینی قوجویوب آغلاییرلار؟! بو باغیشلانان بیر سوچ، واز گئچیلن بیر آزغینلیق و اونودولان بیر داورانیشمی؟ کسین لیکله یوخ! بو و بونا بنزر یؤنتیملر بیزیم و او بۆلومدن آز یاشلی ساریشینین عۆمور- گون یولونو تام ده ییشیمیش و قارا بیر چیزگی چیزمیش اولابیلر....

یاورونون قارداشی اوندان اؤنجه ائولنمیش و ایسی- سوغوق بیر یووا قورموش، اونلاردان آیریلیمیشدی. ساریشینا ائله گلیردی کی، هرکس تئز ائولنسه تئز اؤزونو تاپار. اونون آغزی بئله سولانیردی. بلکه قاراگونلولوک ایچیریسینده بوغولان بیر ائودن قاچیب قورتولماق ایسته ییردی! او، بونو دا بۆیوکلردن ائشیدیب اؤیرنیمیشدی کی، « تئز ائولنن ایله تئز آیریلان بود چیخار یاشاییشدا ». آما بونون گئنیش آچیقلاماسی و بۆیوک قوللاری واردیر اؤز یوزوموندا. گرکن زمین اولمایینجا، نه تئز ائولنن، نه ده تئز

آیریلان ھنچ بیرسی موتلو و آغ گونلو اولامازلار ایندی گرگین و آغیر بیر دونیادا...

پاییزدی، اوخول گونلری نین آن شیرین چاغلاری دیر. اوشاقلار اؤز یوللاری اوزرینده اؤزلری ایچین یولداش، آرخاداش، اوخولداش آراییب دورارکن، ساریشین ایکی گؤنللو، ایکی ایستکلی و نئچه هاوالی یاشام سورور و ھنچ بیر دوغرو سونوجا وارا بیلمه ییردی. باشی قاتما-قاریشیق، ایچی بیشمه میش و اولوشمامیش سئوگیلرله دولو، گؤزلری یالانجی و آلدادیجی باخیشلار سوزگوندو. بئله اوولاقلار و بئله اووچولوقلار حله ده دورور ساریشینلارین یولو اوزرینده و هر آن اولنلاری اوولاییب اوزاق هم ده قیر چؤلرین باغرینا گؤتوره بیلر. کوچه باشیندا قورولان اتولیلیکلر و ساده بؤیوکلرین گؤروشلری اوزرینده قووشان گنجلر بئله بیر گلّه جه یی ده گؤزلمه لی دیرلر.

او، چوخ اؤتکم، دیکباش، اتوین سئویملیسی بیر قیزدیر. داحا چوخ اوغلانلار کیمی داورانیر، سینّه گریب منم-منم دئتمک ایسته ییر، باشی آشاغی اولسا دا، ایچی دیک و اوره یی زیروه لرده گزن بیرى دیر. بونا بیر تور دلی قانلیلیق دئیرلر. بیزده هرچاغ بئله اولموش، بؤیوکلر کیچیکلرین، کیچیکلر ایسه بؤیوکلرین یئرینه یاشامیش و اولنلار کیمی دوشونمک زوروندا قالمیشلاردی. یام-یاشیل گونلری خزله چئویریب یابانجی، اؤزگه باغچالارین قارانلیق کوچه لرینه دؤکمک سوچونا کیچیک ساریشین اؤزو اورتاق اولسا دا، همین سوچون چوخوسو و آغیر یانی اونون بؤیوکلری و اونا اؤندرلیک، ائگه منلیک ائدنلرین اوزرینه دوشور.

سحر ساعات یئدی بوچوکدو. ساریشین یئنه ده گوندکی کیمی اؤزل پالتوسونو گئییب آما دویمه لری آچیق، چانتاسی ایسه اوموزونا تاختیلی و آسیلی دئییل، ساغ آلیندن آسلاق اولاراق اوخولا گئدیر. یوخسوللوق و سفالت ایچینده عؤمور سورن محله نین آج و یالاواجلاری، گون چۆره یینه آغیز آچان گنجلر، جئبلرینده ایت اولایان لوتولار و قانمازلیق حابئله ده جهالت ایچریسینده یاشایان بیر سورو آج قوردلار اوباش- بو باشا گئدیر و کوچه نی اثنینه- بویونا آدیملاییر. کوچه و اوخول یولو سانکی آج قوردلار یاخود جاناوارلار وادیسى ایدی. اوستو- باشی یاغلی، بارماقلاری سیگارا توتماقدان قاب- قارا، دوداقلاری اویوشدوروجو و نه بیلیم نه چکمکدن دولایی کؤمور کیمی بیرىسی، قیزجیغازین یولونو کسیر، اونو اؤفکه لره بوغوب چینه دن چیخارماق ایسته ییر:

- حارا بئله گؤزل؟ اوخوماغا گئدیرسن، حه؟ آخی جئیران سن حارا، اوخوماق حارا؟ بیراخ دا چیرکینلر، یارامازلار و ائوده قالانلار اوخوسون بونوا بیر ده کی، اوخویانلارا نه وئردیلر کی سن قالدین؟ جاواب وئر، من اؤلوم جاواب وئر، پیس دئییرم دئنه پیس دئییرسن؟!...

کۆچه بۆجه یی و یاشام انگلی یئنه ده ساریشینی سیخیشدیریر و اونو جاواب وئرمک زوروندا بیراخیر. اوشاق ایکیلی دوشونور، بیر یاندان گنچ دوشونجه سی و اوشاقلیق هاواسی اونو آلداتماغا چالیشیر، بیر یاندان ایسه چیمینلرینی چکمیش، قارالمیش بارماقلاریندا سیگارا توتموش آوارادان قورتولماق ایسته ییر و کوچه نین او بیرىسی یانینا گئچیر و :

- ردد اول باشیمدان، منی بئله گۆرسه لر اۆلدورلر، باشیمی کسرلر، داییم، آتام، آنام،... من سنین تایین دئییلیم، من درس اوخویورام، هم ده یاشیم چوخ آزدير، چيخ گئت بوردان!

ساریشین بوندان سونرا آدیملارینی بیرآز ایری و آرالی گۆتورور، يولو چاپير سانکی، اوخولال تنز چاتیب بو جاناورلارین آلیندن بیرآن اۆنجه قورتولماق ایسته ییر. قیزین اوره یی ائله چیرپینیر کی، دئییه سن آلهجه بیر قوشو زورلا توتوب آووجلاریندا سیخیرسان. او هم قورخور، هم داریخیر، هم ایکی فیکیرلی قالیردی. چیرکه سوو گئییملی لاتین سۆزلری اونو و اونون ایچینی قورخوتسا دا، اونو قوشقولاندیریپ اوخولدان و درسدن آل گۆتورمه یی ده بئینی نین کوچه لرینده گزدیریردی. بو آندا کوچه تیمی اوجوندان داها بیرسی. ایکی آلینی شالوار جئبلرینه، بوینونو قینینا، آنگ و چنه سینی دۆشونه سالیب، آياقبايلاري نين دابانيني ياتيرميشدی. اۆزلرینی ایتیرمیش و باشقالارینی دا يولدان چيخارماق فيکیريني توتوب گئدن بو سفیللرین ساییسی هرگون آرتیر و هرآن بۆجک کیمی وارلیغین گۆدسینه دیرمانیرلار. چنه سینین اوجوندان جوجوغونو تومارلایارکن اۆز يولداشينا دوغرو:

- گئده ممی، ساغ اول! یاشا واللاهی! ساغ آلین بیزیم ده باشیمیزا اولسون، یامان تاپمیسان، حادیر اول آل چکمه، بئله سی چتین آله دوشر، بس بو ایندییه کیمی حارالاردا گیزلنمیشدی کی بیز گۆرمه میشیک؟ بیز بئله لرینی گۆزدن قاچیرماریق، اولمایا تزه گلmişلر بیزیم اؤروشه؟ نه دئییم، یئنه ده سن بیزدن بود چيخدين، قوش بالا، قوش داليسينجا و ايتيرمه بو ساری جئیرانی!...

ایندی ساریشین اوخولون قاپیسیندان و آردینجا سورونن آغزی بورنو کوپوکلو ایسه گۆزونون اوجویلا اوخول مودورونو تپه دن دیرناغا سوزوردو. مودور اوشاقلاری اوزاقدان دا اولسا ایزله بیر و اونلاری اوخولون ائوله یینه دوغرو یۆنلدر اما بیردن- بیره قولاغینا بیر سس گلدی:

- منه باخ! ساعات اون ایکینی وورونجا کوچه نین تیمینده یم! باشقا آدام- مادام گۆرمه ییم یانیندا خبرین اولسون! بیزیم بو گوزاردا اؤزوموز ایچین اعتباریمیز واردیر، بیرینه آل قویدوق حا، ایش تامام دیر، کیشی سؤزو بیر دؤنه دئیر، بو گوزاردا بیر ساریشین، بیر ممی، حادیر اول چوخ یوبانما، خدا...

مودور خانیم ساغا دؤنونجه، کوچه بۇجه یینی گۆردو. مودور خانیم اونو و اونون یالاواج تایلارینی چوخدان تانیییر و بیلیردی. او همین محله ده و همین اوخولون چئورسینده بئله آتماجالار، حده قورخولار، آزدیرملار و یولدان چیخارملار ایله باشدان بری تانیش ایدی. مودور خانیم قاشلارینی چاتاراق اوزونو ساریشینا توتدو:

- قیزیم اوشاقلار سیرایا گئچندن سونرا منیم یانیما، اوتاغیما گل، سنه دئییه جکلریم واردیر. ساریشین چوخ قورخدو، آلی- آياغی تیتره دی، مودور خانیم اونو کیمینله گۆردویونو اونون آتا- آناسینا، قارداشینا و ... سؤیله سه نه لر باش وئره بیلر او اؤزو بیلیردی. ساریشین باشینی آزجا یوخاری قالدیریب، ساری و قیزیلی ساچلارینی یانا ووروب:

- باش اوستونه، خانیم مودور! دئدی.

ساریشین یاواشجا آرخایا دؤنوب کوچه بویونجا اونو ایزله ین اوغلانی سوزدو. اوغلان دا اوخول قاپیسیندان بیرآز آرالیدان دایانیب قیزین نئجه

تپکی وئرمه سینی گۆزله ییردی. او، ساریشینین دۇنوب آرخایا باخدیفی دورومو گۆرونجه، یاغلی آلرینی شالوار جئبیندن چیخاریب بیر- بیرینه سورتدو و سونرا دا کوچه نین او تاییندا سوله نن یولداشینى چاغیردی:

- گئنده یوسوف، برى گل، ایش بیتدی، طرف منى سئودی، مودور اونو قورخودوب حده له سه ده، قیزین اوخولا گئتمه یی گلמידى، تئز- تئز دۇنوب منه باخیردی، ایندى قاراڭا گئدیپ کؤهنه دن- تزدن بیر ماشین تاپمالیيام، آخی بو منیم ایلک عشقیمدی، داآش بیزی سئویرلر دا... ، اوزوموزنن دئیل کی، سئویرلر.

اؤیرنجیلر اوخول ائوله یینده سیرالانیر و ساریشین آیاقلارینی سورویور، مودور اوداسینا گئتمه یه چکینیردی. بو آندا مودور خانیم اونا چاتیپ آلینى توتدو:

- گل قیزیم! سنینله ایشیم وارا! دئدی. ساریشین مودور خانیمین اوداسینا گیرمه یی بیلدی و اوندان سونرا مودور خانیم گؤزونو یوموب، آغزینی آجدی:

- بو نه پارتلئت، پالتونون دویمه لری نییه آچیقدی؟ ندن چانتانی چیینینه سالمایر دا آلینده ساللاییرسان؟ آردینجا چوبان ایتی کیمی سورونوب گلن او لات کیمدی؟ سیز حاچاغ آدام اولاجاقسینیز؟ سیزین بئله گئیینیب، بئله یول یئریب، بئله بزه نیب- دوزنمه لرینیزدیر اونلاری اوخولون قاپیسینا قدر چکیب گتیرن، ائله بوگون، همین ایندی بؤیویونو چاغیریب سوراجاغام بو مسئله نی، ایندی گئت نوتا قوولوغونو آل گتیر، اوخو داورانیشلارینی یوخلایاجاغام، بیرمیدن آز اولورسا...

ساریشین اۋزونده دئییلدی، هم تیتره بیر، هم قورخور، هم ده یاغمور
کیمی یاغیردی ایلیق گۆز یاشلارینی. اوشاق ایچینی چکه- چکه مودور
خانیمین اوداسیندان چیخیب نوتا قوولوغونو آماغا گئیدردی اما مودور
خانیم اونو چاغیردی:

- یاخشی، ایسته مز، سیرانا یثری، سونرادان اۋزوم آلیب باخارام، بیر ده
اولات- لوتو سنینله گۆرمه ییم، یوخسا اوخولدان آتارام خبرین اولوسون!
دئییه، ساریشینی درس باشینا گۆندردی. او، سیراداکی اۋیرنجیلرین آرا و
ایچریسینده قیزیلی و قیوریم ساچلاری ایله سئچیلیر، هر تورلو ترپنیش و
داورانیشی دا اولدوقجا تئز گۆزه چارپیردی. اۋیرتمن چئوره بیلیمیندن
دانیشیر، قونوشور و انسانلارین یاشادیغی چئورنین آری- دورو اولدوغونو
دوشوندوروردو اما ساریشین کوچه دکى اوغلانین سۆزلیرینی اۋز بئینینده
گزدیریر، اۋزو ایچین چیخیش یولو دوشونوردو:

- نه بیلیم، بلکه ده او اوغلان دوز دئییر؟! اوخوماغین نه فایداسی وار؟
باخ، باجیم ائوله نیب، اۋزونون آیریجا و گۆزلجه ائوی- ائیشیی، آری و
بوگون- صاباح بیر نئچه اوشاغی اولاجاقدی، من ده حله اونون- بونون
زورو و دانلاغی آلتیندا درسه گئت، درسدن گل، یوخسوللوق چک، آج
قال، سۆز ائشیت... دئییه دوشونوردو. اوغلانین سۆزلیرى خورا کیمی قیزین
ایچینه دوشموش و اونو آز قالسین یولوندان و اوخولوندان انده جکدی.
باخمایاراق کی، ساریشینی گئج- تئز بئله دوروم و بئله بیر آلین یازیسی
یاخود یانلیش سئچیم گۆزله ییردی. چئوره بیلیمی اۋیرتمنی دیب سیرا و
اوتراقلارا باخینجا، ساریشینی آغلار و دوشونجه یه بوغولموش بولدو. اونو
باشا دوشمک و نه یی وارمیش آنلاماق ایسته یی ایله سسله دی:

- حادی قیزیم، سن گل یازی تاختاسینا!

ساریشین تلم- تله سیک چانتاسیندان بیر سیلگی پارچاسی چیخاریب
اوفاجیق گۆزلرینی سیلدی و یتره باخا- باخا یازی تاختاسینین یانینا
گئتدی. اوشاغین دیزلری تیتره ییر، اینجه دوداقلاری بیر- بیرینه ده ییر،
دیلی دانیشماغا توتموردو. حله اؤیرتمن آغزینی آچمامیش و ساریشیندان
نه لر سوراجاغینی دا دیلینه گتیرمه میشدی کی، ساریشینین بوغازیندا
دویولنمیش قهر توپ کیمی آچیلدی و او بیردن- بیره:

- آلاها آند اولسون من ائله مه دیم خانیم، خانیم سیز آلاها آنا ما دئمه
یین! من دوز یولومو گلیردیم، اونلار منیم قاباغیمی کسدیلر، او منه دئدی
کی، ساعات اون ایکیده کوچه نین باشیندا دوراجاق، من هئچ نه دئمه
دیم،... حؤنکور- حؤنکور آغلاماغا باشلادی قوش کیمی چیرپینان و یاپراق
کیمی تیتره ین ساریشین. اؤیرتمن هئچ ندن خبری اولمادیغی ایچین
شاشقین- شاشقین باخیردی. اوتاغی سس سیزلیک بوروموش و حامی
ساریشینا گۆز دیکمیشلردی. ایندی قیزین دیلی توتولموشدو و داحا بیر
سۆز دئمه دن ایچینی چکیردی. اؤیرتمن یئریندن قالخیب و اوباش- بو
باشا آدیملادی و سونرا دا پئنچک جئیندن کیچیک بیر دفتر چیخاریب
شعیر اوخوماغا باشلادی:

من یوسفول دئیلم

منیم ایکی ساعاتیم وار

بو دار یسقال یاشاییشین باغچاسیندا

بیر یسی قولومدا

او بیررسی، قارابامین تاقپاسیندا.
 قول ساعتیما باقیرام:
 سنی بیرمی ده یقه کنچیر
 اوز توتورام تاقپامراکی ساعتیما:
 منه اون بنش ده یقه قالیر
 بیر قاباق، بیر گنری
 ده بیشیک دیر ساعات ینری!...

من قالمیشام ایکی ساعات آراسیندا
 آقی یاوروم، « ساریشین » یم
 قومرال کوزلوم
 بو آیریلیق دونیامیزین قاراسیندا!...

من یوقسول دئیلم
 منیم ایکی ساعتیم وار
 هم تاقپا، هم قول ساعتیم
 کنجه- کوندوز قالیشیرلار
 کوتلمیش قیلینچیم
 سویوموش قورشونوم
 و کیشنر سیز آتیم...

سؤیله!

سنه نئجه پاتیم؟...

من یوقسول دئییلیم

کؤی منیم دیر، اولدوزلاری جالانمیش

ینر منیم دیر، نه یازیق کی تالانمیش

اوسته لیک

منیم ایکلی ساعاتیم وار

بیری قولومدا، بیری تاققامدا

اوسته لیک

ایکلی کؤنلوم وار

هر ایکلیسی آهلیق و یاریمهلیق:

بیر یاریسی آویومدا دیر، قانیم کیمی

بیر یاریسی کؤکسومره دار یقیر

کیزلتمک زوروندا قالدیغیم جانیم کیمی...

آما بئنه

نه یوقسولام، نه تامارزی

دئمیرم ده یورغون- آرغین ساچلاریمی تومارلایب

سونرا شیلتاق اوشاق کیمی

اوششا، آغلا، دیشله منی
 سندن کیهیک بیر ایسته ییم
 هم ده بویوک بیر آرزوم وار،
 مندن سونرا تافقا دئییل
 قولومداکی ساعات کیمی ایشله منی
 ایشله منی!...

قاپینین آرخاسیندان گئچن اویترمنلر، اویرنجیلر و هرکس ساریشین
 ین اویترمنی نین شعر اوخوماسینی ائشیدیب، دویوب، قاپینین دالینی
 آلمیشلاردی. او، همین شعیری ائله اوخویوب، گۆنوللره حویدورموشدور
 کی، کیمسه نین درسین بیتمه سیندن، زیلین چالینماسیندان خبری
 بئله اولمامیشدی. اویترمن خانیم شعر اوخورکن، اوزونو پنجره یه و
 گۆیون ایپک بولودلارینا توتوردو چونکو او دا، ساریشین کیمی آغلايير،
 ایچقیریر و اوز اوره یینی کؤکسوند بوعماغا چالیشیردی. اویترمن خانیم
 اوزونو آله آلاندان سونرا، ساغ آلینی ساریشین قیزین قیوریم ساچلارینا
 چکیب:

- تامام، تامام. هر شئی دوزه له جک، داریخما، بوتون بونلار گئچه جک
 و سن ده باشقالاری کیمی موتلو و آغ گونلو اولاجاقسان، ایندی گۆزلرینی
 سیل و ائوینیزه گئت، آما یوخ! دور! منیم یولومون اوستودور، هم ده اۆزل
 آرابام واردیر، سنی اوزوم گۆتوره جم، من سنین هم اویترمه نین، هم ده
 آنان یاخود دوستونام، نه بیلیم نئجه بیلیرسن ائله سان، آنجاق من سنی
 اؤیله سینه جانلارلارا یتم ائتمم، بونو یاخشيجا بیل و بئینینه سوخا منی

دوزگون باشا دوش، سنین چکدیکلرینی بنزریله من ده چکمیشم، من ده یوخسول، اوخور- یازارسیر، گلنک لره باغلی بیر ائوین قیزی اولموشام. آما سنی بو دوزاقدان قورتاراجام، قورتاراجام...

آخشامدی و هرکس ایشدن گوجدن دؤنوب. ساریشین آلینمیشدی، گئجه یئمه یینی ده یاریمچیق یئییب کیچیک و دووارلاری یازی، چکیدی و پورتیره دولو اوداسینا گئچدی. کیمسه ایله گؤروشمک و دانیشماق دا ایسته میردی. بیرآزدان، اونون اؤزوندن بۆیوک و ائولی باجیسی دا اونون آردینجا یورودو. ایکی باجی بیر اودادا یاتارلاردی. ساریشین اوره یینی دولو و پارتلایاجاق بیر دورومدا توتامادی، هر زادی اؤز ایچینده ساخلایا بیلمه دی و :

- باجی، یاخین گل، سنه بیر سؤز دئمک ایسته ییرم! بیلیرسن، اؤنجه هنج سنه ده دئمک ایسته میردیم آما سؤز ایچیمی خورا کیمی یئییر و موم کیمی آریدیر منی. حه، بو گون اوخولا گئدرکن...

- دئمک بونا گۆره گئجه یئمه یینی ده آلا- یاریمچیق یئییب یاتاغینا گیردین، حادیر اولاجا! کیمسه دویماسین، ایکیمیزی ده اؤلدوررلر، باشا دوشدوئومو؟ اؤلدوررلر! بیر ده کی، حله سنین نه واختیندی؟ نندن اوخول و اوخولارینا باش وئرمیرسن؟ هنج بیلیرسن کی ایندیکی چاغدا بیلگی و ساوادی اولمایان بیر قیز ائوین بوجاغیندا قالیب اؤلنه دک یویوب، سیلیب و بیغیشدیرماق زوروندا قالاجاق، حه، بیلیرسنمی؟!

آبلاسنین سؤزلری ساریشینی بیر آزجا دا اولسا تیترتدی و کیچیک آلنینی سوغوق تر باسدی:

- یوخ آبالا، من ائله دئمیرم کی، اونلار منیم یولومو کسدیلر، من هئچ بئله زادلاری بيلمیردیم. بیر ده کی، هرگون و هر ساعات « قیز دندییین اؤزگه مالیدیر، تئز گئتسه یاخشی دیر » دئییرلر بؤیوکلریمیز، بيلمیرم آخی بیز نه ایچین اؤزگه یه مال اولوب و اؤز ائومیزدن آما بیرآز سایغی و تئرنله قووولمالیییق؟! سن اؤزون نجه؟ بوگون بیزه قوناقسینیز، دوزدور؟ دئه گؤروم، اؤز ائوینده دینچ و موتلو اولورسان یوخسا بورادا؟ سنین اؤز ایشینی گؤروب و ائوینده اوتورموسان منیم نه چکدیییمی بيلمیرسن کی! بیرسی دئییر ساچینی باسدیر و دوز گئت، دوز گل، بیرسی دئییر منیمله گئت و منیمله قاییت، او بیرسی دئییر یوخ، هئچ قیزا اوخویوب اؤیرنمک گرک دئییل و باشقا بیرسی ده دئییر بونلارین حامیسینی من بيلمیرم، چونکو من سیزین بؤیویونوز و حامینیزدان چوخ بیلنم. آخی من کیمین سؤزونه باخیم، کیمین یولونو و یئونونو اؤلچو و اؤرنک اولاراق سنچیم؟ ائومیز دارما- داغیندی. هرکس اؤزونو دوشونور، یازیق آنام ائوی ایت کؤکونده دولانديریر، ائوده هئچ بیر یاشام و گئچیم یوخدور، اوغلانین، قیزین، آتا و آنانین یشری بللی دئییل، حامی اؤزو ایچین آغ ساققال و آغ بیرچک دیر، بو آرادا منیم سوچوم ندیر کی قیز اولموشام، حه، ندیر؟...

ساریشین اؤزونون قوش کیمی چیرپینان اؤره یینی بیرآز دا اولورسا اولسون بوشالتمیش اولدو. او ایندی سس سیزجه سوسوب آبلاسینی و اونون دئییه جکلرینی دینله یه جکدی.

- منیم گؤزل باجیم، ساریشینیم، قیزیل ساچلیم، قومرال گؤزلوم، اؤزل و مینیک گؤورجینیم، بیرآز سن دوز دئییرسن، بیرآز دا اونلار. منیم بو گونکو یاشام و گئچیمیم بیر اونجا دا دوزگون و موتلو بیر یاشام دئییل

فقط ایچیمه قاپانیر، هر زادی هر کسه دئییه بیلیمیرم. او کی قالدی سنین دورومون، حله بیر آز دۆز، گۆرک قاباغیمیزا نه چیخیر. بیر گون واردی، بیر گون یوخدو، دونیادا گۆزل و ساری ساچلی بیر قیز واردی. بو قیز هرگون اویویار و اویغوسوندا اؤزونو دونیانین آن گۆزل و آدلیم بیر اوغلانینی گۆرر و اونولا بیر گون، بیر چاغ بیر آریا گلّه جه یینی و یووا قوروب چوخ آما چوخ خوش بیر یاشام سوره جه یینی دوشونردی. اونون دوشلری اولدوقجا اوزاق و زور بیر دوش ایدی. بئله بیر آشاغی دوروملو ائوین قیزی ائله بیر اونلو، تانینمیش، اوخوموش اوغلانی حاردان و نئجه بولاجاقدی کی؟ آما یئنه ده ساری ساچلی، اورتا بویلو قیز بئله دوشونوب دوراردی. نه دئمک اولار، کیم بیلیردی، بلکه بئله اولدو؟ بلکه ده ساری ساچلی بیر گون اؤز دویدوغو و دوشوندیو آدامی اؤز گۆزلری ایله گۆردو، ساچلارینی اؤز اللری ایله سیغاللادی، گۆزلری نین ایچینه باخیب بیر دنیا سؤز و ناغیل یا دا گنرچک اولایلاری سادالادی!...

ساریشین آبلاسی نین بو دئدیکلری ایله دینچ و درین بیر اویغویا و شیرین بیر دوش دنیاسینا گیرمیشدی آما گوندوز باش وئرلرین ائتکی و کؤلگه سی اونو بو شیرین اویغوسونون قاتلاریندا بوغوموش و اونون اینجه و نازیک آللرینی توتوب قورخونج و اورپه دیچی بیر یئره گۆتورموشدو. قیز اویغودا اؤزونو بیر دؤیوش آلتیندا بولدو. اونلار ایکی کیشییدی. بیر یسی ساریشین و او بیر یسی دون و اوخول یولوندا آردینجا سورونوب گلن بیر ی و هر دن ایکی اوزلو و ایکی گۆرکملی بیر اوغلان. ساواشیرلاردی، اؤنلرینده گوجلو بیر قوشون، قارائلیق بیر مئیدان، یانار آتش، توسسولو-دومانلی بیر هاوا دوروردو. ساریشین بیر آز آرخادا، اوغلان ایسه بیر آز قاباقدا هم ده

الینده بیر توفک. دوشمن هرآن یاخینلاشیر و ساریشین ایله اوغلانی اؤز توپ- تانکی ایله ووروب داغیداجاق کیمی گؤرونوردو. اوغلان بارماغینی توفنگین ته تیپی اوزرینه قویموش آمان ندنسه اونو باسا بیلمیردی. قیز آلینی قولاغینا قویوب باغیریردی:

- حادی، باس ته تیپی! وور دوشمنی، قویما یوردوموز، یووامیز، بوتون واریمیز داغیل سین، وورا بیراخ قورشونلاری قارانیلغین باغرینا! یار و سؤک گنجه نین کوسونو! دل و بیرت بو آلچاقلیغین قایناغینی! نه دورموسان، ترپن، زامان گنچیر، عؤمور توکه نیر، قاری دوشمن یاخینلاشیر، بیرآزدان هر زاد یوخ اولایلر، سن، من، گله جه ییمیز، اوشاقلاریمیز، دیش- دیرناق ایله ییغیب قوردوغوموز ائو- ائشیک... باس ته تیپی! باس!...

سانکی بو اوغلاندا ته تیک باساجاق قدر گوج یوخدو. او زامان بونو و بونون کیمی لری حانسی بیر قیز او بؤلومدن ساریشین اؤزو ایچین دوغرو و دوزگون بیر یولداش سئچه بیلردی؟ اوغلان دوشمنی گؤرور، اونو اؤز توفنگینه توشلاییر، گؤزونو قیپیر، قونداغی دؤشونه سیخیر اما بونلارین حامیسینا باخمایاراق، ته تیپی چکیب ده، قارشیداکی دوشمنی ووراما بیر و قیزجیغازین باغری چاتلا بیردی. ساریشین یاشجا کیچیک اولسا دا، اونون کؤکسونده بؤیوک و قورخماز بیر اورک چیرپینیردی، قورد اوره یی، تورک اوره یی یعنی. او، ایره لی یورویوب توفنگی اوغلانین آلیندن آلماق و دوشمنه، ایشیغی بوغوب قارانیلق یایان قارا گوجلره سالدیرماغی، آلینه دوشموش اولومدان یارارلانیب بوتون گئری قالمیش بئیینلری، اؤزباشینا گوجلری... ووروب، داغیدی و یاشام دئییلن چئوردن سؤکوب آتماغی دوشونوردو و زامان کسبیینده اولدوقجا تله سیردی.

زامان داردی، دوشمن و قاتی قارانیلیق اۇندە و حوندور داغ یولونون هر یانینی بوروموش و گۆز گۆزو گۆرموردو. ساریشین بوتون حیزلا یوروبوب، توفتگی اوغلانین الیندن آلدی. او، اونجا تله سیر، چیرپینیر، تیتره ییر و دۆیونوردو کی، قارشیداکی دوشمنی وورماقدان و اونون وارلیغین یورغون اوموزوندان گۆتورمکدن باشقا هئچ بیر زاد دوشونمه ییردی. بو آرادا اۇزونو اۇنجه قوچاق و اورکلی گۆسترمیش اوغلان ایسه، بوزوشوب، قیمیشیب و اۆلگون بیر دورومدا سفیل - سفیل باخیر، أفیل - أفیل آسیردی. ساریشین ائله بیر باغیردی کی، قورخاق اوغلان ایکی آلینی ایکی قولاغینا توتوب، گۆزلیرنی یومدو. ساریشین ته تیپی باسدی و تاخ، تاخ، تاخ و بیراخیغی قورشونلارین بیرر - بیرر دوشمن باغیرنا گیردییی آنی دا گۆردو اما او چوخ قورخموش و داحا دا چوخ چیرپینتیا دوشموشدو. اونون اوسو، قاورامی و دوشونجه گوجو یئرینده ایدی و ایییجه باشا دوشوردو کی، آسلان، آسلان دیر و اونون « ائرکه یی - دیشیسی » اولماز. قیزجیغاز قان تر ایچینده بوغولور، قارشیداکی وارلیق دوشمنی نین اۇز قانینا بویاندیغینی گۆرور، بیر گون اۇنجه سۆزلیری ایله ائتکیلندییی اوغلانین نجه قورخاق، اۆلگون و یاشام باسامالاریندا گوجسوز اولدوغونو دیور و اوزولوردو. او، وارلیغی حده له ییب یوخلوقا دوغرو سوروکله ین قارانیلیغی و توپراق دوشمنی اولان قارا یوللو یاغینی وورونجا، قورشونون سسینه دیکسینیپ و اوجا سس ایله باغیرارق یوخودان داشلاتدی:

- آبلأ، آبلأ، ووردوم، ووردوم اونو! من ووردوم، من! او باشارماسا دا من باشاردیم! قورتاردیم اۇزومو و اوشاغیمی، قورتاردیم!...

ساریشینین بۇیرونده اویوموش آبلاسی حۇوله سک یاتاغیندان قالخدی و گونش اوزلو باجیسینی تر سئلینده اوزرکن بولدو:

- قورخما، قورخما، اۋزونه گل، سن یوخو گۇرورسن، بوراسی ائومیزدیر و دوشمن فیلان یوخدو! او، سول یانینا دۇنوب آخشامدان قویدوغو سو پارچیندان بیر بارداق سوزوب ساریشینا توتدو:

- آل، آل ایچ منیم گۇزل باجیم! باخ بو سویو ایچیرسن، اۋزونه گلیر، هر زادین بیر دوش- اویغو اولدوغونو آنلایارسان، آل!...

ساریشینین کیچیک و گونش کیمی پارلایان آلینندان آخان تر سئلی اونون افواجیق یاناقلاریندان سوزوب، قونچه دوداقلارینی بیر- بیرینه یاپیشدیریر و بئله لیکله ده دیل آجیب دانیشماغا یول وئرمیردی. قایغی دولو آبلاسی اۋنجه او بیرسی اودایا گئچیب آناسینی سسله مک ایسته- دی اما فیکیریندن دۇندو و باجیسی نین یانیندان ایلشدی. آخی باشا دوشدو کی، بئله قونویو یوخو بئله اولورسا اولسون بۇیوکلرینه آچیقلاسا، ائوده بۇیوک بیر فیرتینا آسه بیلر و اونلارین گونو اولدوغوندان داحا چوخ قارالار. آلینی اوزالدید قارشیداکى تاخچادان سیلگی آلیب ساریشینین اوز- گۇزونو سیلدى. ایندی ساریشین یاواش- یاواش اۋزونه گلیردی و دونکو اوغلانین سادجه بیر ته تییی باسیب دوشمنی وورایلمه دییی آنی دوشونوردو. او هر نه یی آبلاسینا آچیقلادی:

- آбла، دئییرم کی، آخی بیر آدام کی اۋزونو قورویا بیلمه بیر یوردو و اولوسو نئجه قورویابیلر، حه؟! من اونا دۇنه- دۇنه باس ته تییی، وور اونوا دئدیم اما او باجارمادی، قورخدو. بئله لری آتجاق اۋز آرواد- اوشاقلارینا بۇیوکلوک، لوتولوق، زوراکیلیق ائدرلر، دئییلمی؟!

باجیلار بوندان سونرا اویومادی و گونشین قیزیل ساچلاری اونلارین یاریم اوچوق ائولری نین آسکی پنجره سینی چالینجایا دک اوزون- اوزون دردلشدیلر. آسکی تۆره و یۆتملره اویغون اولاراق، آنالاری اثرکن قالخیب و حامینی چاغیریردی:

- بورا باخ سن آلا! خالقین دا اوشاغی وار، منیم ده! گون اورتادیر حله ده بونلار یاتیب! آخی قیز اوشاغی دا بونجا یوخویا قالار؟ آخی بو خرابا باخیم ایسته ییر! کیم نه گتیرجک، کیم نه بیشرجک بیلیمرم! قات قالمیشام واللله من!...

هر کس اۆز ایشینه، ایش دئییلیرسه البت، گئنددن سونرا، ساریشین اۆزونو بیرآز توپارلادی آما بوگون اوخول زاد یوخدو. هم اؤدولرینی یثرینه ییترمه میش، هم ده بیرآز باشینی دینله مک، اولانلاری خیردالاماق ایسته بیردی کیچیک یالنیز گئنیش بئینی ایله. ائوده تكدی. چکیددی، تابلونو، بویانی،... سئودییی ایچین بیر نئچه بویالی چیزری واردی. اولنلاری گۆتوروب قارشیسینا دوزدو. چکید کاغیدی یوخدو، دوشوندوکلرینی ائله بئله کاغیذا ائندیره جکدی بئینیندن. او، اؤنجه آغ بیر آت، سونرا دا اونون یویه یینی توتמוש گنج بیر اوغلان چکدی. بیرآز دوشوندو و سونرا دا قارا چیزری الینه آلیب اوغلانا اوزون و قیوریق بییقلار قونداردی. ائله بیلکی ساریشینی اوزون و ائشمه بییقلار چکیردی اۆزونه. اؤنجه سئویندی و سونرا دوشوندو:

- بئله بیر ائشمه بییغا اییه اولان بیر اۆزونو، اوشاغینی، اۆلکه سینی و ائلینی قوروماغی باجارار سۆزسوز، کوراوغلونون دا بییقلاری ائشمه و اۆزو قوچاقدی دئییرلر بؤیوکلریمیز! حه، اونون بیر ده آداخلیسی- نیگار

واردی دئییرلر، بلکه اونو دا چکیم؟ سوردو اؤزونه. قلمی گؤتوروب آیاغا قالخدی و دووارلارینداکی چات گؤتورموش گوزگونون قارشیسینا گئچدی قایغی دولو ساریشین. ساغ آلینده قلم واردی، سول آلی ایله ساری هم ده قیوریق ساچلارینی یانا ووردو. اؤزو، اؤز گؤزلیرینین ایچینه ائله بیر باخدی کی، گؤزگوده اؤزونو دئییل ده، نیگاری، قوچاق کوراوغلونون نیگارینی گؤردو بیرآن. ساریشین آغلیندان گلنی دئییل ده، ایچیندن قوپان سسی دویوب و یئرینه آیلشدی. اؤنجه چکدییی آغ آت و ائشمه بییقلی اوغلان اونون گؤزلینه چوخ دوغما و چوخ بؤیوک گلدی. بو دؤنه اونون یانیندا آلی- گوللو، اورتا بویلو، خومار باخیشلی، ساری قاشلی و قومرال گؤزلو بیر قیز چکدی. کاغیدی گؤتوروب ائولیه چیخدی. آغ آت، اوجا بویلو، ائشمه بییقلی اوغلان بیر ده ...

کوچه قاپیسی نین زیلی چوخدان بری باسیلیردی. ساریشینین آناسی خیردا پارا بازارلیق اندیب دؤنموشدو. قادین جیغاز بارماغینی زیلین داش و اوزریندن گؤتورمه ییردی اما کیمدی ائشیدن؟ ساریشین آياقدا دوروب و چکدییی چکیدى سئیر ائدیردی. زیلین سسی اونون قولاغینا چاتیر اما اونا دون گؤردویو دوش کیمی دیولور و ائله بیلیردی کی، قاپی نین زیلی دئییل، ائشمه بییقلی اوغلانین آغ آتی کیشنه ییر کوچه قاپیسی نین آرخاسیندان. اوندان آچماییردی قاپینی، نندن قارشیلاییردی دوشده و گئرجکده آرزولادیغی اوغلانی؟ حه، چونکو او بیرآز شیمارماق، بیرآز دوشونمک، بیرآز تانیماق ایسته ییردی گؤنلونده گزیدیریینی. سینیرلری بوزولموش قادین بو دؤنه آیاغی و یومروغو ایله ده قاپینی چالدى حله بیر ده سسلندی:

- آی قیز، آی آلاہ سیزی منیم آلیمدن آلسین دئییم، نه دئییم، آخی حاردا اؤلوب قالدینیز؟ بیر ساعاتدیر کی قاپی دالیندایم، آچین بو خاراب قالمیش خارابانین قاپیسینی، آچین!... یورغون آنانین سۆزلریندن بئله چیخیردی کی، او دا بئزمیش، او دا یورولموش و بیتمک اوزره دیر بو اوساندریجی یاشام و دیریلیک آدلی اؤلومدن.

بو آنداجا، قاپی نین سسی ساریشیننی اؤزونه دوغرو چکدی و او بیردن بیره اؤزونه گلیب، آغ آتلی و ائشمه بییقلی اوغلانی آلی- گوللو نیگار ایله بیرلیکده بیراخیب دا، کوچه قاپیسینا دوغرو قاچدی:

- گلدیم، گلدیم آنا! دئیینجه، آلیندکی چکیدى حارایا گیزله مه سینی ده اونوتموشدو. قیز قاپی نین ایچگیلینی آچار- آچماز، آناسنین گؤزو اونون آلیندکی کاغید پارچاسینا دوشدو. ایچی دورو آما باخیشی دار اولان آنا یئنه ده هرچاغ اولدوغو کیمی باشلادی:

- آی آلاہ! بونلار ندیر منه وئرمیشسن؟ خالقین اوغول- اوشاغی اؤزو ایچین گون آغلايیر، منیمکی ده کاغید- قلم اوینادیر، اونو چکیر، بونو چکیر، اونو یازیر، بونو سیلیر،... . آخی بو دا اولدو عؤمور سورمک، بوندان کیمه بیر زاد چیخمیشدیر کی، منه چیخسین؟!...

ساریشین قاپینی باغلايیب آناسی نین آردینجا ائوه گیردی. اونون اؤزو و دونیاسی حله چوخ کیچیک اولسا دا، آن بؤیوک آرزولاریندان بیرى ده آتا و آن چوخ آناسی نین بیرآز دا اولورسا اولسون موتلو و دینج یاشاماسی ایدى و بو دوشونجه نی او عؤمورو بویونجا اؤزو ایله داشیماغی دوشونور و بوندان سونرا دا دوشونه جکدی. او یاخشی بیلیردی کی، آناسی نین بئله دار باخیشلی، قیسقانچ و گودوجولوک لؤیونو حابئله داویری یالنیز اونون

ساده لیپیندن و اوخور- یازارسیزلیغینداندی، یوخسا او دا آنادیر و هر آنا کیمی بالالارینین آغ گونلو، ایشلی- گوجلو، موتلو و بیر سؤزده دئسک دونیانین بوتون موتلو آدمالاری کیمی گون سورمه لرینی ایستردی.

گونلر گئچیر و کیمسه نین نئجه باجاریلی و اوغورسوز اولدوغونو بئله سایمادان یاپراقلانیردی، خزل اولوردو یعنی. ساریشین ایندی اون بئشینه گیریر و اونون ائولی لیک دوشونجه لری داحا دا گرگین بیر دوروم آلمیش و بئله داغاناق دوشلر اونو اوخوسوندان دا بیرآز اوزاقلاشدیرمیشدی. ایندی چيله گونلری دیر، اوخول یولو بوزلو، هاوا سوغوق و اؤیرنجی لر بورونموش و کیرینمیش کیمی گئدیر- گلیرلر. بونا باخمایارق، سوخاقلار یئنه اؤز گؤرکیمینی داشیبیر، شهرین یاخود شهر آدلی کالوانین دووارلاری دا چئورنین ایچینه آلمیش قوندارما گنجلرین اوشوموش یاناقلاری کیمی شیرلنمیش، اونون هر بیر قاریجینا بئش- اوچ سؤز چیزیلیمیش و آداما ائله گلیر کی، بورادا هر زاد او بؤلومدن انسان سرگیلنمکده دیر و همین سرگی بایراغی نین آلتیندان ساریشین کیمی گنجلرین گنجلیک گونلری و عؤمور پایلاری دا کوچه سیرتیقلاری نین آتماجالاری سونوجوندا اؤزونه اؤزل وارلیقدان، اولوسونا یاراشان گئچمیشدن، یوردونا اویغون توره لردن قوپور و خزان وورموش آغاج یاپراقلاری کیمی، بیرگون ناخیرچی، بیرگون چوبان، بیرگون آج و یالواج و بیرگون قولدور اولاراق یول کسنلرین بوش بئیینلرینه یئم، چیرکین باخیشلارینا قیدا، تنبل و چالیشماز آیاقلارینا قورو هم ده آپره میش خزل اولوب گئدیردی.

او بوگون چوخ گئچیکمیشدی. آز قالیردی اوخولون زیلی چالسین. چانتاسینی تلم- تلسیک توپلاییب و پالتوسونو اینینه تاخیب قاچدی.

هئچ دیشلمه ده یئمه میشدی. ائولریندن یوز مئتره لیک آرا آچمامیش، آجلار و لیرلار وادیسى نین آمکداشلاریندان بیرىسی چیخدی یولونا بو زاوللی نین یئنه. اۇنجه ساغ، سونرا دا سول بۇیرونه گئچدی قیزین. زامان هرآن ده ییشسه ده، او هئچ ده ییشمه میش، اۇزونو او یئرده قویمامیش کیمی گۇرونوردو. قیزا همن یاخینلاشینجا، دۇش جئبیندن کیچیک بیر چاخماق و گۇدکجه سینین قولوندان سیگارا پاکئتىنى چیخاردی. اۇزونو دوغرو- دوزگون بیر آدام، ائللین قیزینا اییه و محله نین کوپخاسی کیمی آپاریر و چیرکه سوو بارماقلارینداکی سیگارانی قیزین گۇزلی اۇنونه آلیشدیرماق و توتوشدورماق ایسته ییردی. بورادا سیگارا یاخماق و سونرا دا آجیلی توسوسونو باشقالارینین گۇزونه و بورونا دولدورماق اۇزو ده آیريجا بیر کولتور حابئله قوچاقلیق ساییلیر آخی. ساریشین آتقینی سئور و هرچاغ بوینوندا ساری، ماوی، آغ یاخود قیرمیزی آتقیسی اولوردو و بوگون ده تله سیک اولسا دا، آتقیسینی آتمیشدی بوینونا و جاناوار اۇز آغیز و بوغاز دئییلن انگوزوندان بیراخدیغی توسسونو اونون ائمل و بیرآز دا آغووش اوز- گۇزونه اوفورونجه، قیز آتقی نین اوجونو بورونا توتدو و کوچه نین قیراغینا چکیلدی. دی گل کی، بونو دوشونن کیم، بئله بیر کولتورو یایان و بو ناموس بۇجکلرینی کوچه لره تۇکنلر کیم؟! جاناوار یئنیند اۇزونو ساریشینا یاخینلاشدیردی:

- حه، نه وار گۇزلیم؟! یئنه ده بیز یاد اولدوق؟ نندن قاپچیرسان، مندن یوخسا سیگاردان؟ حله بو بیزیم اورتاق یولوموزون باشلانغیجی ساییلیر، بیز حله اوزون و داخا سیگارالی و توسسولو یول گئتمه لییک، چکینمه، دیکسینمه، قورخما! تاماممی؟

آغزینا گلر- گلمز سۆزلری یانشاییب بله- بؤیورد ائله سه ده سوخاق بۇجه یی، ساریشین هم راحتسیز اولور، هم قورخور، هم تله سیر، هم ده اویورود اونا. نئجه اولسا دا گنج، دنه ییمسیز، یاخین گۆرن و باغلی ائوده ییتیشن بیر اوشاقدی. گۆزونون اوجو ایله بئلی قوز چیخارمیش و آللری دیرسه یه دک شالوار جئبلرینه سوخولموش اوغلانا باخدی. اوغلان بونو و قیز جیغازین بوتون حرکت و داورانیشلارینی اولوملو سانیر و اونون قانیق حابله گۆنوللو اولدوغونو دوشونوردو. ساریشین چوخ قورخور، هرآن و هر گۆز قیریممی ائودکی لردن بیرى نین قارشیلارینا چیخیب دا، اونو و اونون گلجک قادا- بالاسینی بیر آرایا گتیریب آیقلاری آلتیندا آزه جه یینی گۆز اؤنونه سریردی. گۆزلرینی یولون دوز اورتاسینا دیکیب، آتقی سینی آغیز و بورنونو توتوب و بیر ده یان- یۆره یه گۆز گزدیرندن سونرا دئدی:

- سنه اؤنجه ده دئمیشدیم، اوزاق اول مندن! من کیچیک و اؤیرنجی بیریم، درس اوخویورام، آقا- آنام دویورسا اؤلدورلر منی، بیزیم ائومیز سنین دوشوندویون کیمی دئیل، بیزلرده اوغلان و قیز بیر- بیرلری ایله بئله جه دینج اونو دا کوچه اورتاسیندا دئییب دانیشا بیلمز، ایندی آیر منی باشا دوشدونسه، اوزاق اول، گئت بورالاردان! منی دینج بیراخ، گۆر چاپاغدان برى سنین اوزوندن سۆز ائشیدیر و حده- قورخولار زوروندا قالیرام؟! سن حله اؤنجه او اوست- باشینا باخ، ایشینه- گوجونه گئت! ائوینه- ائشیینه فیکیرلش!...

سۆز بوراسیندادیر کی، بوتون بونلار کوچه یالاواجینا اولدوقجا خوش گلیر، اونون ایچین آن گۆزل و آن موتلو آنلار یاشادیردی. آخی اونلارین کیتابیندا جانینا داراشدیقلاری بیریندن ائشیدیلن هر تورلو سۆز، قیناق و

دانلاق اؤزو ده سئویندیریجی بیر دوروم کیمی یازیلیر. نه دئییرسه، ندن و حانسی دیل ایله قونوشورسا قونوشسون آنجاق اونون سسینه سس، دیل و ساچما سابان سؤز لرینه یانیت اولاراق بیر زادلار سؤیله سین ییتر. کؤپرو آلتلاریندا، آرخ قیراقلاریندا آغزینی- بورنونو هر تور دلیک- دئشییه سوخوب سومسونن باشی بوش ایتلر کیمی دوشوب گلن اوغلان، بیر ده باخدی کی، اوخولون قاپیسینا یاخینلاشیبلار. بیر آز دا یخینلاشدی و بو دؤنه پیچیلتی ایله:

- تامام، سن دئین اولسون، کوچه لرده دانیشماق بیتدی، ایندی منه بیرآز آدرئسدن فیلاتدان وئر ده، ننمی گؤندریم، بیز ده بئله ییک، مامانا ننه دئیریک، واللله ائله بیر ننم وار کی، اونو گؤرن کیمی منیم کیم و نئجه بیر اوغول اولدوغومو دوشونوب اینانا جاقسان، بیر ده باغیشلا، من بئله ائتمک ایسته مزدیم، منی یولداشلار قوردو، گرک اؤنجه سنین کیمی بیر گونش پارچاسیندان اوزور دیله ییب سونرا دا آدام بالاسی کیمی ننمی گؤتورب، حه، آز قالمیشدی یادیمدان چیخسین بیر دسته ده گیلایول یوخ، یوخ، او اولو گولودور، گؤزل بیر یاس، نه بیلیم قرنفل یا دا آقاقیا توتدوروب ملکه میزین موبارک سارایینا گلم! نئجه دیر، ایندی نه دئیر و دوشونورسن؟ جانیم یاشی زادی بیراخ گئتسین! گلیب اؤز ائوینده گؤزل گونلر سوروب بؤیورسن ده...، بیلیرسن، سنی گؤروب تانییاندان بری بیر گئجه ده اولسون گؤزومه یوخو گیرمه ییب دئسم یالان سانما! بیز کیشی و « جاوانمردوخ »، توپوردیوموزو یالاماق بیزه یاراشماز، بو یولدا عؤمور صرف ائتمیش و سوموک سیندیرمیشیق بیز. او کی قالدی سیگارا، من چکمزدیم، هردن بیر اوره ییمیز توتولاندا یولداشلارین آغزیندان بیر نفس

آلاردیم، نفس آلیش- وئریشی یعنی. آما سنی گۆرندن سونرا « عشقون » منی دیوانه ائتدی و من ده سیگاریا دوشدوم، دوزونه دورساق بو سنین سوچون و گوناھین ساییلیر، سن بیزه واختیندا جاواب وئرسه یدین، من سیگاریا دادانمازدیم، آما بوندان سونرا اونو بیراخیب هر دن بیر قالیان چکرم آیر سن ایسته سن؟!... باشیندا یئل آسمه یه باشلامیشدی اوغلانین اۇنجه کی آپوق- ساپوق سۆز لرینی دوزلیدیب آدام کیمی قونوشماق ایسته بیردی گویا. هر بیر آغیز آچدیغیندا دا، اۇنجه کیندن داخا کۆتو و داخا یاراماز سۆزجوک و دئیملری چئینه- توپور اندیردی آما دی گل کی، ساریشین ده بیر آز گئری چکیلمه یی و اوغلانین سۆز لرینه اینانماغی دوشونوردو. اونون بو یاغلی آما دامارلاردا قانین یولون کسه بیله جک اولچوده یاغلی سۆز لری ساده ساریشین یاغیشدان قورتاریب دامجیا سالاجاقدی سن دئمه:

- آل، بو دا آدرئس! آما بونو بیل کی، منی سنه وئرمزلر! قیزین بو سۆزو و جاوابی اونو داخا آرخایین ائتدی چونکو بئله دئمک و اوزده، یوخ! اولمازا کیمی سۆیلنتی لر حامیسی گۆنوللو یاخود ایکی گۆنوللو اولماق دئمک دیر... . بونا باخمایارق، کیچیک یاشلی ساریشین هم قورخور، هم ده اۆز ایچینده سئوینیردی. نئجه اولسا دا او بیر آذربایجان، تورک قیزی ایدی و اونون ایچین آتا- آناسی، ائلی و اولوسو دا اۇنم داشیییردی. اونون داویر و ایشلری بونلاردا قادا- بالا گتیرمه مه لییدی. او نئجه گئج، ناشی، آشاغی محله لی بیر چئورده یاشاسا دا، آن آزیندان حارالی، کیمه باغلی اولدوغونو یاخشيجا بیلیردی. ائله بونا گۆره ده، اوگونکو درس و اوخو سیراسیندا اؤیرتمندن قویو آلیب بیر شعر اوخودو:

بیرگون گونش دوغما دان
آغ بیر آت کیشنه یه چک
بیر دان یئری سؤکولونجه
آغ بیر قوروز بانلایاچاق
یوفسا

توپراق بیزی قارشیسینا آلیب
قییاسینا دانلایاچاق...

بلکه ده بیز قورقموشوق!
چاتلار دان
باشیمیزا یاغان قار دان
بوغازیمیزی یتیمین
و چاتیسى دوغما دار دان!
اوندا بیزی قاری ننه
قورر قانیلا قانلایاچاق...

بیرگون سمر
اولولرین قوتلادیغی چاغ
بیر تور
آغ بیر آت کیشنه یه چک

آغ بیر خوروز بانلایا باق
 اوباشدانلیغا قالمقانلار
 او باش دانى، بو باش دانى
 آنلایا باق...

و بیر ده
 شعیریمده کی اثرلگ قوشلار
 یووانی ساهمانلایا باق!...

ساریشین شعیری بیتیرمه میش بوتون اؤیرنجیلر:

- بیر داخا دا، بیر داخا دا اوخوسون سایین اؤیرتمن! دئییه سسلندیلر.
 بئله بیر آلقیش و ائله بیر کوچه قونوشماسی ساریشینى شاشقین دورومدا
 بیراخمیش و ایچینده گوجلر بورولغان، اوولتولو فیرتینا، سرین کولک،
 سوغوق قیش هاواسی و گؤزلى نین اؤنونو بوروین دومان کیمی شئیلر
 دویور و دوشونوردو. حارداسا آغیر بیر یوک واردی اوموزلاریندا، ندنسه بیر
 اوزونتو ایزله ییر و گؤزله ییردی اونو، نه اوزدن اولورسا اولسون درین و
 آغیر بیر قایغی دولوردو ایچ ائوینه و اونون گرگین و دیدرگین ایچینی بیر
 داخا دا دارماداغین اندیردی. او گون ده ائله جه گئچدی. اوغلانا آدرئس
 وئرمیش اما بؤیوکلى نین اونون بو ایشیندن خوشلانمایا جاقلا رینی دا
 ایییجه بیلیر و اونون آجی سونوجونو گودوردو اؤز ایچینده. اما اوغلانا و
 کوچه بؤجک لریندن بیرى کیمی دئدییمیز جاناوارا گلینجه، وارلیقینا
 اوده، تایاسینا ایلدیریم دوشدو سانکی. بام- باشقا بیر آدام اولماغا و بوندان
 سونرا انسان کیمی یاشاماغا باشلایا جاقدی گویا. دئمک اولماز، هر کسین

آزغینلیغی، یوخسوللوغو، یارامازلیغی، باشی بوشلوغو، قولدورلوغو و بیر سۆزده دئسک انسان اوغلونا یاخیشماز داویرلاری اولاییلر زامان کسییینده بونو حامیمز بیلیر و گوندلیک یاشامیمیزدا گۆرور و ائشیدیریک. بونلار همین اوغلاندا دا اورتایا چیخابیلر و او بوتون بونلاری بیر یانا بیراخیب گۆزل- گۆیچک بیر کیشی کیمی چالیشیب و یاشایا بیلر. آما بو دا واردیر کی، « آغاچ کۆک اوستونده بیتر»، « ایت ایتلییینی ترگیتسه ده، سومسونمه یینی ترگیتمز»، « آتی آت ایله باغلاسان بیر بویالی اولماسا دا، بیر خویلو اولار»، « ایت دریدن آل چکسه ده، دری ایتدن آل چکمز»، « ایت قورساغی ساری یاغ گۆتورمز» دئمیشلر آتالاریمیز. بونلاری ائله بئله قوشوب دا اویدورمامیشلار بو مودوروک بؤیوکلر...

هر اوزده، اوغلان اۆزونو دوزگون و دوغرو آپارماغا چالیشیر آما هرگون اوزاقدان- یاخیندان ساریشین ایزله بیر و اۆزو دئمیشکن ننه سی ایله دده سینی ائلچی گۆندرمک ایچین توپارلایدردی. ساعات اوچدو. اوخول اۆز اۆیرنجی لری ایچین اوخو آردی یاخود یاردیم ساعاتی آییرمیشدی او گون. گون اورتادان سونرایا قالانلاردان بیرى ده ساریشین ایدی. اوشاقلار اوخول ائوله ییندن بیرى- بیرى نین آياغینی باسارکن چیخیر، توتقون هاوانین توزلو- توپراقلی روزگاری دا قاپیلاری بیر- بیرینه چالیر، هرکسین گۆزونو قیرقوم، دوزن، سوپورگه چی و آریدیچی گۆرمه میش کوجه نین تۆکونتو، چۆکونتو و اوچونتولاری ایله کور اندیدردی. قیزلار بویون- بوخاق و آغیز- بورونلارینی برک- برک ساریب، چانتالارینی آلرینه، چییینلرینه و آرخالارینا آلیب دورمادان قاچیرلاردی. اوچونجو تیمدن، قیرمیزی و بیرآز دا یانیق پالتولو، قارا گۆزلوکلو، آلینده یاریم مئتره لیک زینجیر اولان

بیری تاپیلدی. گۆزلی گنجه قارانلیغیندا پاریلدايان پيشیک گۆزو کیمی ایشیلدايیر، دیشلری ایسه آج قورد دیشی کیمی بیرى- بیرینه سورتولوب آغاریردی. بیر او یانا،بیر بو یانا باخاندان سونرا، تاپدی و تانیدی آرادییینی و اونا یاخینلاشدی:

- منه باخ گۇروم، اونو گۇرنده اوزونو- گۇزونو بزه ییب، اوزونه گولوب، آدرئس وئریب دانیشیر آما بیزی گۇرونجه بئله جه بورونوب و قاچیرسان نییه؟! بیزیم نه ییمیز آزدیر یاخود چاتیشمیر؟ یا بیزی ننه میز اوغلان دوغمامیشدیر بو کیف توتמוש دونیادا، حه؟! بیزیم کیتابدا یازیلار کی، آداما سۇزو بیر دۇنه سۇیله، دینله دیسه دینله ییب، دینله مه دیسه، سن ده چوماغین او بیرسی باشینی چئویرا باخ، ایندی سنه دئییرم، اونو نئجه گۇرورسن بیزی ده او گۇزده گۇرمه لیسن یوخسا اونو دا، سنی ده و سیزه تایلارینی دا بیچاقدان گنچیریپ دوغرایارام بیلیمش اولون!...

ساریشین هم قاچیر، هم قورخور، هم ده بو اود- آلولارین حاردان و نئجه تاپیلدیقلارینی دوشونوردو. هاوا داحا دا قارارمیش و روزگار داحا دا حیزلانمیشدی. شهر آدلانان او خارابانین کالاولاریندان انله بیر توزلو و کوللو یئلر آسیردی کی، گۆز گۆزو گۇرموردو کوچه ده. ساریشین گۆیده و هاوادا فیزلانان داش- قوم، کاغیذ- کوغوزون آراسیندان باخاراق، اۇزونو انولرینین قارشیسینداکی کوچه ده بولدو. سئویندی، بیر آز اۇزونو گلدی، آخی آتاسی، باجیسی، آناسی یاخود باشقا بیرسی اونو قارشیلایاجاق، ائوه گۇتوره جکدی. ساریشین کوچه نی ائنینه آدیملاییردی آما اونون قارشیسینی یان- یۇره سی چاپیق، یوغورلو، آزیک و تۇر- تۇکونتولو بیر ژبیان کسدى. اویدو، ایشدن تلم- تله سیک چیخیب، قیزی گۇرمه یه و

آیر اولورسا، ایتین لعتینه ده یمه یں آراباسینا آلیب، ائولرینه گۆتورمک ایسته میشدی. یئردە- گۆیدە دورمایان ژبیان پارچاسینی بیر تورلو ھم دە زورلوقلا دوردوردو. او ائئر- ائئمز، قیزی حدە لە یں، اونو- بونو بیچاقدان گئچیردییینی و گئچیرە بیلە جە یینی سۆیلە یں آج قورد دا اۋزونو اورایا چاندیردی:

- دورون! بوردا نە خبردیر؟ دئیە سسلندی. اوغول، نئچە آیدیر گلیمیر، دینمیر، آغیز آچیب بیر سۆز بئلە دئمە میشیک آیاقلارین یئر توتوب؟! حانی بیز یولداشدیق؟ حانی بیز آندایدیق؟ ھر نە ییمیزی بۆلۈشە جک و پایلاشاجاقدیق؟ نە اولدو، ندن بیزی آرخادان ووروب دا، قیزی اۋزون ایچین آیریدین، حە، ندن؟!...

ساریشین دورومو گرگین، قیریمی کۆتو و اورتالینغی بولانلیق گۆرونجە آدیملارینی ایری گۆتوروب آرادان چیخدی. اورە ییی قوش اورە یی کیمی چیرپینان قیزجیغاز اۋزونو بیر تھر ائولرینه چاتدیردی آما لوتولوق، کۆکس گریب قان- قان دئمک سورور، زینجیر و بیچاق اویناییردی ایکی باشی بوش و آج- یاوالاج آراسیندا. بیر نئچە کوچە و قاپی نومرە سی یازیلیمیش کاغیز قولاغینی جئبیندن چیخاریب : باخ، بو دا آدرئس! او منیم اولاجاق و بو گونلردە نمنی دە گۆندەرە جە یم! بو ناموسدور، بونو یار- یولداش ایلە پایلاشماق اولماز! بیر دە کی، آج قولقلارینی ائشیت، من سیزدن و بوتون سیزین کیمی یولداشلاردان آیریلدیم! من اۋز یولوما، سیز دە اۋز یولونوزا، تامام می؟! ایندی چک یولونو گئت و منیم آداخلیما زا دا توخونما یوخسا من آدمی پارام- پارچا ائدیپ کۆپک قاباغینا آتارام! دئیە دئیینیردی یاراما ز ایشلردن آل گۆتورموش کیمی داورانان اوغلان.

ایکینجی جاناوار بیر نئچه آدیم ایره لی یثردی و ساغ آلیندکی اوزون زینجیری توولادی و سونرا دا بیر یثره ییغد:

- دئمه لی بیزیم یولوموز آیریلدی حه؟! بو یول آیریلماز، آیریلیرسا دا اونو من آیرارام و سنه ائله بیر یول جیزارام کی، اوجو- بوجاغی بللی اولماز! اینانمیرسان، آل بو دا سنینکی...

گۆزو آیاغینین آلتینی گۆرمز اوغلان و اوئودسوزون تکی اؤنجه آلیندکی زینجیر ایله اوج- بئش کره قاپیق- چاپیق ژبیانا، سونرا دا اؤز دوستو و دوننه دک جان دئییب- جان ائشیتدییی یولداشینا ائندیردی. اؤزونو بیر آن اؤنجه ساریشینین آداخلیسی و اییه سی کیمی گؤسترن اوغلان ایسه، هر زادی گۆزه آلاراق، یومروق بیجاغینی دا اونوتمامیشدی. نئجه اولسا او دا بو یوللاری دؤنه لرجه گئچمیش و بئله آتیشمالاری گۆرموش، سینامیشدی. اونون دا یانقلاریندا ساییز کسر و بیچاق یئرلری، ماناجار و اوپره دیجی چیزگیلر، یارالار، چاپیقلار واردی. کوچه بؤجک لری نین اؤز دیلی ایله دئسک، او اؤزو ده « مشدی » ایدی. فقط، اؤزونو دوغرو و دوزگون آپارماغا، بوندان سونرا آدام اولماغا چالیشیر و زینجیرله اونون شیرین جانینا دوشموش دوستونا قارشیلیق وئرمک ایسته میردی. بونا باخمایاراق، بئش اون زینجیر داداندان سونرا، چوخ چئویک هم ده آئیدن بیر قیراغا سیچراییب و آفاق بیله ییندن یومروق بیجاغینی چیخاریب ساققیلتی ایله آچدی:

- سنینله دوز- چۆرک کسمیشم، یولداشلیق ائتمیشم، « ننه وه » ننه، « دده وه » دده دئمیشم، سنی وورماق و یارالاماق ایسته میرم، دئدیم و

بیر داخا دا دئییرم، او منی سئومیش، منی سئچمیش و منیمله ائولنمک ایسته ییر، چکیل گئت یولومدان و توخونما منیم آداخلیما!

ایکینجی اوغلان اؤنجه اؤز ایچریسینده دوشوندو و سونرا دا بیچاق و چوماق یاراسیندان موروق قالمیش دوداقلارینی قاجیریپ گولومسه دی:

- چوخ گۆزل، دئمک بیز یولداش اولوب، دوز- چۆرک کسمیشیک! بئله دیرسه، چیخار او یومروق بیچاغینی آلیندن و اونو منه وئرا! بئله لیکله هم سنین دوغرو دئدیینه اینانمیش اولارام هم ده قاوغایا سون قویوب بیزه گئدریک و سن بوتون اولانلاری منه سؤیلسن سونرا دا سنین تویونو و اونو حارادا، نئجه گئچیره جه ییمیزی دوشونریک، اولدو؟...

بوندان سونرا دوز یولا گئدیپ آدام اولاجاغینی اؤزونه و « ننه » سینه سؤز وئرمیش اوغلان، یومروق بیچاغینی آلیندن چیخاریپ یولداشینا یا دا ساریشینا اینجیدن یول کسنه وئردی. اونا ائله گلدی کی، دوستو یاخین گلیب اونونلا قوجاقلاشماق و باریشماق ایسته ییر. همین باخیملار او دا بیرآز ایره لی گلدی و قوللارینی دوستونا دوغرو آجدی یالنیز ایکی اوزلو، داخا دوغروسو پیس اوزلو یولداشی اونون اؤز یومروق بیچاغینی آینه تاختیب اوغلانین سیرتینا ائله چاخدی کی، اوغلان بیر دؤنه « ائیوای! » دئییب یئره سریلدی. بیچاق اوغلانین آغ جییرینی یاریپ گئچمیشدی. آیینی دوست قانینا بولاشدیرمیش جاناوار بیرآز دوشوندو و آردینجا اؤزونو سایمازیغا ووروب بیچاقلادیغی دوستونو خسته خانایا گۆتورمه یی دوغرو بولدو.

هاوا چوخ قارارمیش، کولکدی، کیمسه یوخدو، یولدان هئچ تاکسی و اؤزل آرابا دا سوووشموردو. آلی قانلی جاناوار اؤنجه یومروق بیچاغینی یول

قیراغینداکی اوچوق کالایا توللادی و سونرا آل قان ایچینده چابالایب جان چکیشن دوستونون ژبیان آراباسینا قوشدو. آرابا چالیشمادی، خود گۆتورمه دی، آخی او اؤزگه مالی و باخیلماق ایچین قاراڭا بیراخیلمیش ایدی. بئله اوتوز- قیرخ ده یقه اؤتدو و آغیر یارا آلمیش اوغلان قان داحا دا قان ایتیریر و سون دیرنمه لرینی دیره نیردی. بو آندا ایکی یاشلی و یورغون ایشچی یئتیشدی:

- نه اولوب آی بالا؟! دئیینجه، آدامجیل اوغلان باغیردی:

- تئز اولون! ایته له یین بو ماشینی! قارداشیمی بیچاقلایب قاجدیلارا اونو بیر آن اؤنجه خسته خانایا گۆتورمه لییم، ایته له یین چالیشسین بو زیبیل!..

یورغون ایشچیلر چۆرک باغلیلارینی یئره بیراخیب، ژبیانی باسدیلار. خیر- خیر، خار- خار، دیر- دیر... ایندی گل ژبیانی چالیشدیر. قوجا و یورغون ایشچی لرین اورکلری یاندیغی ایچین بیر خئیلک یول باسدیلار اییه سی اؤلوموش آرابانی. حاندان- حانا، بیر چوخ واخت ایتیرندن سونرا خوتداندی و اؤز جیغیلتی سینی سالدی اونلارین باشینا. ساده و یومشاق گۆنوللو ایشچی لرین بیرسی ائوینه، او بیرسی ایسه فیریلداق قانلی نین یالان سۆزلرینه اویوب اونلا خسته خانایا، اونون یارالی قارداشینی اؤلومدن قورتارماغا گتدی. بیچاقلانمیش یارالی، بیچاق چکن یالانچی و بوشونا یئره باشینی درده سالان ایشچی کوچه نین باشینا چاتار- چاتماز، آنا یولا چیخان یئرده پولیس آراباسی ایله قارشیلادیلار. پولیس اونلارین ناشی و قورخاق بیر سوروجو اولدوقلارینی، آرابانین هم اؤن، هم ده آرخادا پلاک نومره سینین اولمادیغینی آنلایینجا، دورا دورا دندی. فیریلداق و

يولداش قانلىسى اولان اوغلان قاچماغى دوشوندو اما چوخ گنجىدى و پوليس آراباسى اونون تام قارشىسىندا ايدى. پوليس:

- بلگه لرىنى وئرا حانى بو ماشىنىن پلاكى؟ باخىمدا اولان بئله بير آرابا قوللانيليرمى هئچ! حه؟ دئىيردى و بو سيرادا ياردىمچى پوليسين ايتى گوزلرى ژىيانين آرخا قولتوغونا دوشدو و دىلى دولاشراق:

- جناب سرهنگ، جناب سرهنگ، اورا باخين، بير يارالى، ياخود دا اؤللو واردير ژىيانين آرخاسيندا! آلى يولداش قانى ايله بويانمىش جاناوارين نه سوروجولوك بلگه سى، نه ده آرابانين بلگه لرى واردى. باش پوليس همين بير نئچه گون اۇنجه كى اولايلارى دوشوندو و ياردىمچى پوليسه دؤنوب:

- ائندير بونلارى! بو آرابا اوغورلوقدو! اوچ گون اۇنجه آجى چايى نين يوخارى بؤلمه سيندن تاپىلمىش اؤلونون ماشىنى دير! سوروجوسونو اۆلدوروب، سونرا دا ماشىنى چاليب اوست- باشىنى قوپارىب خارابيدير كىمى باخىما هم ده بو اوغورلارا بيراخمىشلاردى!... ياردىمچى پوليس باش پوليسين سوزلرى كىمى چوخ اما چوخ اؤنملى سوزلرين بيرىنى ده بئله قولاغينا تاخمامىش و ايكى گوزونو ژىيانين آرخا قولتوغوندا قانلار ايچينده بله شن گنجى و اونون آتا- اناسىنى دوشونوردو اما بيردن- بيره اوزونون پوليس اولدوغونو آنلادى و گوروينى بير آن اۇنجه يثرينه يئتيرمك ايچين:

- جناب سرهنگ، قالسين حله اوغرو- موغرو، بورا باخين، بير اؤللو! بير گنج آدامين قان ايچينده يوخ اولوب گئتمه سى!...

قارشىلىقلى اولراق، باش پوليس ده ياردىمچى پوليسى ائشيتمز، اونا قولاق وئرمز، كاغيذ- كوغوز آختارير و اوغلاندا سوروجولوك بلگه سى

ایسته بیردی. دوروم گنت- گنده آغیرلاشیر و پوزقونلوق، سورومسوزلوق، باشلی- باشینالیق باش آلیب گئدیردی. اؤلوم آیاغیندا اولان یاخود دا چوخدان بری اؤلوموش بیر گنج، ائو- اوشاغی نین گۆزونو یولدا قویموش یازیق بیر ایشچی، اوخولدان دۇنن بیر «ئئل قیزی» اوزونون نئچه ایلیک یولداشینى بیچاقلاییب اۆلدورموش بیر قانلی، اوچ گون اۇنجه اییه سی اۆلدورولندن سونرا چالینیپ ساتیلان بیر بئش پارا ائتمز آرابا... بو آرادا باش پولیسین ده بلگه- بونجاق آختارماسی، هم ده اوزونو یئیپ تۆکن یاردیمجی پولیسین دوغرو سۆزونه قولاق وئرمه مه سی...

یولداش قانلیسی اولان لات اوغلان پولیسلرین دارتیشماسی سیراسیندا واخت تاپیب دوشوندو و لاپدان قاپینی آچیب یئرہ ائندی و آسلاندى باش پولیسین آیاغیندان:

- جناب سرهنگ باشینا دولانیم، کۆمک ائدین منہ، قارداشیم! باخین، قارداشیم اؤلور! بیر داملا دا قانی قالمامیش، بلگه لریمی سونرا دا گتیره بیلم، ایسته بیرسینیز جریمه یازین آما ایندی قارداشیم اؤلور! قویون اونو خسته خانایا چاتدیریم، سیز آلاہ قویون گئدیم!...

یاردیمجی پولیس داخا دا قوشقونلاندى و یئنہ ده اوزونو سۆز دینله مز باشچیسینا توتوب دئدی:

- جناب سرهنگ، یارالی نین اونون قارداشی اولدوغونو حاردا ن بیلک؟ بلکه ده او اؤزو بو قانی تۆکوب؟! قویون یانینداکی قوجایا سوراق، اونون دا کیم اولدوغونو اؤیره نیب ایشیمیزه باخاق! دئیینجه، باش پولیس اوزونو آلی قانلی اوغلانا توتوب:

- کیم ووردو قارداشین؟ حاردا و نه ایچین وورولدو، ووران نه اولدو؟
یانینداکی آدام کیمدی؟...

باش پولیسین سورولاری اوغلانی کیریخدیردی و دیلی توتولوردو اما
یئنه بیر فیریلداق اوینامای دوشوندو:

- جناب سرهنگ، قارداشیمی ووران آدام بو اؤزودور! اونو توتدوم اما
دئیرم اؤنجه قارداشیمی خسته خانایا گؤتوروم سونرا دا اونو پولیسه
وئریم، دوغروسو بئله دئییلمی؟! بئله لری نین کیتابیندا آدام اؤلدورمک،
یولداش بیچاقلاماق، یالان دئییب و قارا یاخماق، دوز یئییب دوز قابی
سیندیرماق، یاردیم آلیب آل کسمک و یوزلرجه بونا تای ایشلر دوزوک-
دوزوک و صحیفه- صحیفه هم ده انسان قانی ایله یازیلیمیش دیر. زاواللی
ایشچینی قارداشین ووران بیر قانلی کیمی یاردیمچی پولیسه وئرن
اوغلان حله لیک ده اولسا اؤز میندار جانینی قورتارمیش و پولیسلری
آلداتمیش کیمی گؤرونوردو. ایشچینی قارقولا، جیرلری آغزینا گلیمیش
یارالینی خسته خانایا و قورتارمایا گؤتوردولر. زاواللی ایشچی یول بویونجا
نئجه و نئچه دؤنه آندا- ماند ایچسه ده، اونون سؤزلرینی دینله ین
یوخدود و تکجه سوس و دینمه! بونلاری یاریشمادا و یارغیتایا دئیرسن!
دئیردی اونو گؤتورن پولیس ایشچیس.

قانلار ایچینده بله شن گنجی، خسته خانانین تله سیک یاردیمجیلاری
آلیب اؤزل باخیمایا گؤتوردولر. یولداش قانلیسی قاجیب آرادان چیخماقی
دوشونور و چیخیش یولو آراییردی. اونون یانیندا ایکی پولیس و بیر ده
باخیجیلار دوروب دولاشیرلاردی. اما او یئنه ده اومودونو ایتیرمه میش و
پولیس لرین بیرینه یاخینلاشدی:

- جناب سروان، دئییرم کی، من ائوہ دؤنسم نئجه دیر؟ آنام بیلیمیرا من اونو بیر تور باشا سالیم سونرا دا بورایا دؤنرم، حه، گئدیم؟

پولیس باشینی یوخارییا دوغرو ترپه درک:

- یوخ، سن زحمت ائتمه، بیز اؤزوموز سیزین بیرآزدان خسته خانایا وئره جه یینیز آدرئسله سیزه باش ووروب هر زادی یولونا قویاریق، ایندی سیز بورادا و قارداشینیزین یانیندا اولون!...

فیریلداغین قاچاق یوللاری بیرر- بیرر قاپانماغا، فیریلداغی نین سون نؤقطه سی گلمه یه باشلامیشدی. او بیررسی پولیسه یاخینلاشدی:

- جناب سروان، ساعتلاردیر کی بوراداسینیز، کسین لیکله آجیب سینیز، قویون من گئدیم سیزین ایچین بیر نئچه کباب، اؤزوم ایچین ده بیر ساندئویچ آلیم، ایندیجه گلدیم!... دئییه یانشاییردی آما پولیس اونو اؤنله ییب و قورخودان قیزارمیش گؤزلی نین ایچینه باخدی:

- اوغول، حله چوخ قالیرسان پولیس آلداتماغا، من دوننکی یاخود دا بوگونکو دئییلیم! سنین کیمی لری بولاغین باشینا سوسوز آپاریب، سوسوز قایتارام! باشا دوشدونمو؟ بیر ده کی، سنین کیم اولدوغون بیزیم ایچین تام آیدین اولمامیشدی. ایندی آدام بالاسی کیمی اوتور او اوتراقدا و بیرآز داحا مثلاً قارداشینین دورومونو گؤزله!...

تولا کیمی قویروق بولامایا، جانوار کیمی دیش قیجارمایا اؤیرنمیش اوغلان یئنه ده اوزدن گئتمه ییب، اؤنجه کی پولیسه یورودو:

- جناب سروان، قارداشیمی قورتاراجام، دونیانین پولونو وئره جم! پول ندیر کی؟ آل چیرکی! سن بویور، من میلیونلاری تۆکوم یئره! پولو- پارانی نه ایچین قازانمیشیق؟ بو گون ده خرجه مه ییم، حاچاغ خرجه ییم؟

دئیرم کی، تپم اوسته ائوه باش ووروم، دسته چکیمی قاپیدان آلیم و کپیریک چالیمی بورایا دؤنوم، کیم بیلیر، بلکه ده پول - مول ایسته دیلرا آلاها شوکور حئسابیما بیرمی میلیون یاتیردیم دونن سحر، سیز آلاه بیر شئی لازیم اولسا بویورون حا، من « تیح » نؤکرم جناب سروان!...

پولیس بو فیریلداغین روشوت اؤنردیینی آنلاییب، اونون ساغ قولاغینی ائله بیر توتودو کی، اوغلانین گؤز لریندن اود پارلادی:

- سنی آخماق اوغلو آخماق، پولیسه روشوت وئرمک ایسته بیرسن حه؟! بو دا باشقا بیر سوچ، نه یازیق کی ایندیلیک سنی توتوقلاماق ایچین آیمده بویروق یوخدو یوخسا ووراردیم کلپچه نی، آتاردیم دوستاقلارا بیر آندا!...

گئجه نین ایکینجی یاریسی و ساعات ایکی بوچوقدو. قارا بولودلارین توققوشماسی سونوجوندا ایلان دیلی کیمی شهرین اوزرینه اوزانان آغ و قیلینج واری ایلدیریملار اؤیله بیر آخی وئریرلردی کی، جاملار تیتره بیر، گیزیلده بیر و سالوندا آدیملایان بوتون باخیجیلار و کئشیک لر قورخور، توکلری دیکان- دیکان اولوردو. اوزون بیر بکلنتیدن سونرا اؤزل باخیم اوداسی نین قاپیسی آچیلدی و کئشیک دوکتور دالانا گلدی:

- پولیس به ی، راپورونوزو تاماملایا بیلرسینیز! رحمتلی نین آدامی وارسا، کیملی یینی گؤتوروب خسته خانانین ایشلتمه اوداسینا گلسین! بیز آلیمزدن گلنی یاپدیق اما نه یازیق کی، بیچاق جییرلرین تام اورتا بؤلومونه گیرمیش و یارالی اوزون بیر سوره قان ایتیرمیشدیر. بئله لیکله ده، یاشامینی ایتیردی!...

آخسامدان بری، یارالی نین قارداشییام دئییه پولیسلیری اوایلایان کوچه بۇجه یی ایسه، گرکن کیملیک و یاخینلیق بلگه لیرینی گۇستره بیلمه دییی ایچین، یالانجی بیر سانیق کیمی توتوقلانیب، ایکی پولیسدن بیرى ایله برابر قاراقولا گۇندریلدی. اۇلموش گنجین یاخینلارینی تاپماق، اونو اونلارا سونماق ایچین، اونون جئبلرینه باخدیلار. یئنیجه اۇزونه گلکمک و دوزگون آداملار کیمی یاشاماق آرزوسو گۇزونده قالمیش گنجین بوتون جئبلرینی آرایینجا، بیر سوروجولوک کارتى، اوزاقدان چکیلمیش بیر نئچه شکیل، بیر ده بیر یازیلی کاغیز چیخدی. اوغلان اۇله جه یینی بیلیرمیش کیمی اۇنجه دن بیر شعر میزیلدانمیش و اونو کاغیزا کۇچوروب قولتوق جئبینه بیراخمیشدی. بلکه ده او آخسام اونو سورپیریز اولاراق ساریشینا اوخویاجاقمیش دیر! بلکه ده اوغلان دوغرودان لات- لوتلیو بیراخیب دا آری- دورو بیر یاشام قاپیسی آچاجاقمیش؟! بلکه ده سورومسوز بۇیوکلر و قارما- قاریشیق شهرین سوچ آغیرلیغینی اۇز اوموزلاریندان آتماق و بیر نئچه سینه ده اۇرنک اولماق ایسته میشدی او زواللی؟!...

بو آندا باش پولیس، یانینجا بیر نئچه یاردیمجی پولیس، یارغیتای ائلچیسى خسته خانایا گلدیلر. خسته خانایا مودورلویو، کشیک دوکتور و آخسامدان بری اولایی ایزله ین پولیسلر بیر آرایا گلیب، اوغلانین نه یی واردیرسا، اینجه لمه یه باشلادیلار. یارغیتای ائلچیسى هر زاددان اۇنجه کاغیزی گۇتوردو. چوخ باخدی اما هئچ نه آنلامادی چونکو یازی بیر شعریدی و اوغلانین آنا دیلینده یازیلیمیشدی و یارغیتای ائلچیسى همین باخیمدان اوخور- یازارسیزدی. کاغیزی باش پولیسه اوزالتدی:

- جناب، بلکه سيز اوخودونوز بونوا دئيه سسلندى. باش پوليس چوخ ديرندى - مه... مه... اولمادى. چونكو او دا يارغيتاي ائلچيسى نين داحا بير تورويدو. خسته خانانين گئجه قوللوقچوسو دالاندا آديملاركن، قونويو اؤز- اؤزونه سئچدى و قورخا- قورخا ياخينلاشيپ دئدى:

- آغالار باغيشلاسينلار، دوغرو گؤرسه لر، من اوخويارام يازيني!
بورونلارى نين اوجوندان باشقا بير يئرى گؤرمه ين آغالار اؤنجه بير- بيرلرى نين اؤزونه باخديلار و سونرا دا:

- بويور، گل اوخو جناب پروفئسسور! دئديلر.
آنا ديليني گؤزلجه اوخويوب- يازايلن گئجه ايشچيسى كاغيذى آليپ و چوخ اوزونتولو بير سسله اوخودو:

من سئوريم

و يانديرم

ساگين، سن سئومه و يانما!

من

گله بگسن دئيه ريكسينيب

ائرکن اويانديرم

سن اويو

ميشيل - ميشيل

آمان اويانما!

سئورسن، ايپين ياتارا

يالغيزلىق ائلچيسى قاپينا دايانارا...

من اولدوم بیرینه
 قیبر - قیبر، قویلاق - قویلاق
 و قویلاندریم توپراق - توپراق
 آمان، سن اولمه و قویلانما
 و دوشونمه اولوم ندیر
 و اولولر قورولوتا هنج اویلانما...

من دوشروم بیر اودا
 آلتو - آلتو
 و آلتولری ساریشین
 آلتدی باشیما کولوم!
 سن دوشمه، یانما
 منیم کیملی کول اولما
 کولوم!...

یانسان، کولون چیقار
 سن قویلان
 باغیریندا کوزو قالمیش کولومه
 قارا قمر نغیل اولونجا
 قونهن، کولون چیقار!...

ایندی باش پولیسین و بیر سیرا داش اورکلی لرین بئله گۆز یاشلاری داملا- داملا سوزوب، یاخالارینی ایسلاتمیشد. بئله لیکله ده، بیرینین عؤمور پایي، گونو قارا توپراق قوینوندا، بیرینین کی بارماقلیقلار آرخاسیندا، او بیریسینین کی ده سئوگی زیندانیندا خزل اولماغا باشلادی...

باش پولیس تئلسیزینی چالیشدیریب، قاراقول ایله باغلانتی قوردو:
- کشیک باش پولیسدن مرکز قاراقولا، آلو، آلو... ائشیدیرمیسینیز؟
دون آخشامدان توتولو ساخلادیغینیز سوچسوز آدامدان اؤزور دیله ییب سربست بیراخین اونو! اولورسا، ائوینه بئله گؤتورون! سوچلو توتوقلاندی و بو آندا خسته خاناداییق، تامام...

*

عؤموردن قوپوب یاپراقلاتان گونلر بیرر- بیرر آیریلیب گئدیر آما یاورو ساریشین هئچ بیر زاد آنلاماییردی. آدرئس، ننه، ائلچی، ائولنمه، یئنی بیر ائو- ائشیک، گرگین یاشاما سون قویما و یوزلرجه بنزر دوشونوملر یاخود دوشلر گئچیردی اوفاجیق بئینیندن:

- گۆره سن نه اولدو؟! ندن گلیب چیخمادیلار؟! هئچ اوخول یولوندا دا گۆرونمه ییر! حه، او بیرسی، او گون آخشام باشی یولومو کسب آسارام کسرم دئین او... دا یوخا چیخمیش! اولسون، تانری بیلن یاخشی دیر، بلکه ده قیسمت دئیلمیش، پایما یازیلمامیش دیر، دونیانین سونو و آخیری گلمه دی کی؟ گون گلر، باشقاسی چیخار اوغروما! سونرا دا بیر آز داحا بؤیویوب، داحا چوخ اوخویوب و ایسته دییم کیمی بیر گلین اولارام، « آرشین مالچی فیلمینده اولدوغو کیمی ». قاپیلار آچیلار، یئنگه لر و

موشاتلار منی قولومدان توتوب گۆتورر، او باشدان دا گۆزل و یاراشیقلی بیر اوغلان، کورآکن یعنی منه دوغرو یورویر و چالغیچیلار چالارلار. منه باخ، سن ده یاخشی قیز اول، اوخونو بیتیر، آتا-آنانا یاردیم ائت، باجی و قارداشلارینی اورکودوب اؤفکه لندیرمه! اؤز-اؤزونه دئییب دوروردو.

ساریشین اؤزونو اؤز دئییم-دویوملاری ایله اوووندوروب، دیله توتوب، آله آلیب، بیرآز دا اولسا دینجلدی آما بو دینجه لیش و توخداقلیق اونو گنچجی و اؤتری اولاراق دوردورموشدو. اونون ایچی و گۆنلو اولدوقجا آغیر و کؤتو بیر گله جه یی دویور، اونون آجی ائتکی لرینی یوک اولاراق اؤز اوزرینده دوشونوردو. او، فیرچا، بویا، کؤمور قلم، چکی کاغیدی و بو ایشرله باغلی نه یی واردیسا توپلاییب، بیر آرایا گتیردی. بوندان سونرا او، آرا-سیرا شعر دئمک، اؤلکه سی نین اونلولرینی چکمک و اؤزو ایچین بیر سس و کیملیک آلدی ائتمک ایسته ییردی. ایندی ایل بایرامی گلیمیش و هرکس تانیش-بیلیشلی ایله گۆروشه جکدی آما ساریشین ائله بیر ائوده و چئورده دوغولوب بویا-باشا چاتیردی کی، اونون تک باشینا گۆروشلری، تاش-توشلاری ایله دئییب-دانیشماسی و اؤز گنجلیک هم اؤزل دونیاسینا توخونماسینا قاداغ قویولموش، بونون ترسی باش وئیرسه، اونو آغیر دانلاق، قیناق،... گۆزله ییردی. او دا بیر اوشاق هم قیز اوشاگی کیمی آناسینی و اؤزوندن بؤیوک باجی-قارداشینا بیر تورلو قانلق و راضی سالاندان سونرا، یاریم آسکی گئییملرینی اینینه تاختیب، اوزونو-گۆزونو بزک-دوزک دئییل ده، سو ایله دوزنله ییب، باشلیغینی باشینا آلیب بایرام گۆروشلرینه چیخیدیلار.

کوچه قالابالیقدی، گنت- گل چوخ و هرکسین آلینده بایرام گولو، شیرینی قوتوسو،... واردی. ساریشین آتاسی ایله هم ده باشقالاریندان بیر نئچه آدیم اؤنده گئدیrlردی. چوخ یاخین و سئویملی آتا- بالانین اؤنونه یئنی گوللر گتیرمیش بیر گولچو چیخینجا، ساریشین اوزونو آتاسینا و اونو اؤزونه اولدوقجا یاخین بیلدییینه توتوب دئدی:

- آتاجان، باخ، هرکسین آلینده بایرام گولو، شیرینی واردیر! گل بیز ده بیر نئچه قول چیچک آلالیم! حه، آلالیم؟! دئییه سسلندی.

کیشی نین اوره یی بوتون سئویملی آتالار کیمی کؤورلدی و گؤزلرینی قییب، دوداقلارینی گولومسه مک زوروندا بیراخدی:

- آلبته قیزیم! اما گولوچونون ساتاغی چوخ باسیریقدی، اورایا سنین کیمی بیر گنج قیز اوشاغی نین گیرمه سی دوغرو اولمازدی، سن بورادا دایان من سنین ایچین بیر دسته گول باغلالتدیریم، دایینا وئره جکسن دئییلمی منیم قیزیل ساچلی قیزیم؟! دئدی.

اٲوین اوزاق گٲچمیشدن سوزوب گلن تۆره و گلنکلی، حله ده همین کؤورک آتانی اؤز اٲتکسیسی آلتیندا توتموش، ییرمینجی یوز ایلده، شهر و شهرلیر ایچریسینده یاشادیقینی اونا اونوتدورموشدور. چونکو او دا باشقا یاخینلاری و تانیش- بیلیشلری کیمی، ساریشینین بیر قیز اوشاغی و توپلومدان آیریقلی اولدوغونو دوشونوردو. گۆره سن، قیزجیغاز اونونلا بیرگه و یاناشی گولچویه گٲچیب ایسته دییی گولو سؤیله سه یدی دونیانین حاراسی اوچاجاق، کیمین نه یی اٲکسیله جک، حانسی سوچ و یاخود دا کؤتو بیر داورانیش باش وئره جکدی!؟

ساریشین، قیسا اما اۋزونه اۋزل کیپریکلرینی بیر- بیرینین اوزرینه و بونونو ساغ چیینینه قویماقلا، اولسون آتاجیم! دئدی. او، گولچونون تام قارشیسیندا دوروب، کیچیک چانتاسینی دوزنله ییردی اما بیر آندا بیرسی اونا توخوندو و آنسیزین دؤنوب:

- آح، باغیشلایین، چوخ اۋزور دیله ییرم، بو منیم سوچوم، فیکیریم باشقا یترده ایدی، سیزه توخوندوم، چانتانیزین باغی زادی قیریلمادی کی؟! دئییه سوردو.

هر زاد بورادان باشلاندى. سونداكى اولایلارین تمل داشی دا، بیر چانتا، بیر دسته گول، بیر بایرام و بیر گؤروش اوزوندن آتیلیمیش اولدو. قیزین آتاسی گولچوده گنجیکدی بی ایچین، ساریشینین چانتاسینا توخونان آدام اونو تپه دن- دیرغا سوزمک ایچین اولوم تاپدی. ساریشین اۋنجه کوچه یه باخدی سونرا دا:

- بیر شئی یوخ، بویورون، گنده بیلرسینیز! دئدی.

حارایا گنده جه یینی اونوتמוש، اۋزونو داحا آرتیق ایتیرمیش اوغلان ایسه، یترینده جه دونوب قالمیشدی. اونون گئتمه یینه ساریشین قویو وئرمیشدی، او اینجیک دئییلدی، بویورون، گئدین سؤیله میشدی. اما او، باشقا بیر یتردن ده قویو آلمالییدی. اونون ایچینده آنیدن وورغون اولوب آغیر جوشقو و توتقو ائتکیسینده قالان گؤنول ائله چیرپینیر، ائله دؤیونور، ائله آسیردی کی، اوغلانین گئتمه سینه یول وئره جک بیر دورومدا دئییل هم ده قال! دایان! دئمک ایسته ییردی. اوغلانین دوداقلاری هردن قاپچیر، هردن بیر- بیرینی سیخیر و هردن بیر سؤزلر سؤیله مک ایسته ییردی اما زامان اولدوقجا دار و ساریشینین آتاسی گولچودن چیخماق اوزره

ایدی. ایشچی، آلی آشاغی آما گۆنلو توخ آتا، کۆیلرینی دوشونورک، بیر دسته نوروز گولو و اونون دؤوره سینه قار چیچه یی، باباناک اوتو، اوجو بیز گیاه دوزدورموشدو. او، قیزینین سئوینه جه یینه آرخییندی چونکو ساریشین اوشاقلیق چاغلاریندان بری بزک-دوزه یی، دوزنلی و گۆرکملی اولماغی، گولو، چیچه یی، دوغانی و دوغادا اولان بوتون گۆزلیک لری دویوب دوشونن و اونلارا اؤنم وئرن بیرى ایدی اونا گۆره. آتا یاخیلاشدی:

- آل منیم گۆزل قیزیم! بو دا سنین گولون! کیمه وئره جکسن وئرا! ساریشین آتاسینین قولونا گیرمک ایسته دی آما آتاسی بونا دا قارشى چیخدی:

- یوخ، اولماز، بوراسی کوچه، گلیب- گئدن وار، سن باخما شهرلیلره، اونلار بیزیم کیمی دئییللر، ایسته بیرسن آلینی آلیمه وئرا!... قیزجیغاز سوسدو. او، آلینی دئییل ده، قولونو آتاسینین قولونا سالماق، اونا داخا دا یاخین اولماق، آتا اوره یی نین چیرپینتیلارینی اؤز قولقلاری ایله دویوب دینله مک ایسته بیردی. ندنسه اؤزونو یالنیز و اونودولموش کیمی باشا دوشوردو بیر نچه ذیقه نین ایچریسینده. دینمه دی آما هئچ دینمه دی. باشینی آشاغی سالیب، یولونو یورودو. ائوین باشقا اویه لری آز قالسین داییلارینا چاتاجاقلاردی آما بونلار حله ده یولدا لاردی. آنالاری گئندیکلری ائوه تک- تک گیرمه لرینی سئومه دیی ایچین آیاق ساخلایب:

- اوشاقلار، دایانین بیرآز! حاردا قالدی بونلار گۆرن؟! دئییه سن بایرام بونلاری شیرینلشدیریپ؟ بلکه ده کوچه نی ده ییشیک دؤنوبلر، اوغلان

یوروا کسین لیکله بونلار باشقا سوخاغا گنچیلر، بیر باش وور، بیز بورادا،
بو گۆیچونون قارشیسیندا دوروموشوق!...

اثوین اوغلان اوشاقلاریندان بیرسی گئری دؤنوب آبلاسی و آتاسینی
بولمایا گئتدی. او، اونلاری ایکینجی دؤنومده بولدو اما آرخالارینجا داها
بیری نین، بیر گنجین گلدییینی ده دویبدو. اوغلان دوشونوب- داشیندی:
قوشقوسوز بو آدام آتام ایله آلامی ایزله ییردی! دندی اؤزو اؤزونه، او،
بئله دوروملاری چکه مزدی، سیندیره مزدی، گۆتوره مزدی. بوندان اؤنجه
ده بیر نئچه سی ایله چاتیشیب- توتوشموشدو آبلاسی نین آرخاسینجا
گلدییینه گۆره. اوغلان آدیملارینی بیرآز آچیق آتاراق، آتالارینا قووشدو
و دورمادان:

- به سیز حاردا قالدینیز؟ بیر ساعاتدیر کوچه نین باشیندا دوروب دا
سیزی گۆزله بیریک سیز ده دده- بالا گول- چیچک توتدوروب اونو- بونو
چکیرسینیز آرخانیزجا! دئیینجه، ساریشین ایشی سنچدی. قارداشی و
اونون عائله قوروقچوسو، آرخالارینجا آستا- آستا یورویوب گلن اوغلاندا
سوز آچماق ایسته ییردی اما سؤزو آچیق دئییل، آتماجا کیمی سؤیله بیر
و دوشوندوروردو بونلارا. هر اوزده، بیر- بیرلرینه قووشدولار و اوگون ده
بایرامدیر دئییه، گۆروشوب، بایراملاشدیلار یاخینلاری ایله....

قوچ آیی نین اوندۇردو، سحر ساعات یئدی بوچوقدو. دینجلمه و یاتالی
گونلر بیتیمیش، یازین یاشیل تۆشه یی ایله ایش گونو و اوخول گونلری
یئنیدن باشلامیشدی. شهرین کیرجلی آعاجلاری نین قول- بوداغیندا،
توزلو- توپراقلی دیکینتی لرینین حثره لرینده قوقولار اوخویور، توپ و
دولغون داللی آعاجلاردا سرچه لر جیک- جیک ائدیر، ایل بایرامیندان اؤز

پایلارینی آلیب سئوینمیش اوشاقلار یئنی گئیملرینی اوزرلرینه آلیب، هر شئیدن گیلئیلی شهرین کوچه لرینه دوزلمیش لردی. حاردا سا، ایش و اوخول زیللری چالیناجاق، گؤنوللو- گؤنولسوز، وارلی- وارسیز، توتقون- شن، موتلو- موتسوز،... انسانلار یئنی ایلی بوتون گئرچکلری ایله بیرگه قارشیلایاجاقلاردی. ایندی ساریشین بیر آز داحا بؤیوموش، ایستکلرینی داحا دا باشا دوشموش، ایکینجی دئییل، اورتا بارماغیندا بیر اوزوک، گؤز و اینجه قاشلاریندا بیر سئوینج و ایشیلتی، باشیندا نارین گوللو اؤریک، چانتا سی نین اوز قابیغیندا گؤزل بیر شکیل، قیوراقجاسینا اوخولا، بلکه ده بو یاخینلیقدا آیریللاجای اوخولا ایره لیله ییردی. او هر دن شهرین و محله نین دووارلارینی دا گؤرمزدن و سایمازدان گئچمیردی. او، بوتون وارلیغی او بؤلومدن یاشادینی اؤلکه و شهری دوب- دورو، آینا کیمی و هر تورلو زیر- زبیلدن اوزاق توتماق ایسته ییردی. آما بو اونون آلینده دئییل کی، بو چئور نی بولاشیق دوروما گتیرنلر، قاپی- باجانی یاراماز یازیلار ایله بویانلار، ایسته دیکلری بیلدیری و رثکلاملاری یاپیشدیرانلار، دونیا تکجه اونلاریندیر کیمی، سئودیکلرینی باشقالارینا دا زورلا سئودیرمه یه چابا گؤستریب دوزنی پوزنلار اونو و اونون کیمیلری دینله مزلر کی!...

اوخولون تام آلیی مئتره لیی دیر. ساریشین اؤزونو توپارلایب اوخول قاپیسینا یاخینلاشدیغیندا، اونو آرخا یاندان هم ده گؤزل و اینجه بیر سسله، سسله دیلر:

- زحمت اولماز سا بیر آن دایانین، بیر سؤزوم واردیر سیزه دئدی.
ساریشین کیمسه نی گؤزلمه دن، آرخاسینا دؤندو. او، ایلك اؤنجه یوخ اولوب گئتمیش آج قوردلاری یاخود دا اونون تۆره مه لرینی دوشوندو آما

یانیلیردی، بو دۆنه آلین یازیسینی باشقا بیرى چیزمک و ده یشمک ایسته ییردی. دوزدور، او اؤزدور، بایرام گونو گولچونون قارشیسینداکی، ساریشینین چانتاسینا ایلیشیپ سونرا دا دوروب حوروت- حوروت باخان، ایکی- اوچ دۆنه اؤزور دیله ییب اونلارین آردینجا دوشوب گلن آدام دیر بو. ساریشین گۆزلرینی اوغوب بیر ده باخدی، اویبدو. بلی، بویورن، منه بیر سۆزونوز واردی دئییه سن؟ جاواب وئردی. اوغلان اؤزونو توتوب و چوخ آغیر هم ده گۆرکملى بیر باخیش ایله دئدی:

- حادیر اولون منی یانلیش باشا دوشرسینیز، من اونلاردان دئیيلم، منیم بو شهرده آبریم واردیر، بئشى تانیماسا دا، بئشى تانی ییر، من جان قویموشام اؤز یولومدا، سۆزومو توتان، ایلقارینا دوران، سئودیینی سونونا دک قورویان، ایشینه- گوجونه باخان بیریم! سیزی گۆردویوم گوندن بری دوشونجه می قاریشدیریب سینیز، نه گۆنلومدن، نه بئینیمدن بئله چیخمیر سینیز....

هر بیر کوچه آدامی نین سۆزلى نین تکرارى و اوسته لنمه سییدی بونلار حامیسی. ساریشین هئچ نه دئمه دن اوزونو اوخولا چئویریپ یولونو توتدو. بو بایرام پایى یاخود دا بایرام اوغلانى او تئزلیکده ده آل چکیب ده، یولونو گئده نه بنزه مه ییردی. اونون ایچی باشقا بیر دونیا یا چئوریلیمیش، گۆزلرینده گئچک بیر یاشامین مومو یانیر، آلرینده ایسیسی بیر وارلیغین آغیرلیغی دویولور، گۆنلونده اولان دیشی بیر گۆزلین دوروشو و گولوشو دایانیردی. اوغلان بیلیمیرم آتاسیندانمی، آناسیندانمی، یار- یولداشیندان یاخود آشیقلاردانمی، «آسلى» ایله «کرم» ین اؤیکوسونو بیرآز دا اولسا دویموش و اونون سۆزلیریندن بیر نئچه سینی سینیق- سالخاق اولاراق

اۋیرنمیش و گۇلنۇن تۇتقۇن چاغلاریندا ھەم اۋزۇ-اۋزۇنە مەزىلەنەنەردى. اۋ
ايندى يئەنە دە قىرىسە مەش، دۇلمۇش، كۇورلەمەش و اىچى سۇكۇلمۇش
بەرىنە داھا چۇخ بىزە يەر و سارىشىنەن اۋخۇلۇنا گۇدن يۇللار، كرىمەن،
أسلى نەن آرخاسىنجا دۇشۇب و اۋنۇ ھەر زاتدان اۋ بۇلۇمدەن يۇللاردان
سۇردۇغۇ كىمى ھەمەن يۇللار بىزەدەپ و ائىنە-بۇيۇنا آدەملەپ، ھەر
دۇنە كى كىمى سىسەنەنە باشىنا دۇيەل دە، بۇرۇنا سەلەپ مەزىلەنەنەردى:

«سەزە قۇربان اولۇم، سەغىر قۇيرۇغۇ كۇللار،

نە كەيسەنەنە باشىنەنە سارى-سارى شالار

...

«ئەينەنەنەنە، أسلەم بۇردان كەنەرى، كەنەمە دى؟!...»

يئەنە دە تۇركۇن، تۇرك اولۇسۇنۇن مەحنى و شاركەسى، اۋلۇمەنەنە
فۇلكۇر و گۇلنە يى ايدى بىر وورغۇنۇن، بىر تۇتقۇنۇن سىسەنە سس وئەن.
زەمان اۋزۇن سۇردۇ، سەاتلار گۇنە، آيا و ايلە دۇنۇشۇدۇ اۋغلەنەنەنە گۇزەلەندە
و دۇيغۇلارەندە آما سارىشىنەنە، كرىمەن أسلى سۇگىلەيسەنە دۇندۇ، بىر چاغ
چۇخ آما چۇخ سۇدەيى اۋخۇلۇندان چەخمەز اولدۇ. گۇرە سەن اۋچ-دۇرد
سەاتەنە دۇزە بىلەنەنە بىرى، اۋزۇنۇن دۇيغۇ و دۇشۇنەنە سەنەنە يۇنەلە يە
بىلەنەنە بىر كەشى، اۋزۇنۇن اۋلەكە، ائەل، تۇپراق، اۋنۇر و... قۇرۇقچۇسۇ سەنان
كىمى گۇستەرىسە، اۋنا ائەنەنەنە اۋلارمى؟! اۋزۇنۇن، يەنەنەنەنە اۋزۇنۇن بئەلە آلە
آلەپ قۇرۇيا بىلەنەنەنەنەنە، اۋفەچىق و كەچەچەك بىر اۋلە قارىشىنەندە
يەر اۋزۇندەن سەلەنەنەنەنەنە و يۇخ اولۇب گۇدنەنەنە يۇرد-يۇوا، كەمەلەك، مەنەلەك
و ياشەم سەنەنەنەنەنەنەنە تەپشەرمەق اۋلارمى؟! كەسەنەنەنە يۇخ! چۇنكۇ ائەسان

اوغلوندا دۇزوم، توتوم، باجاری، چیخار، دالغین لیق، اوزاق گۇرنلیک و بونا بنزر یئته نک لر گره یینجه توپلاشمازسا، اونو آن کیچیک بئله بیر گۇرۇ و یشتکی باشینا بیراخماق اولماز!

ساریشین اوخولدا، سیراسینا اوتوروب آما دوشونجه سی داغانیق، اۇنجه توپارلانمیش دویغولاری یئنیدن دالغالانمیش، ایچینده یولا دوشن سئل اونون سئوگی چۇللرینه جالانمیش، هرچاغ اۇزو ایله گزدیردی قارا قابیق دفتیرینی چئوریمله ییر، اونون هر یاپراغینا قوندوردوغو چیچک لری هم دریندن اینجه له ییر، قوروموش خزللرینی اینجه و یومشاق آللری ایله تومارلا ییر، اونلارین دا بئله جه چاغسیز و یئرسیز خزل اولوب دۇکولمه لرینه اوزولور، انسانلارین او بۇلومدن ده اۇزونون گرگین و بوروشوق گونلرینه بنزدیردی. حله بونلار آن موتلو و آن آغ گونلو چیچک یاپراقلاری دیرلار، بونلار گۇزل- گۇیچک بیر دفتیرین آغ یاناقلاریندا یئر آلمیش و عزیزلنمیش لردی، ایندی گه ل یورغون و سولغون خزللری هم ده اونون- بونون آیاغی، تاپداغی آلتیندا دوشون! آزیلمک نئجه کۇتو، آغیر، آزمک و آياقلاماق ایسه نئجه اییرنج و نه تور آلچاقلیق دیر! دئی، حارداسا، حایاغ همین خزللرین آلتینا یازدیغی بایاتینی دا اۇز ایچینده و قونچه دوداقلاری آرخاسیندا پیچیلدا ییردی:

عزیزیم، آت بایاتی

آت دئرییین، بای آتی

یه هرله، اوزنگیله

دوشک یولال، بو آتی!...

عزیزیم، کۆرن اولار
 سنویرم، کۆرن اولار؟
 من ده بو قاتاردایام
 آنیرسن، کۆر، آن، اولار؟...

عزیزیم، بیر پییلا
 کۆز دئییل کی، پییلا
 کسلیلر دامارلاریم
 ایلک آلا، پیی آلا...

بو آرادا ایتی باخیشلی اؤیرتمن ده ساریشینی تک باشینا بیراخمامیش،
 اونو تپه دن دیرناغا ایزله ییر، گۆزآلتی اولاراق گۆتور- قوی ائدیردی. او،
 آلیندکی آلچانی یازی تاختاسی نین قیراغینا بیراخیب، ساریشینا دوغرو
 گلدی:

- قیزیم، یاوروم، یشنه نه یین واردیر؟! بیر سوره اؤزونه گلمیشدین،
 اوزون گولر، گۆزلیرین ایشیق ساچار، گولوشون اودانی باشینا آلاردی! حانی
 نه اولدو؟ ندن بونجا توتقون و دوشکون گۆرونورسن؟ دئیینجه، گۆزلیرینه
 تورلو بویالی چیچک یاپراقلاری و اونلارین آشاغیسیندا شعرلر چارپیلدی
 اؤزو ده بیر چاغلار بیرى نین آلیندن چوخ آما چوخ آجیلار چکمیش
 اؤیرتمنین.

فقط بو اؤیرتمن ائله بئله اؤیرتمن دئییل دیر. اونون دا باشی بیر چوخ
 سوچسوز انسان و سویداشلاری کیمی سنوگی اوزوندن، اوخور- یازارسیز

بۇيوكلىرى ئاليندىن، بورونلارى نين اوجوندان اوزاغى گۇرمە ين ياخينلارى ساريندان چوخ چكميش، دورو و سئوگى دولو گۇنلو يارامازلار و قانمازلار چكيجى ايله ازيلميش، آجى ديللرى ايله هم ده پوشلنمز، ياپيشماز بير بيچيمده سينميش دير. اۇيرتمن اۇنجه كۇكسونو اۇتوروب، سونرا دريندن آه چكدى و:

- حە قيزيم، اوخو بونلاردان بيرينى منيم ايچين، اوخو! من توركجه اوخويا بيلميرم نه يازيق كى! سن بيرينى اوخو بلكه من ده دوشونجه و افكارىمى توپارلاييب و چوخ اوزون گئچميشدن برى باشيمدا دولاشيب دوران بير شعيرى سنين ايچين اوخودوم! دئيه ساريشينا توتدو اوزونو. ساريشين اۇنجه داغيلدى اما آنسىزين اۋزونه گليب و:

ائى منى آفتاران

ائى منى سوران!

يولومون اوستونده بوينونو بوران!

يازيمى بۇيله سى يازميشدير دۇوران،

قيش قوناقليغيندان كىلنمك ايپين

پاييزين بو غزل ائولرينده يم...

منيم نه سارايم، نه آغ ائويم وار

نه ده كۇنول كوچم اولاجاقدى دارا

كيرميشم ائليمين ايسسى قوينونا

دونيانين آن كۇزل ائولرينده يم...

ساریشین حله قومرال گۆزلرینی شعیردن و دفتریندکی قورو خزللردن
 آییرمامیش دیر کی، سکیز پرلی و دوب- دورو بیر یاش داملاسی قوندو
 اوخودوغو شعیرین سونونجو باغلامینا. اؤیرتمن ایچینی چکیر، ایچقیریر،
 گۆز یاشلارینی زور توتوردو اما ایش- ایشدن گئچمیش، سیراداکی هر
 کس اونو و ساریشینی دویموشلاردی. بونو گۆرن اؤیرتمن، یالنیز اوچقون
 و دیدرگین ساریشین دئییل، هرکسه دؤنوب و بیر چاغلار دیل اؤبر
 اولان شعیری هم ده اینجی و سوچسوز گۆز یاشلاری ایله بیرلیکده، دولو
 و آغلامسی بولوت کیمی آله دی بوتون اؤیرنجی لرینین یاشام یوللارینا:

من یازارام

کؤنلو

کؤی جاملاری کیمی سینان بیر شاعیرم

نه تافتادا، نه دمیرده، نه سرت داشدا

اویویو دئییل

آما

آغ کؤکسونو آهیرسان

اونا

اونوروتا اییه دورموش پینار قابیغی کیمی

هم

نفسیمله اونودولماز بیر ایز اويا بیلر۱۲۰۰۰...

من کلک دئییل

آلی- گوللو یاناقلارا توتولامام

آما

اؤلومو دوشوندورن بویالی

پورتاقلا اوستون کلمیش

آل یاناغیندان دردییم آل آلمانی

چاتلاق دوداغیملا سویا بیلر ۱۴...

بونلاری یاپا بیلمه سم

گۆزلریندن بیر سالفیم یاش دریب

تعبیریمین

باقتیم کیمی قارا توپراغینین

اوزرینه قویا بیلر ۱۴

و سونرا

سنه آهیب

بوتون گۆزللره دویا بیلر ۱۴!!!

بو، بوگونکو دنییل، اوتوز ایل بوندان اؤنجه کی اؤیرتمندی شعر اوخویور و اوتوز ایلین بویونجا سوسموش دوداقلارینی گۆزلری نین ایلیق یاشلاری ایله ایسلادیر، گۆنلورن اوتوز ایلیک پاسلی قیفیلینا ساریشینین اینجه دویغولاری نین آچارینی سالیر و بوتون اؤیرنجی لرینی سئوگی نین درین دنیزینده اوزدورور آما اؤزونو تام اوتوز ایل بوندان اؤنجه اولدوغو کیمی بوغوجو دالغالارا تاپشیریر و بوغوردو.

اوخولون زیلی چوخدان چالمیشدی. هرکس اۆز گۆزونو اوغا- اوغا و ایچینی چکه- چکه ائولرینه یوللاندی...

گنجه ساعات دوققوزدو. ساریشین اۆز اوداسیندا و چکیدلری ایله دیل تاپیب دانیشر. اونون کیچیک اوداسی نین بیره جک و کیچیک بیر تاخچا یاخود دا پتره ایچی واردی. اورایا هم چیچک لرینی، هم چکیدلرینی، هم ده سئودییی بیر سیرا... دوزوب سیرالایاردی. کوچه قاپیسی چالیندی، ائوده ساریشین بیر ده آناسی، گۆنلونده سئوگی دویونو داشییان آناسی، قارا گونلری نین آجیسینی قیزینا یاخود بوتون یاورولارینا چکدیرن آناسی، بالاسینی سئودیییندن اودا، آتسه و اوندان دا کۆتوسونه اودون ائدن آناسی. آنا اۇنجه اوزونو ساریشینین اوداسینا دوغرو توتوب سسلندی: - آی قیز، ساریشین، قاپی چالینیر، باخارمیسان؟!

ساریشین، چکیدلری و یئنیدن دارما- داغین اولموش دویوغولاری ایله ائله اوبالانماقدا یاخود یاخلاشیب بوغوشماقدا ایدی کی، نه قاپینین، نه ده آناسی نین سسینی ائشیتمه میشدی. آنانین دیشی باغیرساغین کسدى و اؤفکه سینه اوستون گلمه یینجه، بو دؤنه یونگول واری سؤیوشله:

- آی سیزی پیس گونه قالما یاسینیز! هئج اولدو کی سیزه بیر سؤز دئییلسین و سیز اونو چاغیندا و یئرینده دینله یه سینیز؟ حه، هئج اولدو؟!..

نئجه اولسا دا، او آنادی، دیلی آجی، گۆزو و باخیشی دار، دنیا گۆروشو قیسا و گونده لیک اولسا دا، ایچی و گۆنلو آنا گۆنلودور، بالاسینا ایچدن قیياماز، اونون کۆتو و آجی گونونو ایسته مزدی. زواللی قادین اۆزو دوروب قاپییا گئتدی، حارداسا قوناقلار ائوده یوخموشلاردی دئییه، گئری دؤنه

جک لردی آما ایچریدن آیاق حنیرتییسی گلینجه، سئوینج چیچه یی یاناقلاریندا آچدی، گۆنوللری باغچالاندی. کوچه قاپیسینی آچان آنانین گۆزلری ایکی کیشی، بیر قادینا دوشونجه:

- بویورون، کیمینله ایشینیز واردی؟! دئییه سسلندی. او، بو تئزلیکله و بئله جه اینمه دن- دینمه دن نه ائلچی، نه ده سیراوی قوناق گۆزلمه ییر، ائو- ائشییینه بئله آل گزدیرمه میشدی. قوناقلاردان خانیم، هرکسدن اؤنجه ایره لی گئچیپ، قارا باشلیغینی اویان- بویان ائدیپ دئدی:

- خانیم، سیز آلاسه بیزی اؤز بؤیوکلو یونوزله باغیشلایین! بیز خبر سیز گلدیک، اولورسا بیر نئچه ذیقه سیزینله دانیشاجاقدیق، قورخامین، بیز خئییر ایش ایچین گلیمیشیک...

ساریشینین باشیندا بوستان آکیب، عؤمور گونلرینی سامان کیمی گۆیه سووروب، یئله وئرلر ده ائله بونلار اولدو ایلك اؤنجه. هر اوزده اوتورمالی و ائوین بؤیوکلرینی گۆزله مه لی اولدولار. ایندی هرکس گلیمیش آما حله ده کیمسه دن سس چیخمیردی. سؤز آچیلدی، قوناقلار ائلچی اولدوقلار- ینی بیلدیردیرلر هم ده بایرام گونو ساریشین ایله یول قیراغی و آت اوستو گؤروشن اوغلانین ساریندان. اؤنجه هرکس یوخ! اولماز! دئدیله. ائلچیلر اوزدن گئتمه یینجه، اولسون دوشونریک، قیزین داییسسی، عمیسسی، بؤیوک قارداشی، خالاسی... واردی. بیر نئچه گون سونرا جاواب وئرریک آلاسه قویسا، دئدیله.

بو اؤزو ده بیر تور قانیقلیق و یومشاقلیق ایدی. ائلچی لر چایلارینی ایچیپ حله لیک دئدیلهر ائو اییه سینه. بو ایش اوزاندی، ساریشین، اونون آتا- آناسی دیرندیکجه، اوغلان ائوی داحا دا برک یاپیشدی، بیراخماز و

دۇنمز دوروما گلدیلر. اونبشش- اون آلتی یاشلارینی یاشایان ساریشین، سوبایلیق بایراغینی دامیندان اندیرمه لی، اوخول و اوخونو بیراخمالی، او ایلکی ایلین یاشیل یازینی سارالمیش یاپراقلاری ایله قارشیلالمالی اولدو. قیزین ایکی گۇنوللو اولماسی، آتا- آنانین ساده لیی، یاخینلارین دونیا گۇروشو و ایچینده بۇیودوکلری تۇره لر، قیزین ائولنمه سینه، سونرا دا اۇز یازیسى اوزرینده آل- آیاق چالماسینا ندن اولدو. اما بو یازینی کیم، نئجه جیزا بیلردی؟ سوروسو، بیر چوخلاری ایچین گئچرلیدیر. گۇره سن بیز آلیمیزی آل اوستونه قویوب باشقلاری نین اۇلچو- بیچ ائتدیکلری یاراماز و سیندیریلمز تۇره یاخود یاسالاری آلین یازیسى کیمی گۇتورمه لیییك یوخسا تائیرنین بیزه باغیشلادیغی اوسو، دوشونجه نی، باخیشی، کیشیه یاراشان قاوراییشی قوللانمالی و اۇزوموز ایچین گله جک یا دا یثنی بیر یاشام جیغیری آچمالییق؟ آز زامان گئچمه دن، هرکس ایچین آیدین اولاجاقدی دایی نین، عمی نین،... یثرینه یاشایانلارین سونوجو و اونون دۇزولمز قاتلاری! دئدیله- باغیردیله، چالیدیله- چاغیردیله، اۇلچدولر- بیچدیله، بیریسى آر، بیریسى قادینا اییه اولدو، بیریسى کورآکن، بیریسى گلین قازاندی، بیریسى بالدیز، بیریسى قایین و او بیرلری ده یثرنه، باجی آری، دایيجان،... اولدولار گئتدی.

اوچ- بئش آی اؤتمه دن، قیزی یولا سالیدیله. همین یولون سونو نئجه و نه تور قارانلیقدی، قورولاجاق بو یووانین چۆر- چۆپو نئجه و کیمین آلی یا خود آللری ایله آغ یئلره وئریله جکدی، حله کیمسه ایچین تام آیدین دئییلدیر. ائله دیر، آلینین آرخا- اۇنونو تانیمايان و آسکی توره لر قوربانى اولان ساریشین، بز نیلدى، دوزنیلدى، خینالاندى، گئیینیلدى و سونرا دا

یول قیراغیندان تاپیلیمیش بیر سفیلە تاپشیریلدی. ایلک گونلر اولدوقجا شیرین و آیین- شایین گۆرونوردو هر کسه و گلین- کورآکنه. بيلمزدن گلن بو دوشونجه لر، قارا دوشونجه قاتلاریندان تۆره نن بو گۆتور- قویلار ایندی جوجرمه یه و سونوج وئرمه یه باشلاياقادى. ایندی، یئنیجه یووا قورموش جوتلر، بیرى- بیرینین یانیندا اولمالی، یئنی و اورتاق یاشاییش ایچین بیر زادلار و یوللار دوشونمه لیلردی. آما بونون تام ترسینه اولاراق، اوغلان هرگون بیرآز داها گنج گلمه یه، یولداش بازلیغا باشلادی بو ایسه گنج و یاخین گۆرن ساریشینی اوزمک دئمک ایدی. ساریشین اونا بیرآز تنز گه ل، من ده اوتوروب سنی گۆزله ییرم، هم ده تک باشیما قورخوب دیکسینیرم... دندیکجه، سانکی اونون باشی داشدان، بئینی پولاتداندی، او هئچ دینله مز و سایمازانا اؤز بیلیدیینی ائدیردی. ایندی قیزین عؤمور گونشی ده سارالماغا، گونلری نین یاشیل، یاپراقلاری بوتونلوکجه خزل و خزان اولماغا باشلاياقادى نه یازیق. هر گلن گون، گئچن گوندن داها کۆتو و داها آجی اولوردو. او، بونو آتا- آناسینا سؤیله مه یی چیخیش یولو اولاراق دوشوندو آما یانیلیردی، او هئچ بیر سونوج آلامازدی، هئچ بیر دوغرو یولا واراмаزدی. چونکو بو یول، بو جیغیر ائله بیر بئیینلرین و همین بئیینلرین اییه لری نین باخیشی و گۆروشو ایله جیزیلیمیش و چکیلیمیش دیر کی، اونو یاریدا بیراخماق، اؤنجه کی دوروما و نۇقطه یه دؤنمک چوخ بؤیوک بیر سوچ کیمی آنلاشیلیردی. اونلار، گلین گئدن قیزین، چادرا ایله گئدر، گۆملک ایله چیخار آر ائویندن دئیر و دوشونورلردی. اونلارین اؤز یاشام بیچیملری ده بونو گۆستریر و قانیتلا بیردی. گونلر هم اوزون، هم ده آغیر گئچیردی ساریشین ایچین آما بونو سوخاقلاردا و ایکی

بارماغی ایله سیگارا توتان آج قوردلار بیلمز، آنلاماز. اونلارین ائو ائییتیمی صیفیر آلتی، اوخولاری یوخ یا دا بیر-ایکی ایل اؤلوم-دیریم، یار-یولداشلاری ده له-دوز، دوشونجه لری کوچه تیملرینده اونون-بونون آردینجا دوشمک،...و داها سونرا دا مانقال باشیندا اوتورماق، قولتوقلاریندا کیتاب یئرینه آلکوللو ایچکی شوشه لری گزديرمک و «اثلین قیزی» نی یوواسیندان قوپاریب قارائلیق داخمالاردا توتساق ائتمکدی. کیم یازمیش بو یازینی مینیجیک بیر قیزا، یئنی قانادلانمیش بیر گؤورجین بالاسینا، قومرال گؤزنو بیر وحشی جئیرانا؟ کیم!...

بوتون بونلارین یانیتی و جاوابی باشقالاری ایچین یاشام یولو چکن و اؤلوم جیغیری آچان کؤهنه بئیینلرین داوارانیشیندا گیزلنیر. ساریشین هئچ بیر یئره گنده مز، اوخولداشلاری ایله گؤروشه مز، تای-توشو ایله دئییب-گوله مز، اوخویوب یازاماز، آتا ائوینه بئله نؤوبه هم ده قوروقچو ایله حاندان-حانا گنده بیلر و بوتون بونلارین آردینجا آغیز آچیب بیر سؤز بئله دئییه مزدی! بورادا بیر قونویو دا آله آلماق یاخشی اولاردی. بونو یالنیز ساریشینین گلین گئتدی یی ائو اویه لری دئییل، اونون دا بؤیوک لری و آداملاری اینانیردی. اونلار دا بئله بیر دوشونجه توخوسو و آغی ایچینده توتساقلاردی.

قوروماغا، سارالماغا و آزیلمه یه باشلایان ساریشینین ایشی بونونلا دا بیتمه ییر، سونا چاتما ییردی. اونون اؤنجه یالواریب-یاخاران ائشی، بایرام گونو اوندان دؤنه-دؤنه و آدام بالاسی کیمی اؤزور دیله ین آری، ایندی اونو قوللوقچو و ایشچی کیمی ده دیرلندیرمه ییردی، اونو چوخ آما چوخ سفودییی نی تئز-تئز سؤیله ییب دوروردو. بونا اینانماق دا اولار، گؤرمک

ده، اما سئومك باشقا، سئوديينه ياشام داديني بيلديريب اونو آدم كيمي موتلو ائتمك باشقادير. انسان هر بير سئوديينى ايله بير آرايا گليب اورتاق ياشام قورايلمز، هر كس هر كسى موتلو و آغ گونلو ائده بيلمز. سئوگينين عؤمرو قيسا، گؤزو كور، آخيري اوچوروم و بيتمك دير. ياشامين ايسه يولو اوزون، دره سى- تپه سى چوخ، يوكو آغير، قولو و قانادى گئنيش، اوجو بيتمز دير...

قيزلارى نين گونونه آغلان آتا- آنانين آلى هئچ بير يانا چاتماير، اوركلرى پارام- پارچا اولوردو هر گون و هر گئجه. حله دورسون بو يازيق قيزين قارا گونلرى، بير ده اونو بو گنج ياشلاريندا، اوزو اوشاكن، آناليق، بو قوتسال گؤزو گؤزله ييردى. بوتون گونونو ايچكى، مانقال، سيگارا، داحا دا كؤتو و سؤيلمز ايشلر ايله گئچيرن كورآكن، يئنه ده ساريشيني چوخ سئوديينى نى سؤيله ييب دوروردو. اونو بير ياندا سئوير، بير ياندا ايسه اشگنجه اندير وبو يئونده آليندن گلنى آسيرگه ميردى. گؤره سن بئله بير چيربينتى و دؤيونتو ايچريسينده ياشام سورن گنج بير آنا، ياوروسونو ساغلام و اولغون بير دورومدا دونيايا گتيره بيلرمى؟ گؤره سن بو سورونو ائلين قيزيني ايسسى يوواسيندان آييريب سنى چوخ سئويرم دئييب، اونو قارا داخمالاردا اؤلجه توتان بيرينه وئرسه لر نه دئيردى؟ دوغال اولارق، بيريني ايلگيلنديرمز، بو منيم و ائشيمين ياشامى دير! دئيردى. چونكو بو تور داورانيشى و قاورايشى اونون و اونون كيميلرين اؤنجوللرى قويموش او قاراگونولولرين عؤمور بوخچالارينا. ياخين گله جكده بير اوغول يا دا قيز آتاسى اولاجاق بو آتا آدايى، بو گونلر اؤزونو بئله آله آلايلمز دوروما گليب چيخميشدى. ناركوتيو ماده لر، سيگارا، ايچكى، اؤزوندىن بئش بئتر تانيش

و بیلشلیری اونو بو گونه سالمیش و او بونلارین آلیندن قورتاریب گونسل آجیلارینی دیندیرمک ایچین، ساریشینا دؤنور و اونو چئشیتلی یوللار ایله اینجیدیر، هؤووشنه ایچینده یاشادیر، اؤلومه حده له ییر، ائو- ائشیینی اود ووروب یاندیراجاغینی سؤیله ییر و قیزین باغرینی آز- آز، بیر- بیر، یاپراق- یاپراق دلیب و چاتلادیردی.

گئجه ساعات ایکی بوچوقدو. قارنی بورنوندا ساریشین تیتیرک دیزلرینی قوجویوب آغانین یولونو هم گؤزله ییر، هم ده هئچ گؤزله ییر. اونا گؤره گؤزله ییر کی، یاورولاری نین آتاسی، اونون دا ائشی دیر. اونا گؤره گؤزله ییر کی، عؤمرونون قووراسی، گونونون قاداسی، گؤنلونون قورخوسودورا! اونون یاشامی آرتیق بیر کابوسا، قارانلیق و درین بیر قویویا چئوریلیمیشدیر. او، اوفاق بیر سس دینله ییر، دووارین اوزونو جیرماقلا ییرلار کیمی بیر سس. قورخور، چوخ قورخور. آلینی قارینا، یاوروسونون اوزرینه قویوب بیر بوجاغا چکیلیر. همین سس آرتیر و بو آندا ساریشینین ایچیندن، گونول بؤلمه سیندن بیر قولاق آچیلیر و دینله ییر:

- قیزیم، یاوروم، ساغمیسان؟ گئجه نین بو چاغیندان ندن اویومامیسان و آییق قالمیسان؟ سن گبه سن، آنا اولاجاقسان! سنه اویوماق، دینجلمک و ساغلام بیر ووجود گرکدیر! حادی قیزیم، قورخما، منم! سنه باش ووروم دندیم، ساغلیغینی، دیوم ایسته دیم! دور گئت یئرینه، یاتاغینا گیر! او دا گلیر گل سین، گل میر گل مه سین، جهنمه- گورا! بیزیمکی ده بئله اولاجاق ایمیش! بو دا سنین یازیندیر!...

سس و خنیرتی کسیدلی. بوغازی بیچیلیمیش ساریشین بولوت کیمی دولو گؤزلرینی کؤکسونه آله ییردی گئجه نین بو چاغیندا. بو دؤنه اوفاق

بیر سس دئیل ده، گورولتو، تاققا- توق سسی ایدی اونو دیکسیندیرن و گۆنلۈنۈن ساپینی قیران. ساریشین بو سسه چوخدان بری آلیشمیش و اونو اون سکیز ایلدیر تانییرمیش کیمیدی. کیم اولاجاق؟ اؤزونو آلقاق و ییغینتی ائولردن زورلا توپارلایب، دووارلارا چارپا- چارپا، دوشه- دوشه گلن ائشی یاخود قولدور بیر جاناوارا! قاپینی چالمادان و تیتراک آللی ایلہ یاغا، زیبیلہ بولاشمیش آچارینی بیر تهر چرخاریب آچمیشدی قاپینی. ائوه گیر- گیرمز باشلادی:

- آیاغا قالخ! گۆرمورسن به یم من گلدیم؟! شام حانی؟ چرخار منیم بو پالتارلاریمی! آیقلاریمی ییخا! حادی آیاغا قالخ یوخسا باشینی کسب ده آنانا گۆندررم حا!...

ایندی گل باشا سال بو آوارانی و کوچه تۆکۈنتۈسونو. ائوجیل حئیوان دئیل، داغدا- داشدا یاشایان اورکک، وحشی ماللار ایلہ ده بئله آل- وئر اولماز انسان مکتبینه. کیشی نئجه سئویملی و نئجه آجیماسیز اولارمیش گۆرونور. آتالار دئییر کی، آدامین یاخشییسی نین دا قییمتی اولماز، پیسی نین ده. دوغردور، یاخشی آدام اونجا دیرلیدیر کی، اونا هئچ دیر و قییمت وئرمک اولماز، کۆتۈ و پیس آدام دا اونجا دیرسیدیر کی، آن آز و آشاغی قییمت ده اونون ایچین چوخدور.

آنا آدایی ساریشین، یاورولاری ایچین مینیجیک گئیملر توخویوب، دیکب، کیچیک بیر بوخچایا باغلایب. او، بوگون- یارین محله نین آن گنج آناسی اولاجاقدی. بونا ایسه اونون آتا- آناسی، باجی- قارداشی و قایین- قوداسی سئوینه جکدی. آما او نئجه؟ بیر آنا اولاراق اونون گرگین سینیرلرینی، دارماداغین دونیاسینی، خزل اولوب گئتمیش عۆمورونو، قارا

زیندانا چئوریلیمیش یاشامینی و یوزلرجه بونا بنزر ایتکیلرینی کیم قارشیلایاجاقدی گۆرن بیزیم بو بوروشوق و جهالت دولو دونیامیزدا، کیم؟ ایچی و گۆنلو سئوگی دولو بو گنجین آرزو مورازی، بیر گلین و سونوجدا آنا کیمی دوشوندویو اورتاق یاشام و اونون بئله جه جهننمه چئوریلیب اونو دیرلیکدن دویدوروب بیقدیران بوتون بونلارین ندنی نه و سوروملو یاخود یئتکیلیسی کیمدیر؟ کیچیک یاورولاری اؤز ایسیسی یووالاریندان قوپاریب اودا، آتسه آتان بو کانال سیچانلاری نین قارشی سینی کیم و حاجاغ آلاجاقدیر بو درن- دشت دونیادا؟...

اون یئدی- اون سکیز یاشلاریندا آنالیق زوروندا بیراخیلیمیش ساریشین ایندی دونیا یا گتیرمیش یاوروسونو، بیر ده اوز قاراسی اولان ائشینینی و اونون اوزوندن یوک اولاراق چینلرینده گزدیردییی آجی یوکونو گۆزلری اؤنونه آلیب یاشامالییدی بو ایشگنجه دولو یاشامی و چکمه لییدی اونون قیسا بویونا بیچیلیمیش بو قارا توتساغی. اونو بو یولا سوروکلە ینلر ایندی هئچ بیرسی ایره لی گلمه ییر واونون قارانلیق دونیاسینا اوفاجیق موم بئله یانديرمايیرلاردی. دونیانی گۆزلری اؤنونده قارارمیش گۆرن گنج آنا و سولغون ساریشینین قارشیسیندا بیره جک یول، چیخیش یولو قالیرنی: ائشینینی، ائو دئییلیرسه، ائوینی، یاشام دئییلیرسه، یاشامینی و بوتون پوچ توره حابئله یاسالاری بیراخیب قاچماق! سود آمر یاوروسونو کدی بالاسی کیمی دیشینه توتوب قاچماق، اونو هرگون و هرآن اؤزونون آغلار گۆزلری و آتالاری نین اوتانچ وئریجی گۆرکمی ابله قارشی- قارشیا قویماقدان یئیدیرا!...

ساریشین توتوملویدو. دوشونجه سینی باشینا توپلاییب اؤزو ایله بیر آریا گلمیش و بیرنجی اولومدا اوشاغینی دا آلیب قاچاققادی. بو اؤزو زوردو، چوخ زور. اؤنجه دندییمیز کیمی، اونون اؤزونونکولر ده، ائشی و اونون آداملاریندان گئری قالان دئییللردی. اونو دؤیه بیلر، سرت دانلایایلر، قووابیلر، ائودن آتیب یئیندن قوجاسینا بیراخیلرلردی. نده اولسا، بوتون بو توپلومون اورتاق بیر گؤروشو واردی. یالنیز بارماق ساینجا آداملار بئله بیر قارا گونو و یولو آرخادا بیراخیب و دوغرو، دوزگون، قانیتسال و موتلو یول - یؤنتم سئچمیشلر بیزیم کیمی اؤلکه لرده. گنج و اومودسوز آنا اؤز کۆرپه سینی قارشیسینا آلیب، دوشه یین آلتیندا گیزلندیی آسکی دفتر و کاغیزینی گؤتورموشدو آینه. اوخول گونلرینی، یازیسینا اورتاق اولان اؤیرتمن خانیمی و بیر چوخ زادلاریاوخویوب قالیردی. لاپدان و اؤزو ده بئله ایستمه دن، گؤزلرینی اؤنوندن بیر شعر، اوندورد - اونیئش یاشلاریندا کیتاب ائویندن آلدیغی کیتابدان کوپویالادیغی بیر شعر گلیب دوردو:

فینالی آووهاریندان

یاغیش قوھویانندان سونرا

منیم ایھین

اوتانقاج بولوردون لئنه یینی آھماق

و باش آلیب قاهماق

نه دئمک؟

بئمنی

داغدان اتمېش سارېشېن
كۆزلىرىدىن اېشېن
سوا سوا دېن دوداغى څاتلاق يوللار
دۆكولدىن سونرا
گونشە ساچماق نە دىمك؟

ياپېرسان
اۆلمز بو جان، بو تن
اۆزلىم ڇۆللىرىندە بېتن
ياناغى جېرماقلا نېمېش لالا
يا دا
چېندىن پايىما دوشموش
خوتن، بىلە...!

اېچىنى، اېچىن - اېچىن
آغلاياندىن سونرا
قاچىمىن جېرىلتىسىنا
آرغا سوقاقلار دىن چوپور كۆلگە سېنە
دوشمن كىسىلمك نە گىرك؟
بىنىندىن كىملىك اېلىيى

کیشی ھنیر تیسینہ ھالاناندران سونرا
قارا سوواق بیر دووارین آتہ ییندہ
تیر - تیر آسیلمک نہ کرک؟
نہ کرک؟!...

شعیر قیزا ائله بیر گوج، ائله بیر باجاری، ائله بیر اینام وئردی کی، او
اؤنجه کی توتومونو داحا دا گوجلندیردی، بوتون آسکی و چوروموش تۆره
حابئله دویون بئیینلی کیمسه لرین دئییشینه باخمایارق، یاوروسونو آلیب
چیخاجاقدی او دیریلیک دئییلن اؤلوم یوواسیندان و تامام.
بؤیوک بیر فیرتینانی کیچیک آما دوشونجه لی باشیندا گزدرین قیز،
اؤزونہ گۆره اولان زادلاری توپلاماغا باشلامیشدی آرتیق. سود آمر هر بیر
زاددان، آنالاری نین حانسی اوددا یانديغیندان، آنالاری نین حارالاردا و
کیمینله یانسادیغیندان خبرسیز اولارق، میشیل - میشیل اویویوردو یاریم
سیجاق یاتاقلاریندا. ساریشین اؤزونو ایتیرن کیمییدی. او، هر چاغ اولدوغو
کیمی، ایندی ده آئینداکی سوغوق تری دویور، هر آن باشینا بیر ایش
گلہ جه ییندن قوشقولانیردی. او داحا کیمسه نی او بؤلومدن ائشی کیمی
قاتلانديغی جانناواری دا، کوچہ دن دوواری ائشه له ییب اونون دیری یا
اؤلۇ اولدوغونو سوران آناسینی دا، کندی ائولرینده بؤیکلوک ساتیب آما
بؤیوکلوکدن هئج نہ بیلمه یین یاخینلارینی دا... بیر یانا بیراخمیش و
یالنیز بوندان سونراسینی و بالاسینین قورتولوشونو دوشونوردو. اونون
گۆزلیرینی پرده، اورہ یینی اؤفکه، دیزلرینی نیفرت گوجو سارمیشدی.
اینجه قاشلارینی چاتیپ، قونچه دوداقلارینی بوزوب، دیشلرینی چوخ

سرت و کیپ اولاراق بیر- بیرینه سیخمیشدی. گۆزو آیاغی نین آلتینی بئله گۆرموردو. کیچیک و داخما بنزری ائو دئییلن جهنمنده گاه او یانا، گاه بو یانا قاچیر، گۆتورمک ایچین بیر زادلار بولاماییر، بیراخماق ایچین ده چوخ زادلار آراییردی کی، تئلفون سسلندی! اویبدو، بو دؤنه داخا کۆتو و داخا آجی و اورپه دیجی بیر سوراقلار:

- حارداسان؟ گۆر نا واختدان زنگ چالیرام، نندن گۆتورمورسن دسته یی و نه ایچین منی دوشونمورسن؟! دئیه دؤکدو بوتون آجیلارینی و کیشیه یاراشماز دئیملرینی. حله ده قونوشور، ساریشینین آللرینی و دیزلرینی داخا چوخ تیتیرمه یه و آسمه یه گتیریب چیخاریردی:

- آچ قولقلارینی، یاخشی دینله منی! بو منیم سون سۆزوم و سون ایشیم اولاجاق سنینله! بیرآزدان ائوه دؤنوب و سنی، سنین او بالام! دندییین او... ائو آلداندیردیغیمیز او خارابانی، اۆزومو و هرنه قارشیم، اوز و گۆزومه چیخیرسا اونو چاخماق چکیب یاخاجاغام بیلیمیش اول! دئیه، اۆز تیتیرک سسلی قونوشماسینی سوردوروردو:

- بوگونه دک باشینی قویولارا سوخندوم، آللرینی و قوللارینی بوز کیمی سولاردا چوروتدوم، آتا و آنانین گۆزلرینی آغلار قویدوم،... اما بو دؤنه بونلارین اوستونه اولاراق داخا بیر ایش گۆروب سنی ده، اۆزومو ده، بئله بیر آچاقلیقدان قورتاراجام اونا گۆره!...

ساریشینا ائله گلیردی کی، جاناوار ائشی، بو گونه دک یاپدیقلارینین نه کیمی کۆتو و میندار ایش اولدوغونو دوشونوب و بئله لیکله اۆزونون کیم اولدوغونو و ایشلری نین نه بیچیمده آغیرلیغینی دیلینه گتیریر. او، اۆزو ایچین دوروشما قوروب و اۆزونو یارغیلاماغا باشلاسا دا، ساریشین اۆز

یول و توتوموندان دۇندوره بیلیمزدی. چونکو قیزجیغاز گۇردویونو گۇرموش و چکدییینی چکمیشدی اۇتن ایللرین بویونجا. ایندی او، توپلادیغی بیر سیرا خیرمیردادان دا واز گئچمیش، بالاسینی باغرینا باسیب یولا، حله ده اونون ایچین آیدینلاشمایش بیر یولا دوزله جکدی و بئله ده یاپدی.

اورتا بویلو، گوجونو ایتیرمیش ساریشین، آتاسی گیلین کوچه لری نین تیمینده ایدی. آلاکارانلیقدی، کوچه دن گئچنلر بیر- بیرلرینی تانیماقدا زورلوق چکیرلردی. بونا باخمایارق، زاواللی آنانین بۇیروندن گئچن هر کس، اونون گۇزلرینه ائشی یاخود دا عۇمرونو توکه دیب، گونلرینی خزله چئویرن او قاراگونلو کیمی گلیردی. هم قاچیر، هم قورخور، هم تیتره ییر، هم ده اۇزونونکولره نه دئییه جه یینی دوشونوردو. او، اۇزونو آتاسی ائوینه چاتدیراندا، قان تر ایچینده و چیلدیرمیش کیمی گۇرونوردو. بلکه بیرآز دلیرمیشدی دوغروسوا اوسو باشیندا دئییلدی اما آنسیزین دوشوندو:

- آی آلا! بلکه آنام ائوده اولمادی؟ بلکه داییم ائوینه زادا گئتمیش؟ من ایندی بو اوشاق ایله نه ائنده جم؟! او، او جان دوشمنی، ائوه گلیب بیزی بولمایینجا آرخامجا قوشسا نئجه؟ کسین اۇلدورر بیزی، دوغریار، اونون گۇزونو قان توتموش، دندیکلریندن سئچیلیردی بوا آلاهییم! کئشگه آنام ائوده اولسون، اوزوم بیر یانا، کۇرپه بالام، سوچسوز بالام یوخ اولار، قانا بله شر...

ساریشین کۇرپه سینی ساغ آلی ایله باغرینا باسدى و سونرا دا سول آلی ایله قاپینین زیلینى چالدى. او ائله تله سیر، ائله چیرپینیردی کی، هم زیلی باسیر، هم ده آیاغی ایله قاپینی دۇیجله ییردی. آلاهدان، آناسی قوناق فیلان گئتمه میش و ائوده ایدی. اونون اوره یی چیرپینیر، آلری

آسیردی. سانکی او دا بالاسینین اوددان- آلتودن چیخیب قاچدینینی
 دویموشدو. ترلیکلرینی بئله آیاغینا تاخماغی اونوتدو و تلم- تله سیک
 کوچه قاپیسینا دوغرو قوشدو. ایندی قاپی آچیلاجاق، ایرینله میش یارالار
 دئشیله جک، حسرتلر هم گیدریر هم ده قؤور ائده جک و سونرا دا ایکی
 آنا اوز- اوزه، گؤز- گؤزه دایانیب:

- قیزیم!!!!...

- آنا!!!!...

دئیه قوجاقلاشاقلاردی...

*

၁၈၄၂

၂၁၄၂

بیلیرسن، یارالییام!
هم ده دوداغیمدان
گۆزلی نین اوچوندان بیر نئفه داملا قیمیز
دوداقلاریما دامیز
آی قیزا...

بیلیرسن، مارالییام!
قیردا دوه سی ایتیمیش
آللی قیبار - قیبار
دوداغی پاتلاق یولجو.
گوموش آووچلاریندا توت دا یاناقلاریمی
هردن دینمه، سوس
و باخ!
هردن گیر ساپلاریما
کوره آسکی قاریمی!...

بیلیرسن، سارالییام!
هم ده، موغان پۇلونده
باس باغرینا گۇنلومو
قیرمانچلا تنلیرینی

دیللندیر قوپوز - قوپوز

بلکه آریدی بیرگون یاماملاریمدکی بوز

آی قیزا...

ایندی هر زاد بیتیش، قارانلیق گونلر گئریده بیراخیلیمیش، ساریشین ایسه اؤز بالاسی ایله بیرلیکده آتا ائوینه سیغینمیشدی. زوردو، چتیندی، آغیردی، اوزوجودو بلکه ده اؤز یوواسینی ییخیلمیش بولوب، باشقا بیر یئر و سیغناغا اوز گتیرمک، آما ساریشین ایچین دئیل، او، اؤزونو قارانلیق و قورخونج بیر قویونون تکیندن چیخمیش آدام، قیزمار قوملاقدان سرین سویا دوشموش بالیق کیمی دویوردو. اونا، تک باشینا و سوچسوز کۆرپه-سی ایله یاشاما خوش گۆردوک! دئمک، اییرنج ائولرده و قارا دوشونجه لی لره هرگون، هرآن یالانجی ساغول! دئمکدن یئی دیر. او یاشخی بیلیردی کی، یاشی نین آزلیقی، بؤیوکلی نین ساده لییی اوجوندان حانسی یالنیش و حانسی دار دوشونجه لیک لره اوغرامیشدیر. او ایندی بوتون بونلاری بیر یانا بیراخیب، یاشامینی هم ده بوتون آیرینتیلاری ایله بیرگه قالدیقی و دوندوغو یئردن باشلاماق ایسته ییردی. اوخوسو و ائیتیمی یاریمچیقادی، ایندی- ایندی یئتکین و دولغون چاغلارینا گلیر، یئنی بیر یول و یئنی بیر یاشام جیغیری آچابیلر دیرلیک جاداسیندا...

ائوده اونون ایچین کیچیک بیر اودا آیریمیشلار، اونو هر دن دیله توتور، هر دن توخداقلیق وئیر، هر دن دؤزومه چاغیریرلاردی بوتون یاخینلاری آما او بئش- آلتی ایللیک قورخونج یاشامین، اوزوجو کابوسون آلیندن آز- آز، هم ده اؤزونون آجی ده نه بیملری ایله چیخماق ایسته ییردی چونکو اونو دیله توتوب اوودانلار بیر یاندان دا اونو سیخیشدیرماغا، اونون ایچین

یئنی بیر یول و آیین یازیسی جیزماغا چالیشیرلاردی. ساریشین آلدیغینی آلمیش و چکدییینی چکمیشدی آما اونون قارا فیکیرلی یاخینلاری حله ده دوز و دوغرو یولو بولمامیش و اؤزلری نین گئری قالمیش باخیش حابئله فیکیر سونوجلارینی اونا پای وئرمک ایسته ییرلردی. گئجیدی، چوخ گئج. قیز بیر داحا دا توتولدوغو یالینشلاری دنه مک ایسته مه- ییردی آما اونلار بیر وئریر، اوچ ایسته ییرلردی:

- بونو گئیمه! اونو دئمه! اورایا گئتمه! اونونلا گؤروشمه! بونو یاپما! ائله ائتمه! بئله گولمه! اؤیله اوتورما! اوجور باخما! بئله آییلمه! ائله دوزلمه!... و بیر ده:

- سنین اوستونده آدین واردیر! اؤزونو یاخشی قوروا! ائودن باییرا چیخما و اوتاغینین پرده سینى چک! قارا باشلیغینی اونوتما و ساچین فیلان دا گؤرونمه سین!...

بونلار ساریشین ایچین ایکینجی بیر توتساق ائوی دوشونورلردی و قیز بونلاری ایییجه آنلاییردی. ساریشین خزل اولوب روزگارلارا سوورولان عؤمورونو، گونونو گؤز اؤنونه آلاراق، داحا دوزگون یول آراییر، بؤیوکلرینی ده قیرماق ایستمه ییردی. اونو اوزن، اوسانديران، یورغون دوشورون ده، ائله بئله یوزوملار و یؤنتملر اولموشدو آلتی ایل بوندان اؤنجه. ایندی اونون ایچین آیدین باخیشلی و اوزاق گؤروشلو بیر دوست، گؤنول آجان و دورو ایچلی بیر یاخین، ایشیق و قارسیز- بورانسیز بیر یول گؤسترن قیلاووز گرکدی و تامام.

شعیر، صنعت، هونر و موسیقی بوتون دیریلری ائتکیله ییر، بوتون دنیا وارلیقلارینی دوشوندورور، بوتون یارانمیشین خوشونا گئدیر و انسان اوغلو

دا بونون دیشیندا قالمايیر. بو، آز یاخود چوخ هرکسین ایچینده واردیر و اؤزو ده باجارمايیرسا، باجارانلاری دینله مک، اونلارین هونریندن داد آلماق و ایچ گودولرینی دینلتمک ایسته ییر. عؤمور آغاجی نین بیر نئچه یاپراغی چاغسیز و یئرسیز سارالیب آجی روزگارلارا یئم اولان ساریشین، یاریم جان گؤوده سینین حله ده یاشیل و دیری قالمیش یاپراقلارینی شن و گؤزل گونلر چرچیوه سینده یاشاتماق، دان یئلی و سحر مئحنین اینجه آسینلری دالغاسیندا سوردورمک ایسته ییردی. او، کیچیک و اوشاق چاغلاریندان باشلایراق، اؤزونده شعر، سۆز، هونر، چکی، چالغی و صنعت گوجونو دویموش، آنلامیش و اونو پراکتیک اولاراق دا آجیب هر کسه و هر یئرده گؤستمک ایسته ییردی آما بونو اؤنله ین یاخینلاری اونو هر آن قیناییر، دانلاییر، بئله ایشلرین بیر قیز اوشاغینا یاراشمادیغینی سؤیله ییر و دئییرلردی. قیزجیغاز سسینی چیخارماغا گوج، جینقیر چکمه یه یول، گؤنول آچماغا آدام تاپا بیلمه ییردی. او بیر سوره ایچین سوسدو، بیر نئچه آی دؤزدو، بیرآز داحا بکله دی و آرزولارینی اورک قانی کیمی یئدی و بوندان اؤنجه اؤلموش دیلک لرینه یازیقلاندی...

چیخیش یولو، قورتولوش یولو آرامالییدی باشیندان آجی و یوروجو بیر ائولیلیک گئچمیش ساریشین. او آناسینی سئچدی، اونا اوز گتیردی، اونا سۆز وئردی کی، درسینی اوخویورسا، بیر ایش و صنعت اوزره چالیشیرسا، اؤزونو بیرآز توپارلايیب آلی ایش توتارسا، دوروملاری اولدوغوندان داحا دا یاخشی اولابیلر دئدی. ایش و قونو اونجا دا قولای دئییلدی، بو دورغونلوق و گئریچی لیک بیر اونجا دا قولای و دینچ چؤزوله بیلمزدی اونلارین بو آسکی و دونوق تۆره لری ایچریسینده. اونا بیر ده دستک، یاردیمچی، یار

و یولداش یاخود دا یانداش گرکیدى ائوده. او، ائو اویه لری نین ایچیندن
 داها آیدین، داها چاغداش، داها سۆز دینله یین و داها دۆزوملوسونو هم
 ده چوخ اوستالیقلا سئچیب قانیق سالمالیدی. ساریشین چۆزوم یولونو
 آزاجیق دا اولسا بولدو و اوخول یولو اونون اوزونه آچیلیمیش اولدو. ایندی
 اولدوغوندان داها چوخ سئوینیر، اۆزونو یئنی دوغموش کیمی دویور، اوزو
 یاواش- یاواش گولمه یه باشلاییردی. آن آزی بیرسی اونو دستکله ییر،
 بیرسی ایسه آرا- سیرا باییرا چیخماق و اوخولا گئدیب اوخو ماق ایچین
 ایمکان ساغلاپیردی. بو اۆزو ده بیر تور موتلولوق، بیر چئشید اوغور و بیر
 جور چۆزوم یولو سایلییردی گۆزل گونلرینی آرایان ساریشین ایچین.

او ایندی کوچه بۇجکلریندن قورخوب چکینمه ییر، اونلارین حارادان
 گلدیکلرینی و کیم اولدوقلارینی دا ایییجه دوشونوردو آما بیر زاد اولدوغو
 کیمی قالمیش و اۆز دیشمز دورومونو سوردوروردو. او نه ایمیش پکی؟
 او، بیزیم قارانلیق خیوانلاریمیز، دار گئچیدلی بئیینلریمیز، دار دلیکلی
 گۆزلریمیز، کیرلی و شیرلی دووارلاریمیز، جهالت تینی ایچریسینده ایتن
 شهریمیز و هر سۆزه بیر سۆز قوشان آداملاریمیزدی. ایندی ده ساریشین
 ایچین یئنی یئتمه بۇجکلر و یئنیجه آیاق توتموش آج قوردلار دئییل ده،
 دیشی دۆکولموش و یورغون قوردلار، دووار دییینده قالمیش دوللار، هر
 گون بیرینی آراج و نسنه کیمی قوللانماغی اۆزونه پئشه ائتمیش آداملار
 دوروردو. او، بونلاری یوخموش کیمی دویمالی، اۆزونون توپلومسال یثری
 و باساماغینی بولمالیدی. بئله ده ائده جکدی یان- یۆره سیندن آخیب
 گلن سیخی و سیخاجلاری اوزاق توتدوغو سوره جه.

کۆرپە سى نىچە؟ اونون دورومو، گىچىمى، كىم سارىندان قىدالانما و مالىيە لىشدىرمە لرى نه اولاجاقدى؟ ايندىكى چاغدا يوخسول، گلىرسىز هم ده كىچىك اوشاقلى گىنج بىر آنا كىمە و حارايا اوز توتمايلىدى گۆرن؟ بونو ياشلى آتاسىمى، اورتا ائىتتىمىنى زور بىتىرمىش و آللىرى ايش توتماز باجى- قارداشلارىمى، اوزاقدان تورلو- بويالى بويروقلار گۆندرن و اۋزونو بونلارن هر نه يى سايان ياخينلارىمى قارشىلاياجاق و اۋده يە جكلرمى بو گرگىن و آلتوران توپلومدا؟

سارىشين هر زاددان اۋنجه باشىنين اوزرىنده سئويملى تانرىسىنى و سونرا دا اۋزونون صنعت و جوشقو گوجلرىنى دويوردو.او، اينام و سئوگىيە چوخ آما چوخ سايغى دويور، ذىر وئرىر و اونو باشىنين اوزرىنده توتوردو و ائله بو اوزدن او آجى گونلره و ايللره دۈزۈب دورموشدو. او، سئودىيىنى بىراخماق، بولدوغونو ايتىرمك، بۇيوكلرىنى اوزمك و ياوروسونو بارناقسىز گۆرمك اىستمە مىشدى اونا گۆره. او، دوزە بىلمە دىيى اىشى اوزدو، توتا بىلمە دىيى يولو بوزدو، چكە بىلمە دىيى يوكو دۇكدو و سىندىرە بىلمە دىيى دردى آتدى بىر دۇنه ليك باشىندان. اوخوماق، دوشونمك، باشقا انسانلار كىمى ياشاماق ياخود اۋلمە يى گۆتور- قوى ائدىردى باشىندا و دوشونجه سىنده. او بىر چاغلار كاغيذ اوزرىنده اوجا بويلو بىر اوغلان، آغ بويالى بىر آت و سارى ساچلى، قومرال گۆزلو بىر قىز چكىمىشدى آما ايندى او چكىنى دىيشدىرمىش و اۋزونو گىنىش قانادلى بىر قوشون قوللارىندا دويور، اونونلا اۋيونور، اۋزونو اونون قانادلارى اوزرىنده چوخ يوكسك هم ده اينانا بىلمە دىيى زىروه لردە بولوردو. بونو اونون گۆنلو

اینانیر، آل و گۆزلی ایسه اینانمایرلاردی. ساریشین ایسه آللی، گۆزلی
دئییل، آچیق گۆنلونی دینله ییردی:

بیلیرمیسن!

نه بو یانا، نه او یانا

قولتوغوما، قاناریماکیریب

منه قانار وئرن

چالی قوشوسان!...

بیلیرمیسن!

گؤروشومون نه آفشامی

نه اثر ته سی

وارلیغیمین بوتون سسی

بافیشیمین توشوسان!...

چالی قوشو، چالی سنسیرا

بیر گؤوره ییم، دالی سنسیرا

آهییا، زهره دؤنور

مؤره ییمین بالی سنسیرا!...

کیم بیلیر، بلکه ده اونون گۆنلو و قوش اوره یی کیمی دورمادان اؤزونو
قابیرغلارا چارپان اوره یی دوغرو دئییردی؟! بلکه ده او، اوزاقدان دا بئله
اولورسا اؤز آرادینگی و دوشوندیو بیر قوش یاخود بیر قارتال ایله هم ده

حوندور داغلار، بیلیم داغلاری زیروه سینده تانیشیب و بولوشا جاقدی؟! انسانلارین آرزو و دیلک لری اونلارین دنیا گۆروشو و گۆز آچیقلیق لاری بویونجا و اوزونلوغونجا اولور. داحا دوغروسو بودور کی، انسان کیچیک بیر پایا دا قانیق و آلچاق گۆنول اولسون اما آرزولارینی کیچیلتمه سین، چوخ کیچیک و قیسا آرزولار انسانی چالیشماز، لیر، یاخین گۆرن ائدر. بونون دا آنلامی ائله آچیقلا نمامالی دیر کی، بؤیوک آرزولار انسانی منجیل یاخود اؤزسئور ائدر دئییل، دوشونجه سی گئیش، ایچ تیرلری گوجلو، گۆروشو و باخیشی ائنگین اولانلار هرچاغ اوستون و بؤیوک دیلک لری اؤز گۆنول و باغیرلاریندا داشیییرلار و اونا گۆره کی، اونلارین اوزون و گئیش آرزو و دیلک لری یالنیز اؤز لرینین دئییل، اؤزونو باغلی بیلدی بی توپراغین، اولوس و اونون کولتورونون، بیر سؤزده دئسک، اورتاق چیخارلی بیر توپلومون گله جه یی نین اوغروندا یوغرولور و اونون آلین یازیسینا دویونله نیر. بونو آن آزی بیر نئچه اولو و تانینمیش کیشی لرین دنیا گۆروشو و اولوسال داورانیشلاریندا گۆرموش و گۆرمکده ایک. همین دوشونجه نین بیر نئچه داملاسی، عؤمرونون بیر بؤلومونو قوربان وئریب، آجیلار و آغریلار چکیب ایندی بیر آز دا اولورسا اولسون اؤزونه گلمیش ساریشینین اوسونا و باشینا نییه دوشمه سین؟!...

یانلیشلارینی گۆز اؤنونه آلان و اوزده ائنیلمیش ساریشین، یاوروسونو بؤیودرکن، آدینی آخشاملار اوخولوندا هم چکیجی لیک بؤلمه سینده یازدیریپ و یاشامی بوتون وارلیقلاری ایله دوردوغو، قالدیغی و دوندوغو یثردن باشلامیشدیر. او، موتلویدو، بوتون چاتیشمازلیقلارا باخمایاراق، او یئنه ده اؤزونو قورتولموش، جهالت و قارا دوشونجه لیلیک زینچرلریندن

آچېب بېراخمېش بېرى كېمى دوشونوردو. اونون ايچينده بېر چاغلار و
بېر چوخلارينين اوزوندن اؤلومجول دوروما گلېمېش صنعت و بېلېم دالغا
حابئله فېرتېنالارى يئىندن قابارمېش، بېلىك او كيئانلارينا دوغرو فېرلانېر،
اؤزونو گئركچ وارليغا، دوزگون سئوگى دونياسينا چاتدېرماق ايسته يېر،
بېر داحا دا اونون- بونون آل اويونجاغى، آسكى دوشونجه سيلگېسى بئله
اولماق ايستمه يېردى.

توپلومون اوزون گئچمېشدين بوگونه دك بېزېم آللرېمېز، گؤزلرېمېز،
آياقلارېمېز، اوس و باشېمېز، بئىين و توپلومسال گؤروشوموز ايچېن پاى
ياخود آرماغان گتېردېيى قېفيل اونجا آغېر، اونجا پاسلى، اونجا گوجلودور
كى، اونو سارېشين كېمى گنج بېر آنا و موتسوز بېر گلېن دئىيل ده، چوخ
بؤيوك و گئنىش دوشونجه لى آيدېنلار بئله آچېب چؤزمك ايچېن بېر
چوخ زورلوقلار چكېمېش و بوگون ده چككم زوروندايىرلار. گؤره سن
بونو بېلن و اؤزونو هرگون، هرآن اونون آغېرلېغى آلتېندا يورغون آما چوخ
اومودلو گؤرن سارېشين هېمېن دوبونلردن نئجه قورتولاجاقدى؟!

او ايندى آز ياشلى اوشاق دئىيل، اوسو باشېندا بېر تورك، گؤزو آچېق
بېر قادين، گؤنلو كؤورك بېر آنادېر. اوخوياچاق، چكېجى اولوب دا، فېرچا
اووسونلارېنى، قازما قلم ياپېتلارېنى هر كسېن گؤزلرى اؤنونده سېرمېش و
سېرگېله مېش اولاجاق. اونون آراديغى گؤنول آچارى دا ائله هېمېن يولون
باشېندا دېر دئسك، دوغرو اولاجاقدى. هر كسېن بېرجوت و آن آرى بېرتك
گؤزو واردير. او باخېر، دوغادا بولونان بوتون ياراتېقلارى گئديب- گلركن،
دئىيب- ائشيدركن، يارانېب- اؤلركن،... سئير ائدير و گؤزدن گئچېرېر آما
هر بېر باخان و هر بېر گؤز اېيه سى اولان كېمسه بو دئديكلرېمېزى گؤره

بیلمه ییر. چونکو باخماق گۆرمک دئیل دیر! اولا بیلسین کی، ساریشین دا اوینغو دا، دوشده، ناغیلدا، چکیده و قازما قلم اوچلاریندا گۆرودویو او حوندور بویلو، توم ساچلی، اونون اؤزو کیمی سینیق گۆنوللو یاراتیغی، آیریلاری گۆره بیلمه یه جکلردی. اونو بئله بیر دونیا یا ایته لیب سالان، سوروکلە ییب گۆتورن ده، اونو دیگرلریندن آیریقلی اولان اینجه و معنوی گۆرۆشدور. او، هرکسی دويدوغو، دوشوندویو و اونا سوندوغو یاشامدان، سئوگیدن، سئوگیلیدن بیقمیش و دویموشدور. اما حله اونون آغیر کۆلگه و ائتکیسیندن تام اولاراق قورتولایلمه میش، آزار- آزار چکمه لی، ایچین ایچین انیلده مه لییدی. ساریشین قلم و فیرچا توتان آللری اونو اوزون اما چوخ گۆزلو، قیرمیزی کرپیجلی، یاشیل قییلی بیر کۆپرونون اورتا دیره یی نین اوزرینده بیراخاقدی. او بو کۆپرونون اوزرینده تیتیک و قورخاق آیقلاری ایله یوروسه ده، اوندان خئیلک اؤنجه همین کۆپرونون اوزرینه گلیب اونو گۆزله یین وارلیغین سئوگی دولو گۆنلو، دنیا دولوسو باخیشی آجی چکمیش ساریشین قیزیلی ساچلارینا گوموشو آغمالار یاغدیراجاقدی بیرگون و بیر آخشام!...

بیکلر اینقه له ییر، بؤیوکلر یئنی دون بیچمک ایسته ییر، یان- یۆره ده و هر زادی اوزئی ایلیشکیده گۆرنلر کندی اۆلچولرینده و آچیلاریندا اولان چئورده یئنی یوخولار گۆرورلر ساریشین ایچین. اولارین دئدیینه گۆره، ساریشین اوخوماق، چکمک، یازماق و بونا بنزر ایشلر ایله هئچ بیر چاغ هئچ بیر یئره واراмаزدی. ائله بو اوزدن ده، اونون چوخ یاخین بیر کسک یاخود کیمسه سی، بیرگون اولنلارین ائوینه اوغرایب، گۆرۆشوب دانیشاندان سونرا، اوزونو ساریشینین اناسینا توتوب دئدی:

- منە باخ گۇرۇم، حاچاغا دك ائۇدە ساخلاياچاقسان بو گىنج و اوزرىندە
 آدى اولان قىزى؟ آداما باشقا تور باخىرلار، اوشاقلار دا بىرآز بۇيۇموشلر،
 تىز بازار بىر ايشلر گۇرمە لىيىك! خانىم يىنىدن آيىلىپ، اوخويانلارلا نه
 وئردىلر كى، اونا نه وئرسىنلر؟! اونو دا آرىندن قاقچىب گلمىش، ائويندن و
 ائشىيىندن ترمىش هم ده بىر اوشاغىن آناسى اولان بىرىنه! بىزىم ايش
 يئرىندە بىرى واردىر، اۇزوم ده اونونلا چوخدان برى تانىشام، ائوى، ايشى،
 پولو، پاراسى دا پىس دئىيل. اونون دا بىر نئچە ايل اۇنچە خانىمى اۇلور و
 او اوندان برى يالنىز ياشاير. ايكي اوشاغى واردىر، ياشى دا ائله چوخ و
 گۇزە گلن دئىيل، حارداسا آللى - آلتىمىش آنجاق اولار! ائە، ياش ندىر كى،
 آدامىن باشىنىن اوستونده بىر كۇلگە اولسون يئتر! بوراسى دا واردىر كى،
 اوزون سورمز او اۇلر و بو قاراگونلو بىرآز آغ گونه چىخار! آيلىغىنى آلار،
 اوشاقلارينا باخار، سونرا دا آلاە كريم دىر. ائۇدە ساخلام! اۇلن اۇلدو، هر
 زاد بىتدى. قالانلارلا گون آغلاماق بىزە دوشر، دئىيلمى خانىم...!؟

ائوين يىغجام و كيچىك اولدوغو اوزوندن، ساريشىنىن اوداسى چوخ
 ياخىندى و بو دئىيلن لرى آيرىنتىلارلى ايله دىنلە يىر، اونو ايچىن تزه
 يوخو گۇرنلرى ائشىدىردى. قىزىن دىشى باغىرساغىنى كسىر، جىيرلرى
 آليشير، گۇزلىرىندن اود پارلايىردى:

- يئتر! يئتر بونجا حئيوان يئرىنه قويدوغونوز! بو دۇنه نه آللى ياشلى، نه
 آلتىمىش ياشلى، نه گىنج، نه ده وارلى، هئچ بىرىسى منى ايلگىلىندىرمز و
 منى اۇزومه وئردىيم سۇزدن دۇندوره مزا! اوخويوب چكىجى اولاجام، حله
 بونونلا دا قانىخمايىب بىر ده چالغى، موسيقى، شعير يئته نكلرىمى گۇتور
 قوى ائندە جم! ايسته دىيىم كىمسە لرى چكە بىلمە سم، دوشوندويوم

دوشلری گترچکدن آلدە اندە بېلمە سم، گترچک سئوگىنېن نە اولدوغونو
آرايېب، آختارماغى اۇيرنمە سم،... بو دۇرد دوواردان بايىرا چىخان دئىيلم
اونا گۇرە!

ايللر بيرآز گرگين و پيتلاشيق گئچسە دە،گونلر اوزونو گۇزلىيىه دوغرو
توتموش و پارلاق اولدوزلاردان بير نئچە سى دە ساريشينين دامينا، ائو و
پنجرە سىنە ساچماغا باشلامىشىدى. بونو او اۋزو دە دويماز و بىلمزدى. بو
اونون بىلە جە يى بير بېچىمدە دئىيل، آرزولارنى چوخ اوزاقلاردا آنيب
دوشوندويو كىمىيدى. او هرگون و هر ساعات ياوروسونو اوخشايب،
يئديريب و ايچيريپ سونرا دا آناسينا بيراخيب اوخولا دوغرو يولا دوزليپ
يورودويونده، باشى نين اوزريندە سرين بير كۇلگە، ساغ بۇيرونده اوجا و
گۇركملى بير سيرداش دويوردو. او، بونو اۋيله سىنە اينانير، اۋيله سىنە
منىمسە ييردى كى، بو يۇندە كىمسە دن آچىقلاما و يوزوم دا دينلە مك
ايستمە ييردى. آدام وورولموشدو، گۇنلوندن دئىيل دە، تام بئىنينين آرا
بۇلمە سيندن! آدام توتولموشدو، گۇروب تانيدىغى بيرىنە دئىيل، دويوب و
دوشلريندە داشيدىغى بيرىنە! آدام آليشمىشىدى، آما اۇنچە كى كوچە و
سوخاق جاناوارلارى نين آليشيدىرىغى كۇتو قوخلو سيگارا ياخود قارا
مانقاللارا دئىيل، گترچك سئوگى بولاغىنن گۇزوندن قاينايب گلن
كىشيليك، آداملىق، دورولوق و آريليق گۇزگوسونە! آدام بارىشمىشىدى،
قيسا دوشونجە لى و قارا گۇروشلو كيشى لرېن يولو و آلين يازىسى ايله
دئىيل، چاغداش بير وارلىق، انسانا ياراشان بير ياشام يۇنتمى ايله! بوتون
بونلار ايسە، اونون اۋز قاورايشى و سئزمە سى سونوجوندا يول تاپمىشىدى
چوخ اينجىمىش و اوشاق اورە يىنە...

بو ایل اونون ایکینجی اوخو و ائیتیم ایشی هم ده چکیجی لیک اوزره
 بیته جکدی. اونو کیمسه آلقیشلاماسا دا، اونو کیمسه دوغرو توتدوغو بو
 یولدا دستکلمه سه ده، اونو کیمسه گۆنلونون بوتون درینلیک لری ایله آله
 آلیب آنلاماسا دا، اونو کیمسه یانلیشا اوغراییب و آردینجا اؤزونو و گۆزل
 یاوروسونو یانار اوددان، توکندیریجی یاشامدان، قورخونج اورتاقلیقدان بیر آن
 اؤنجه قورتاردیغینی دوشونمه سه ده،... اونون گۆزل گونلر آرایان گۆنلو، اؤز
 ایشینی گۆرموش و اونون یاخین گله جکده گوللو بیر گولشن، سولو بیر
 دوز، یومشاق گۆنوللو بیر باغوان، پنبه اورکلی بیر رسسام ایله اوز- اوزه،
 قارشى- قارشىیا گتیره جکدی! کیمسه اونون بو موتلو گونلرینی اوندان آلا
 بیلمز، گئری گۆتوره مز، اوزاق توتا بیلمزدی. بو یازینی اونون کیچیک و
 تئز قیریشلانماغا باشلامیش آلینا اونون بؤیوکلری، توپلومون آسکی توره
 و یاسالاری دئییل، اؤزونون آری- دورو اوره یی و داشا توخونوب دؤنموش
 دوشونجه سی، شیرین و میشیل اویغولاری، توکنمز اینامی یازمیشدیر...

اوخوسونو بیتیرر- بیتیرمز، چالغی و صنعت دونیاسینی دا دوشونه جک
 و همین یۇنده گوجونو یوخلایاجاقدی. ایندی، ساغلام بیر دوشونجه، تپر
 دولو بیر گۆوده، باخماق و گئرجکدن گۆرمک ایچین درین دالغالی بیر
 جوت گۆز، چالیشماق و یاراتماق ایچین ایکی گوموشو آل، توکلرینین هر
 بیر تئلیندن بیر هونر یاغان اینجه بئللی و توپ چنه لی بیر فیرچا و اونون
 یانی سیرا، صنعتی و دوشونجه نی وارلیق قاتلارینین اوره ییندن چکیب
 چیخاراییلن بیر قازما قلم اورتادادیر. دوشونوجو و یارادیجی بیر قلم، گۆرن
 و بولان بیر قلم. بیر زامانلار ساریشینین اوزونه قاپانان اینجه صنعت قاپی
 و پنجره لری ایندی اونون دولو وورموش آما باهاری اوخشیان اوزونه

آچیلیر، یاشیل یازین قوینوندا دوغولوب آجی قیشین بوزلاغیندا قارامانجا- سینا هم توپراق اوغروندا جان وئرنلری چکا سؤیله ییر. او، بوندان اؤنجه ده چکیب گؤسترک، آچیب آغارتماق ایسته ییردی اما قارا گوجلرین اوسونو، بوش و بیشمه میس گؤروشلرین سونوجو توللادی اونو قارانلیق چؤلله! ایندی او گوموش و آنا آللری چکیر: کهر بیر آت، آتین یویه نینی سول آلینده توتמוש حوندور بویلو، اینجه بئلی بیر قیز. آتین باشی دیک، قولاقلاری شوش، گؤزلری ایلدیریم کیمی، آلنی تال، یاللاری یاریم قیزیلی و اوزون، توپوقلاری آغ، قویروغو قایتان تئلی، کؤکسو گئنیس، کیشنرتیسی داغی، درنی جینگیلیتییه بئله سالان... قیزین آیاغیندا قارا چیزمه هم، دیزلرینین گؤزونده دوشمنین باغرینی دئن اوجو بیز دیزلیک، بئلینده قاتارلانمیش و ایری دنه لی قورشون قورشاغی، قوللاریندا دیرسک لیک، اوموزلاریندا دوشمن قیلینجی قایتاران اوموزلوق، باشیندا پولاد باشلیق و بیر سؤزده، یاراقلی- یاساقلی قورد اوره یی یئمیش بیر قیز، آذربایجان قیزی، هجر یعنی! ساریشین بونلاری چکرکن اونا ائله گلیر کی، همین آت یویه نینی گمیریر، اوره یی ائله چارپیر کی، دؤیوش آلینا تله سیر کیمی گلیر. آت تپینیر، اؤن آیاقلارینین بیرینی قویور، بیرینی گؤتورور، بوینونو اوایان بویانا ائله فییرلاییر کی، ساری و اوزون یاللاری ساریشینین ساچلارینین آجی یئلله سوورولماسینی آنتیتیر. آت شاهه قالخیر، کیشنه- ییر، واخت چوخ داردیر! دئییر سانکی. قیزین ایسه سول آیاغی اوزنگیده، ساغ آیاغی قوربان اولماق ایسته دییی توپراقدا، او قالخیب آتین اوزرینده قورور دولو بیر اوتوروشلا اوتورماق ایسته ییر، اونو کیمسه گؤزله ییر هم ده چوخ تئز بیر آندا! اونو داغلار دا چاغیریر چاغلار دا! اونون اؤده مه لی

بورجو، یئرینه یئتیرمه لی گۆزوی واردیر بیرینه و بیر اولوسا. ساریشین اؤزونو ترسلی ایچینده بولور، ایپک کؤینه یینین یاخا بؤلومو اوره یینین چیرپینتسی حابله کؤسونون تری ایله جیم- جیلا سو اولموشدو، آز قالسین ساچلارینین اوجوندان بئله تر آخاجاقدی، گۆزلی قیزارمیش، آلت دوداغی اؤن و سیرا دیشلرینین آراسیندا سیخیش میشدی حؤولدن یاخود آجیقدان، سانکی او اؤزو ده درینین اوزرینده چکدی قیز ایله یاناشی کهر آتا مینیب او قورخونج آما قورور وئریجی دؤیوش آلانینا گنده جکدی! چکیدى بیر آن اؤنجه بیتیرمک و چرچیوه یه سالماق ایسته- ییردی چونکو اونون گۆرکمی ائله آغیر، ائله باخیملی و چکيجی ایدی کی، ساریشین اونو یئر یاخود ماسا اوزرینده دئییل ده، دووارد، بیر آردا یوکسک لیکده گۆرمک ایسته ییر و دوشونوردو. قیزین اوشاقلیق چاغلا- ریندان بئله شعر دئمک، شعرلری اوخوماق جوشقوسو دا آز اولمامیش آما اونو دا صنعت سئورلییی ایله بیر آرادا توپراغا گؤموشلردی. ایندی چیزدییی داخا دوغروسو قازدیغی بو چکیدى قابلایب دوواردان آسماق ایسته دییی آندا اؤز- اؤزونه سسلندی و میزیداندی:

«کون گلیبیر کون اور تانین یئرینه
هېر قانیم قالفدی بوز آت بئلینه
اشرفی میرواری دوزوب تئلینه
قوی سنه دئسینلر آی قاپاق نبی
هېری اؤزوندن آی قوفاق نبی!...»

همین باغلامین شعیر پارچاسی اولاراق دوغرو- دوزگون اوخویوب-
 اوخوماماسینی بئله سایمایان ساریشین، اونو بیر داحا دا و بو دؤنه بیرآز
 یوکسکدن اوخوماق ایسته دی. گنج پورتیره چی قلمینی باغیرینا باسیب،
 گۆزلرینی بوکوب، سسینی آچمیشد بو دؤنه:
 «کون گلبیر کون اور تانین یرینه

« ...

ساریشینین سئویملی آتاسی چوخدان بری ایشدن دؤنموش و اولدوقجا
 یورغوندو آما چوخ سئودی قیزین سسینی دویونجا، قاپینین دیشیندا
 آیاق ساخلامیش، اؤزونو بؤیوک و گئنیش بیر ساواش آلانیندا گؤرموشدو.
 کیشینی نچه دؤنه چاغیرمیشدی یاشاییش یولداشی آما اؤزونو او یترده
 قویمامیش و قیزین سسی حابئله گؤنول جوشقوسو ایله ایچدن اؤیونور
 و ائله بیر قیزی اولدوغو ایچین سئوینج دیوردو. ساریشینین آتاسی یئنه
 ده سسلندی:

- بویور، بو دا بیزیم کیشیمیز! بو دا بیزیم چؤرک قازانانیمیز! یولدان
 چاتار- چاتماز، اؤزونو قیزین بوشو- بوشونا میریلدانا مسینا قاپدیریب! آی
 کیشی، اؤزونه گه ل بیرآزا او گنج دیر، آنلاماییر، آغی قارادان سئچمه ییر،
 آخی سن نه ایچین اونون کؤره یینه آل چالیر، اونو بو یؤنده آلقیشلا ییر و
 یؤنلدرسن؟! واللله بیقیدیم بو دده- بالانین آلیندن! بیرجه باش آلیب
 قاچماق قالیر منیم ایچین بو خارابادان! بئله ده ایش اولار آخی؟ آرخامدا
 جه مم یوخ، اؤنومده وریم، سوفرمده چؤره ییم یوخ، سنه ییمده سویوم،
 بئله بیر دورومدا ایسه بونلار چالیب- اوخوماق فیکرینده دیرلر! یاخشی
 یاراشیب و توش گلیب سینیز بیر- بیرینیزه، من چیخدیم، باشیمی

گۆتورب بیر گون قارداشیم ائوینه گئدیرم، نه حالینیز وارسا گۆرون! دئییه چیخدی ائودن هم حاقلی، هم حاقسیز آنا.

ساریشین هجرین پورتیره سینی قابلایب دوواردان آساندان سونرا، بوینونو چیینینه قویوب آچیق گۆز ایله باخدی اونا. او، آنسیزین درین بیر آه چکدی و سونرا:

- یازیق، چوخ یازیق اولموش بئله بیر قارامان قیزا! اونون کیمیلرین یانیندا هرچاغ بیر قارامان، ائشمه بییقلی، قورخماز گۆنوللو، اوجا بویلو بیر قارامان اولمالیدیر! واللله منه قالیرسا، بونا « نبی » دن باشقا کیمسه بئله یاراشمازا! دلی شئیطان دئییر گه ل بو قیزی تک و یالقیز بیراخما، اونون یانینا بیر ده بیر « نبی » چکا بئله اوغلان و قیزلاری دوغماق هر آنانین دئییل، نر آنانین ایشیدیر! توپراق و اولوس بونلارا گۆز دیکیر هر چاغ و هر بیر زامان کسیینده! اوجا تانیریم بیزی بیرگون ده بونلارسیز ائتمه سین! دئییه، « نبی » نی ده چکمه یی دوشوندو. نچه یه باخیرسا باخسین، نچه اولورسا اولسون، چکه جکدی او اوغلانی او قیزین یانیندا، آختاریب تاپاجاقدی دوشلرینده گزدیردی سئوگیلیسینی، بولوب دا ساچلارینی سیغالایاجاقدی بیر آخشام اوستو، باخیب دا خومارلانا جاقدی او یغولار و دوشلر ایچینده آرادینی بیرینی!...

اوداجیقدا یئر یوخ، هریان چکید و پورتیره ایله دولو، کیچیک یاوروسو بئله اونون تورلو- بویالی چکیلری ایله اویویوب- اویانیردی ایندی. فقط، اونو بیر بوشلوق اینجیدیر و ایچینی سؤکوردو. او، سسی نین و چکیدلری دئییلن پورتیره لرین یانیندا بیر قوپوز، قورقود ددنین یادیگاری و آنیتی اولان بیر قوپوزو دا دوشونوب دوروردو هرچاغ. او، « آسلی » اولمادیغینی

یاخشی بیلیردی، آرادیقی بیرینین ده « کرم » اولمایاجاغینی دوغرو و دوزگون سانیردی آما ندنسه « آسلی » باخیشلی و « کرم » گۆروشلویدو اؤز کیچیک یالنیز آنلاملی دونیاسیندا. کیم بیلیر، بلکه ده بوگونلر قوپوز یئرینه قیزیلی ساچلاریندان بیر تئل باساجاقدی باغیرینا و اوخویاچاقدی ایچینی سؤکن، کؤکسونو دلن شعیری و داها سونرا گئرچک قوپوزو بئله اولاجاق و سئودییی قوشمانی اونون اؤزونه و اوزونه هم ده گۆزلیرینین دوز ایچینه باخاراق سؤیله یه جکدی:

باقتیم قارا اولدو، ترس گئتدی ایشلر
آغاردی ساپلاریم، تۆکولردو دیشلر
بالیقین باغیرینی دلسه ده شیشلر
اونو، مانقال اوسته کؤز اؤلدوررمیش!...

سورما قارا کؤزدن پکلیکلیریمی؟
یاغدی سومویومو، سویرو دریمی!
اؤلدوروب، کؤزونده قازدی یئریمی
دئمک، اؤلنلری کؤز اؤلدوررمیش!...

کؤنلومون انوینه دوشوبور تالان
اوردا نه یاشایان واردير، نه قالان
قیلینچ دا یالاندير، قورشون دا یالان
کیشینى دونیادا سؤز اؤلدوررمیش...

آیلیلر، اؤزونه گلیر، حله لیک بونلاری اویغو، دوش اولاراق گۆرور همین کیچیک یالیز اؤزل دونیاسیندا او. بونلارین حامیسی آن آزی بیر آدیم اؤنده، ایره لیده اولماغین آچیق گۆسترگه سی و گۆزل گونلرین یاواش-یاواش ساریشینا دوغرو اوز توتماسی کیمی آلنیردی. باخمایاراق کی او، باراما ایچینده توتساقلانمیش ایپک بوجه یینه داخا چوخ بنزه ییردی چونکو اونون چئورسیندکی آپاریجی دوشونجه سیستمی، یؤنه تیجی گوج و باشچیلیق قورولو، اونو اؤزلری توخودوقلاری آغدان یاخود دا بیرآز اؤنجه دئدییمیز بارامادان آزاجیق اولسون بئله دیشاریا چیخیب وارلیق باغچاسیندا چیچک لنمه یی چوخ گۆرورلردی. اولار بونو سئوگی دئییه، یاپیر، سایفی دئییه آنلاییرلاردی. آما بو آرادا گنج لییینی ایتیرن کیمدی؟ هونرینی آسکی حۇرگولر کۆلگه سینده و آپره میش گۆرولرلر چرچیوه حابئله داریسقاللیغیندا هم ده گۆز گۆرتی چۆله آتان کیمدی؟ اؤزونون گلیشمه چاغلاریندا ییرتیجی جاناوارلارین آیاق کیرلرینی یوماق زوروندا قالیب، اؤزو اوشاقکن ده اوشاق آناسی اولان کیمدی؟ کیم اولاجاقدی گونشین بیر یاریسیندان- ساریشیندان باشقا؟! گۆرن بیزییم توپلومدا یالیز بیره جک قیز، تکجه ساریشین واردی؟ یوخ، حاییر! بوراداکی ساریشین مینلرجه، میلیونلارجا ساریشین، قاراشین، آغشین، آغ بنیز، قیزبس، گول باخیش، گولسوم، چیل بنیزلرین اؤرنه یی و اولنلارین اورتاق یوکونو، آجی و آغری یوکونو یعنی چکندى...

ساریشین چوخ کیچیک آما اؤزل اوداسیندان کوسمز، بیقماز، دویماز و اینجیمزدی. اورایا اویرنمیش بیرسی کیمی، اونون دووارلارینا باخاراق هم گولر، هم آغالار، هم شارقی سۆیلر، هم تورکو دئیر، هم چکید یاپار، هم

ده یاوروسونو بۇیودوب گئدردی. یوخسوللوق ایچرسینده اۇزونو وارلی و موتلو بولماق، گرکسیز یئرہ اۇزو ایچین سورون چیخارماق اۇزو ده بیر تورلو موتلولوقدور. یئنی دونیا یا آچیلیمیش بو قرنفیلی دینج بیراخمایانلار هرگون و هر ساعات آرتسا دا، اونون ایچین یئنی بیر آغ- تور توخویانلار ایککی آیاغینی بیر آیاققابیا گئییب اونو ائولندیرمک ایچین آلریندن گلنی یاپسالار دا، اونو بونلارین هئچ بیر یسی ایلگی لندیرمز، اۇزونو او یئرده و قونودا قویماز، صنعت دونیاسینا درین قاتلارینا وارماغی دوشونوردو بیر آغ گونه چیخمیش ساریشین.

او ایندی هم آنا، هم ده آتایدی یاوروسو ایچین. بو اوزدن ده، آرا- سیرا بازارا، ساتاغا چیخماغی سئور، بیر آنا اولاراق، گۆز ببه یینه خیردا پارا بازارلیق یامماغی دا اونوتمازدی. دی گه ل کی، اونو دا ساریشینا چوخ گۆرنلر واردی، حله اونون بیر قیز، یاریمچیق بیر یاراتیق اولدوغونا اینانیر، اونو بوخچادا توتماغی دوشونورلردی. او، بوتون بونلاری گۆزو اؤنونه آلیب شهر بازارینا چیخمیشدی. او گون اوخول باغلی، ایش گونو دئیل ده، بازار گونویدو. شهرین بازار ی جئبی بوش باشی دولو، باشی بوش جئبی دولو آداملار ایله قیمیلداییر، نئجه دئیرلر ایینه سالماغا یئر یوخدو. آخ بو بازار ائله بازار دئییلدی، ایلین سون چرشنبه سی، سون هفته بازار ی ایدی. بو، بیزلرده اؤزل آنلام داشییر. ساریشین هر نه یی و هر کسی گۆزه آلیب بازارا، بازارلیق ائتمه یه گئتمیشدی. قالابالغین ایچرسینده گزرکن، گۆزو اوشاق پالتار و گئیملریندن هئچ یاینماییردی. دوزدور، او بیر کؤیچو و یوخسول ائوین قیزییدی آما ندنسه، اوغولونا اولدوقجا مودترن و چاغداش گئیملر، بویونلوق، کپنک، آغ کؤینک، پنبه آتقی، یشیل آلجک، توخ قارا

آیاققابى آلماق ایسته ییردی. اؤزو ده واردی اورتادا، اونو دا دوشونور و بازارین بویونجه تورلو- بویالی آتکلر، آسقیلی دونلار، توکلو و یومشاق آیاق ترلیکلری، اینجی- مینجی قولباغیلار، بئش پرلی اولدوز سیرغلار و نه لر، نه لر دوشونوردو اؤز ایچریسینده. هرکس اؤز بازارلیغینی دینج و سس سیز یاپیردیس، ساریشین ائله تله سیر، ائله چیرپینیر، ائله قورخور، ائله اوتانیردی کی، هئچ بیر اوغرو، هئچ بیر آیری بئله بیر دوروما دوشمز و اؤزونو بئله جه سیخاخ آراسیندا بولمازدی. قیرغی و چالاغانا توش گلیب اؤزونو ایتیرمیش قوش کیمی نه ائده جه یینی بیلیمیردی. بو آرادا، اؤز آلی و گؤزو ایله توخودوغو کیچیک جوزدانلی چیخاریب پارا وارلیغینی دا گؤز اؤنونه آلیردی. پاراسینی آز و یئتمز بولونجا، جوزدانین چیزمه سینی چکیب، وورنوخوردو یئنه ده:

- آحا، تاپدیم، بو تاخیم اوغلوم ایچین! بو پنبه دون دا اؤزومه چوخ آما چوخ یاراشاجاق! باخ بو دا اوزو باغلی اوغلان آیاققابیلاری، نجه ده گؤزل دیکیشی واردیر! یوخ، اؤنجه باجیما بازارلیق ائده جه یم، او دا منیم کیمی قیز و کسیک دیر! اونو دا منیم کیمی یوخسوللوق ایچرسینده آل- آیاق چالیب هر زادا تامارزی بیراخمارام! باشیما گلنلرین اونون دا باشیما گلمه سینه یول وئره بیللمرم! بوتون گرکلرینی قارشیلایاجام! چالیشاجام، چوخ چالیشیب، آزیئیه جم، عائله نی سفالت، جهالت ایچینده بیراخمایاجام!... دئییه، ساتاغین او آل- بو آلینه گئچیردی. یئنه ده جوزدانلی چیخاردی و دؤنه- دؤنه باخیب یوخلادیغی پاراسینی بیر داحا دا گؤزدن گئچیردی:

- میراسا قالاسان! سنی بیر گون دوغرو- دوزگون دولو گورمه دیم؟! ایشته چانتایا باخ! بیر آنانین، بیر قادینین چرشنه بازارینا گؤتوردیو و

یاورولارینا بازارلیق ائتمک ایچین گۆتوردیو جوزدانا باخ! ایلاهی شوکورلر اولسون سنه! باخ، ایچینده ایت اولاییر، بوم- بوشدو، بش- اوچ قیرانان نه وئرلر کی؟! ائوه ده آلی بوش دؤنه بیلرم، اونون گۆزلری یولدادیر، اوغومو بایرام گونو ائله گئییندیریپ- گئچیندیره جم کی، هر بیر آدینی من ده کیشیم قویوب آردی- آردینا بویروق وئرن، اونو آتاسیز، یالنیز سانیب باشلاماسینلار:

- گۆردون، بو دا سنین بایرامین! بو دا سنین اوشاغینین بایرام گۆنوا! بیز دئییه نه باخمازسان، تئز بازار ائولنمزسن، باشینین اوزرینده بیرینین کۆلگه سی اولمازسا، ائله بئله اولار! دئییه قاخینج ائتمه سینلر.

نه یسه، ایندی بونلارین چاغی و یئری دئییل، نه آلمالییام اونو دوشونوم و اثرکن ائوه دؤنوم، دئدی اؤز- اؤزونه. وورنوخوردو، بیر پاراسینی، بیر ده جییر پارچالارینین گرکلرینی دوشونوردو قالابالیق بازاردا. بالیغی، بانکانی، اوزرلییی، شامی، چرشنه یئمیشینی،... بیر یانا بیراخمیشدی و یالنیز اؤز مینیجیک بالاسی ایچین سئچه بيله جه ییی اویونجاق و گئیینه جکلری گۆزدن گئچیریپ دوروردو. قالابالیغین اورتاسیندان، بیر نئچه آدیملیقدان حوندور بویلو، چاتما قاشلی، قاش- قاباقلی بیرى ساریشینین سوزگون و یاریم ایسلاق گۆزلرینه چارییلدی:

- وای ائویم ییخیلدی! بو گلن دی! منی بورادا گۆرمه یی ایله بوتون ائلین ایچینده آیقلارینین آلتینا آلیب اؤلدوره سی دؤیمه یی بیر اولاجاق و بونون آردینجا هر زاد منیم ایچین یوخ اولوب گئده جکا! بودو حا! لاپ یاخینلاشدی! اوز- اوزه گلک منیمله، گۆزو گۆزومه دوشونجه همن باشلا یا جاق:

- آی سنی آرالیق آروادی! آی سنی اییه سیزین تکی! آی سنی اؤز باشینا! آی سنی اوتانماز، آی سنی قیبحینمازا!... بودورمو سنین بیزلردن گیزلی یاپدیقلارین؟! او ییتمی بؤیله می بؤیودوب بو توپلوما وئره جک میسین؟! بیزیم آبریمیزی بازارلاردا هم ده تک باشینا آله نیب- دولانیب سولنمک ایله قورویاجاقمیسان؟! آل سنی قیز! آل!...

حؤووشنه یازیق قیزین بوتون وارلیغینی بورودو و بوتون دوشوندوکلری اونودولوب گئتدی. قاش قارالیر، بازارچیلار باغیریردی:

- حادی تله سین! آخشام بازاریدیر، سویو قیمتینه، مایاسیندان بئله آشاغیا وئره جه یم، گؤتورون بونلار اوشاقلارینیز ایچین، سئویندیرین اونلاری بو اوجوز بایراملیقلار ایله!...

آما بوتون بونلار دوش و خیالمیش. قارشیدان گلن او حوندور بویلو و قاش-قاباقلی آدام، ساریشینین هئچ نه ییی دئییل ده، اونون دا ساریشین کیمی چؤزوله سی دویونلری، گؤنول سیخان سورونلاری وارمیش. زواللی قیز یاشامینی بؤیله سینه پوچ و دوشسل زادلارلا دولدوردوغو ایچین، هر بیر زاددان، دووار کؤلگه سیندن بئله قورخور، اؤلورجه سینه اؤرکوردو بو قورخونج و اورکودوجو دونیادا. قورخونو گیزلتمک اولماز، قورخودوجونو دا. آما بونون دا بیر اؤلچوسو، سینیری اولمالیدیر. توپلومون بوتون کیشیلری و اویه لرینی قورخو ایچریسینده بویا- باشا چاتدیریرساق، وارلیغیمیزین سونوجو، چالیشمالاریمیزین اورونو ده قورخو اولاجاقدیر. قورخو و حده تۆردن بیر توپلومدان نه لر گؤزله مک، نه لر گؤتمک اولار، اونو دا آچیق بیلیر آما آچیق دئییه بیلمیردی ساریشین کیمی ایکی یاشامی بیر آرادا یاشایانلار. یوخا چیخایدی بئله بازار و بئله چرشنه بازاری! تکی چرشنه

بازاری اولمایایدی آما انسانلار اؤزگور و قورورلو یاشایایدی! او، آلی بوش، گۆزلری آغلار، گۆنلو قیریق، قولو- قانادی سینیب و یانینا دوشموش بیر کیمی ائوه دۇندو. کوچه قاپیلارینا دۇرد- بئش آدیم قالیردی. قاپیلارینا آچار سالماغا چالیشان بیرینی گۇرونجه، اؤزونو ییغیشدیردی، گۆزلرینی سیلدی، گۆنلونه توخداقلیق وئردی و یاخینلاشدی. قاپینی آچماغا جان آتان، اونون کۆورک گۆنوللو، گولر اوزلو آتاسییدی. کیشی آچارینی تاپا بیلمیردی. اونون هر ایکی آلینده باغلی، قوتو، قیرمیزی بالیق بانکاسی، یئمیش، بیر قیرمیزی و بیر ده قونورو گئیملر،... واردی. اوره یی یاری سینیق، یاری بوتون آتا ایسه، قیزینی و اونون یاوروسونو دوشونوب اوزو ایچین بازارلیق یاپمیشدی. ساریشین گۆرن کیمی:

- لاپ یئرینده گلدین قیزیم، آل بونلاری! آلریم دولویدو دا، آچاریمی بولامایردیم. آخشام اوستو ایشدن بیرآز تئز دۇندوم، سنی ده گۆتوروب بازارا چیخاجاقدیم، سنه و اوشاغینا بیرآز خیر- میردا آلاجاقدیم، دزدور من ایشچی و کاسیب بیر بابایام، آما ائله ده دئییل کی سنی و یاوروجوق تورونومو اونوتموش اولوم! سن منیم گۆزومون ایشیغی و سنین یاورون بابالارینین دا گۆنول باغچاسینین قوشودور، حدی آل بونلاری و تئز اودانا گئچ! گئییندیر اوشاغی، آتاسیزلیق دویغوسونو اونا یاشاتما! اؤزون ایچین ده بیر زادلار آلمیشام، سئوه جه یینی اوماریم، نه ائدیم، منیم ده آلیمدن بو گلیردی...

قورخو و دۆیونتو ایچریسینده قان تر تۆکوب آلی بوش قاییدان گنج آنا- ساریشین، قوش اولوب گۆیلرده اوچوردو. هئچ گۆزلمه دییی آنی گۆروب دویونجا، سئوینج یاشلاری قیسا کیپرکلی نین اوجوندا دویونلندی و

آتاسینین سیجاق باغرینا ائله ساریلدى كى، قوپماق بئله ایستمیردى، هم سئوینیر، هم حۇنكور - حۇنكور آغلايیر هم ده یارالى گۇنلوندە دئییردى:

آتالىق، بویونا بیییلن گوندن

دوشرو ساپلارینا دن، یاواش - یاواش

آتاسیز کۇنلومو بوروینده ین

آغلارام، اوفشارام، من، یاواش - یاواش.

ایندى دونیالار ساریشینین اولموشدو. او اولدوقچا سئوینجکدى. آتانین بئله جه بیر داویرینی، ایشینی گۇزلمه میشدی. آما او آتایدی، سئویملى و کؤورک آتا، ساریشینى چوخ آما چوخ سئون آتا. بئله جه اۇترى و گونلوك اوزونتولر و سارسینتیلار هئچ بیرىسى بیر داحا دا ساریشینین گۇزلییه دوغرو گئندن گونلرینی قارالدا بیلمیه جکدى. اونون خزل گونلری گئریده قالمیشدی. اونون آلى ایش توتور، صنعتی یوکسله لیر، یاوروسو آدیم آتیر، اومود قاپیلاری آچیلماغا باشلايیردی. « تانری ایکی یومروغو بیر باشا وورماز » دئمیشلر. بیر قاپی باغلانیرسا، بیرىسى آچیلار. او، اؤزونو قانادلی قوش کیمی سربست، ووقارلی داغ کیمی آغیر، اوخوموش بیرى کیمی دوشونجه لی بولور و سانیردی.

هر زاد یولوندا و یۇنونده اولماسا دا، آرزو- موراز اولوملو گئدیر. اورتا اوخولو، یاریمچیق قالمیش اورتا اوخولو بیتیرمک اوزره دیر، یانی سیرا آلینین ایشی، صنعتی ده واردیر. ایندی اۆلکه نین بوتون اونلو و آدلیم کیشی و قادینلاری اونون گۇنول و بئیین دالانیندان بیرر- بیرر گلیب گئچیرلر، او اولارین پورتیره لرینی چکیب سرگییه قویاجاقدی. او هرکسی

اویاریب باشا سالاجاقدی کی، تورکون اوغلانی- قیزی اولماز، تورک اولوسو چالیشقان دیر و اؤز آلنی نین تری ایله آیاقدا دورا بیلر. او هرکسی دوشوندوره جکدی کی، چنلی بئلی آشانلار، بز داغینی قوشانلار، خزری اؤز اووچوندا توتوب حؤنکور- حؤنکور دالغالادانلار، شاه داغینی چیخانلار، ساوالانین اوچوندا سس سیز- سمیرس دایانان بولاقدان سو ایچنلر، سهنیدین گوموشو بوز و قاریندان قایاق گندنلر، آلینجه قالاسیندا آیلارجا دوروب دیره نلر، آینالی داغینین قاشیندان آرک قالاسینین باشینا ایشیق ساچانلار، قیز کؤپروسونون اوزریندن گئچیب، خودافرین کؤپروسونون گؤز لریندن اؤپنلر... حله دورور و حله ده اؤز آلی نین آمه یی ایله اؤز گئچیمینی ساغلا یابیلر. نه اولور قیز و گنج آنا اولاندا، او، وار گوجو ایله چالیشاجاق، اوخوسونو بیتیرجک، بیر داحا دا کوچه بؤجکلرینه، سوخاق جاناولارینا یئم اولمایاجاق، ائولرینین و دیلده بؤیوک لرینین آپره میش تۆره لرینه باش ایمه دن، یاوروسو ایله بیرلیکده آن دوغرو، آن دوزوگون یولو سئچه جک و آلسیز- آیاقسیز بیر قادین کیمی دئییل ده، آچیق گؤزلو، قورد اورکلی، قارتال باخیشلی بیر ساریشین هم ده گنج بیر آنا اولاجاق اۆلکه سی و توپراغی ایچین.

ائیلولون بئشی، گونون بیرینجی یاریسی و ساعات دوققوز بوچوقدور. اؤیرنجیلر اوخولون ائوله یینده توپلاشیپ و اوخول باشقانینی گؤزله بیرلر. قوتلو و موتلو بیر گون اولاجاقدی. آن آزی ساریشین ایچین اؤزل بیر گون و اؤزل بیر ساعاتدی. ایللر اؤنجه ایتیردییی آرزولار یئتیدن جوجه ریب و باش قالدیریب. او دا آلینده دیپلوما، گؤنلونده سئوینج، گؤزونده اولدوز و دوداقلاریندا گولوش دؤنه جکدی ائوینه. ساریشین اوخول ائوله یینین

كۆلگە لى دووارىنا دوغرو آدىملادى. ھاوا سىجاقدى و اوشاقلار اۋۇزلىرىنى ھەمىن دووارىن كۆلگە سىنە وئرمىشلردى. سىرادا بىرگە و ياناشى اۋتورروب دوردوغو لالانى بولدو. لالانىن ياناقلىرى آدىنىن آنلامى كىمى قىزارمىش و گۆزلىرىندىن آلتو پوسكوروردو سانكى. سارىشىن اۋنجه اونون سىناقدان دوشدويونو و بو اوزدن اوزولدويونو ساندى. آما بئله دئىلىدى. اونا بىرآز داخا ياخىنلاشدى:

- گون آيدىن لالا نە يىن واردىر؟ داغانىق و گرگىن گۆرونورسن! سن كى بىزىم ھامىمىزدان اۋندە گئىندىن و فىرچاندان، قلمىندىن اود پارلار كىمىدىن! نە اولدو؟ دىللن قىزا بىز آن ياخىن آرخاداش و دوستوق، بئله دئىلىمى لالا؟!

لالا بو سۆزلىرى دىنلە دىكجە، داخا دا كۆتۈلىش، داخا دا بوغولوردو اۋۇز ايچىندە. آما سارىشىنىن دا ائله بىر خويو، ائله لۇيونو واردى كى، توتودوغو بىرىنى بىراخماز، سئودىيى كىمسە نى اونوتمازدى. قىزىن بىر او بۇيرونە، بىر بو بۇيرونە گئىچدى:

- اولاسى دئىيل، نە يىن وارسا ايندىجە منە دئىە جكسن! من اونو بونو بىلىرم، ايچىنى آچىپ دۇكمىزن، سنى ائوينىزە بىراخماياجاغام، بىرآزدان مودور خانىم دا گلر و سىناق سونوجلارىنى پايلالار، بىلىرم، سن بىرىنچى اولمازسان دا، كسىن لىكلە ايكىنچى يئرى توتوموشسان، بونا قوشقوم يوخذو! ھادى، سۆيلە سنە اولدو؟ سن لالا گولو كىمى قىپ- قىرمىزى، داشقىن چاى كىمى آخارلى، ايلدىرىم كىمى شاخارلى بىر قىزدىن! منى گۆرورسن؟ باشىندان آجى بىر ائولىلىك گئىچمىش، و بىر اوشاغىن آناسى و آتا ائوينە سىغىنمىش بىرىم آما يئنە دە اومودومو ايتىرمە مىشم، گلن

گونلری گۆزل و آیدین گۆرورم، بیزی یاشادان و گلە جه یه باغلایان دا
 انله همین اوموتدو... آخی سنین نه یین واردی قیز؟ اون سکیز یاشیندا
 گۆزل- گۆیچک بیرسن، باشینین اوزرینده آتان، ساغلیغین، هر گون
 اوخولون قاپیسیندان مئرسئئئس ایله آلیب گۆتورن قارداشین، تورلو-
 بویالی گئیملرین، داخا نه ایسته بیرسن بو تانری بابادان، حه؟!

بوتون بو سۆزلر هم ده ساریشین کیمی بیر قادینین روزگارا ساورولوب
 گۆیلره اوچموش آرزولارینی دا آیتیردی. او، اوزونو لالاین دئییل، لالانی
 بیر آنلیق اؤز یئرینه قویوب دوشوندورمک ایسته ییردی. اوزونون بوندان
 اۇنجه چکدیکلرینی باشقالارینین دا آلین یازیسیندان گۆرمک بئله ایسته-
 مه ییردی اونا گۆره. ساریشین دیره نیشی ایندییه دک لال دووار کیمی
 اوخول دووارینا سؤیکه نیب دونا قالمیش لالانی دیللندیردی:

« عزیزیم قارا باغلار

آتلاری قارا باغلار

مکر بولبول اؤلوبدور

کول منیلین قارا باغلار؟

من اؤلسم، اؤزون آغلا

اؤزگه لر قاراب آغلار...»

سون دوزویو چوخ زور بیتیردی لالا. گۆزونون قان کیمی سیجاق یاشی
 دوداقلارینین آراسینا دولموش و اونلاری بیر- بیرینه دیکمیش کیمی
 اولموشدو. ایچینی چکدی و سوسدو. ساریشین چانتاسیندان کیچیک بیر
 سیلگی چیخاریب قیزین گۆزونو و اوزونو سیلدی:

- حه، نه اولدو؟ سحر- سحر شاعیر ده اولموشسان ماشاللا! ایندی بو نه دئمکدیر؟ نندن آغلاییرسان؟ قیز سنده ده بیر شئیلر وارمیش بیزیم بوگونه دک خبریمیز اولماییب حا! قیز سن بو شعیری حاردان اؤیرندین بئله؟ نئجه ده گؤزلمیش! بیلیرسن، بونا « بایاتی » دئیرلر، آخی من بیر آز دا شعر و شاعیرلیک باجاسیندان باخمیشام، بیر ده کی بیر آتا سؤزو وار « دردلی دئیینگن اولار »، من ده بئله یم، داریخما! ایندی سؤیله، نه اولدو سنه؟

ساریشین آنکینی بوشا بیراخیب قونوشدوغو سوره جه لالا اؤزونو بیر آز دا اولورسا آله آلمیش، کندینی توپارلامیشد:

- نه اولاجاق، منی ائولندیرلر، آره وئریرلر یعنی. ایندی من باشیما نه داش سالیم! ایچمی کیمه آچیم؟ سؤزومو و اؤزومو کیمه دوشوندوروم؟! دونندن بری قارغا- قوزقون کیمی باشیمین اوزرینی آلیب، یئریندیر، تئز اول « حه » سؤیله! بئله سینی قولای- قولای آله سالماق اولمازا! دئییرلر. بو آرادا منی ائشیدن یوخ، ساییب دینله ین یوخ. آغانین ائوی، فابریکاسی و آرابالاری وارمیش، دویون گونو امیر بازارینینی منیم ایچین آلاقمیش، دونیانین اؤلکه لرینی دولاشدیراچاقمیش، آمریکادا عمی اوغלו، فرانسا و اینگیلتره ده بیبی اوشاقلاری، ایسوئچده باجیسی وارمیش گویا. آخی بونلاردان منه نه؟! من توپراغیمی، اؤلکه می، یوردومو سئویرم! من همین ایندی اوخودوغوم بیر باغلام بایاتینی بوتون دنیا ایله ده ییشم، بیلدین؟ ده ییشم! من اؤزومه قییارام آما بونا بویون آیمرم...

ساریشین حوروت- حوروت باخا قالمیش، نه دئییه جه یینی بئله بیلمز دوروما گلمیشدی. ساغ آلینی آلتینا قویوب دوشوندو:

بورا باخ! بیرینی جنتت چکیر، او گئتمک ایستمیر، بیرینی ده مانقال، قارا- قورا، آخماقلىق، کؤتک، یامان- یوووز سوروکلە ییر بو قارا توپراغین اوزرینده، ایلاهی، اؤزون بیلن یاخشیدی! ایندی ده لالا اؤزونه گلمیش اما ساریشین ایچینی چکیر و آغلاماق ایسته ییردی. گئچمیشیندن هئچ بیر سؤز آچماغی سئومه سه ده، اوره یی آتلاندى:

- آی یازیق! سن حارداسان، من حاردا! منیم باشیما گلنلری بیر دیوبوب بیلسه یدین، باشینی گۆیه قالدیریب تاترینا شوکورلر اندردین! آخی قیز، بئله واری، دورومو، دونیانی... کیم ایستمز کی؟ ندن باختینا تپیک آتیر، گونونو اؤز آلینله قارا اندیرسن؟ بونون نه یی کؤتو، نه یی پیسدير کی؟ آمریکایا دئییر، گئت! ایسوئچره یه آپاریر اوچ! امیر بازاری نین قیزیللاری سنه قوربان اولور، اولسون! باشینا قیزیل تشت آل دا گز بو درن- دشت دونیانی!...

اما لالا بیلنلری ساریشین دا بیلسه یدی، سؤزونو گئری آلا، دیلینی دیشله یردی بئله سؤزلری دئمک یئرینه. لالا، اؤز ائلچیسینی یاخشیجا تانیمیش، اونون نه جانلار اولدوغو، آدام بازرگانى، انسان قاچاقچىسى، ناركوتیو آل- وئرچىسى، گونده بیرى ایله باش- باشا قالدیغینی و نه لر، نه لر ائتدییینی اؤیرنمیشدی. بو، ایشین بیر اوزویدو. او بیرى یاندان ایسه لالا اؤز اۆلكه و اولوسونو اۆيله سئویر، اۆيله اۆزله ییردی کی، بو سئوگینی اوندان کیمسه آلامازدی. لالا هرچاغ آتاسینی ساریشینا تانیتدیریر، اونون نئجه یورد سئورلیییندن سؤز آچاردی. او دئیردی: آتام دئییر کی، هرکس اؤز تۇپراغیندا گوجلودور. آیاغینی توپراغیندان بايیرا قویار- قویماز ایکی یاخود اوچونجو دوروملو آدام کیمی ساییلیر. اؤزگه اۆلكه لرده آداما باشقا

جور باخیرلار، اونو باجاریسیز، ائکسیک، قورخاق،... کیمی گۆزه آلیرلار و بونون اوزرینده ده اونا یئر- یورد وئیرلر. انسان اؤز توپراغیندا آیقلارینی برکدن باسیر یثردییی توپراغا، گۆزونو گئنیش آچیر باخدیغی چئوره یه، دیلینی و سسینی یوکسک سسلندیریر و دینله دیکلرینی دوغال اولاراق تاخیر گۆنلونه و قولاغینا!

بونلارین حامیسینی لالا گونلر و آیلار اؤنجه ده سؤیله میشدی اوخول دوستو و سیرا یولداشی اولان ساریشینا. او ایندی ایستمه دییی بیرى ایله ائولنمک قونوسو ایله ایلگیلی سیزلاییر و گۆنول آچیردی. ساریشین هر زاددان و هر کسدن سؤز آچیب اونو دیله توتماق ایسته ییردی. اونون پنبه قابیقلی دفترینی آلیب چئویرمه یه باشلادی. او دا ساریشین کیمی بوتون واختلارینی چیزمک، چکمک و یاراتماق ایله گئچیرن بیرى ایدی. ساریشین داها بیر واراغی آشیردی و چوخ ماراقلی بیر چکید ایله اوز- اوزه قالدی. آغ آتلی بیر اوغلان، آتین آلنی قارا تاللی، یاللاری اوزون و پارلاق، اوغلانین آیاغیندا گوموشو چیزمه لر، بئلینده ماوی قورشاق، هر ایکى بيله یینده آلتون بیلک لیک، آرخاسیندا پولاد قالخان، بئلینده اوجو آیری قیلینج، آفشار یعنی، گۆزلریندن اود پارلاییر کیمی، اوزوندن ایشیق، باخیشیندان سئوگی، دوروشوندان قارامانلیق یاغیردی. بونا بنزر بیرینی بیر سوره اؤنجه ساریشین دا چکمیشدی اما اونون آتی و آتین یانینداکی اوغلان باشقا تور ایدی. ساریشین دوشونوب- داشیندی و اؤز- اؤزونه:

- بورا باخ، انسانلارین ایستک و دیلک لری نئجه ده یاخیندیر؟! گۆرن بو اورتاقلیق حارادان و نندن دوغولور؟ من کی اؤز دونیامی، اؤزومون قارا و قورخونج گئچمیشیمی، گۆنلومدکی گۆزله دیییمی، آرزولادیغیمی لایا

آجیب دئمە میشم! گۆرن بو آتلار، بو اوغلانلار، بو قیلینجلار، بو دیلک لر و انسانین ایچینی اوخشاییب گۆنلونی یومشادان دوشلر حاردان دوغور؟! بلکە دە بوتون انسانلار ایچین دینج بیر یاشام، سئوگی دولو بیر دونیا، آنلاق دولو بیر بئیین گۆردی؟! بونو لایلا سورماغیم داخا یاخشى اولاردی چونکو اونون دا اۆزونه اۆزل و آیری آتی و اوغلانی واردیر! ائله بونا گۆره دە ساریشین بارماغی ایله آغ آتلی اوغلانی گۆستریب لایلا، بو ندیر؟ دندی. لالا اۆنجه آلینی اوزونه چکدی و سونرا دا:

- من اوشاقدیم، چوخ اوشاق. او چاغلار ددم دوروردو. او هرگون منیم ایچین بیر ناغیل دئیر، سونرا دا اونو مندن سوراردی. من ده ناغیلی اونوتماق ایچین اونو دفتریمه چکردیم. ایکینجی گون ددم دونکو ناغیلی سوروب ایسته ینده، دفتریمدکی چکینی گۆزدن گئچیریب ناغیلی آتاردیم. او بیر گئجه منه بئله بیر ناغیل باشلادی:

« بیرگون واردی، بیرگون یوخدو. یوخسول بیر ائو و همین ائوده چوخ گۆزل بیر قیز واردی. قیزین قیوریم ساچلاری قیزیلی، گۆزلری قومرال، آللری و اوزو گوموش کیمی آغ اما بیرآز ساریشین ایدی. قیز ائودکیلره بنزه مه دییی ایچین، سنی اوچاقلا گۆیدن آتیبلار! دئیرلردی. او دا بونو اینانار، هرگون گۆیه و گۆیده اوچان اوچاقلار! باخاردی. قیز ائله گۆزل و سئومه لییدی کی، آتاسی و آناسی اونا باخدیقجا اوزولرلردی. اونلار ائله گلردی کی، گۆزللرین باختی قارا اولار. بئله ده اولدو! قیز بۇیودو، اولغون و یتکین چاغینا گلدی اما اونون یاشادیغی چئوره ده گۆنول آجیب سۆز دئمک اولماز، دوشونجه داشیییب باخیش سؤیله مک قاداغا، اۆزگور بیر کیشی کیمی دونیا گۆرۈشونو اورتایا قویوب من ده بئله دوشونورما دئیە

اۋز وارلیغنی تانیتمیدیرامازدی. اونون اۆلکه و شهرینده بیریلری دئیر، بوتون انسانلار دینله ییلمی. او اۆلکه نین خانى هرگون اثرکن اوینودان قالخار و گۆنلو نئجه ایسترسه، ائله جه ده بویروق وئردی. بئله بیر دوروم و توپلوم گونشین یاریسینا بنزه یین قیزی بیقیدیرمیشدی. او هر گئجه یاتاغینا گیرر گیرمز، دوشلر دونیاسینا کۆچر و شیرین- شیرین اوینولار گۆرردی. بیر گئجه ده اۋز اوینوسونا اوندان اۋنجه گۆرمه دییی بیرسی گلمیش و قیز اوندان چوخ خوشلانمیشدی. بو گلن اوجا بویلو، آغ آتلی، گوموش قورشاق و پولاد قالخانلی بیر اوغلان ایدی. ساریشین قیز اوغلانی گۆرن کیمی اونا وورولموش و توتولموشدو. او دا ایلک باخیشدا ساری تئلی قیزی بوتون وارلیغی ایله سئویمیشدی. اوغلان آتینین یویه نینی چکیب قیزا بئله بیر سورو وئرمیشدی:

- ساجی قیزیل، گۆزو قومرال، اۋزو گۆیچک، دیلی شیرین، دوداغی قونچه، آلری اینجه قیز منه گلرسن؟
ساری تئلی قیز اوینودا اولدوغو ایچین داحا بۆیکلریندن قورخمایب و اۋز گۆنلونی اچمیشدی:

- سنه گلرسم، منیمله نئجه داورانار، توی- دویون پایما نه لر آلا، گونش دوغاندا منه نه لر دئیر، گئجه گلینجه اوزومه نئجه باخارسان؟
آغ آتلی قارامان اۋنجه گولومسه ییب سونرا دا بئله جاواب وئرمیشدی:
- منه گلرسن، سنه انسانا یاراشان سایغینی گۆسترر، توی- دویون پایما اتلینی و یوردونو آچاقلاردان آلیب اۋزونه قایتارار، گونش دوغارکن سنه قیزیل اۋبوجوکلر وئرر، گئجه گلینجه سنی قوللاریمآ آلیب بۆیوک بیر اتلین بۆیوک بیر ناغیلینی سۆیله ییب، سونرا دا سنی بیر «اتل قیزی»

کیمی اویودوب، قو قوشو توکوندن توتولموش یاتاغینا بیرا خارام! نئجه دیر
بو ائنده جکلریم؟!...

قیز اویغودان اویانمیش آما یئنه ده یوردونو دیدرگین، گۆنلونو یالتیز،
ائلینی اوزگون بولموشدو....»

حه، گۆزل دوستوم! بو ناغیلی ددم دئمیشدی منه. من همین ناغیلی
اونوتماق ایچین او اوغلانی آتی ایله بیرگه دفتریمه چکمیشدیم. اوندان
یاشلی اوشاق اولدوغوم ایچین اونو ائله ده گۆزل چکه بیلمه میشدیم آما
سونرالار بؤیودوم، ناغیلین آنلامینا واردیم، اویغودا گۆردیوم اوغلانی بیر
آرزو اولاراق گۆنلومه یازدیم، بئینیمه چکدیم و بو چکیدى سنینله تانیس
اولاندان سونرا بیر داحا دا چکدیم. من ساریشین دئییلیم، ددمین دئدیسی
ناغیلداکی قیز داحا چوخ سنه بنزه ییردی. ایندی گۆرورم کی، یوخولار
دوغرو چیخیر، منیم باختیما باشقاسی دوشوب، آل، آل بو دفتر سنده
قالسین! بلکه بیر گون او اوجا بویلو، توم ساچلی، یومشاق گۆنلولو اوغلان
سنین قارشینا چیخدی؟!...

قیزلارین دردلمشه سی اونجا شیرین، داتلی و ماراقلی اولموشدو کی،
اوخول باشقانی نین گلدییینی و سیناق سونوجلارینی اوخودوغونو دا بئله
بیلمه میشلردی. اوخول مودورو سون اولاراق سسلندی:

- ساریشین، حارادادیر؟ ایره لی گل سین! بیرینجی یئری قازانمیش و
چکیده بیرینجی قییمتی آلدی ائتمیشدیر....

بئله جه، اوخول دا بیتدی، اوخولداشلار دا اؤز یوللارینی توتوب آلین
یازیلارینا باش اییمیش اولدولار. آما ساریشین لالا قیزین آچدیغی ناغیلی
دینله یندن سونرا، اؤنجه دن یازیلیمیش آلین یازیسینا داحا چوخ گۆنول

وئردى و سئودىيىنى بىرآن اولسون بئله اؤز ايچيندن سؤكوب آتمادى. هر
يئرده اونو آرايىر، هر كسده اونو گزىر، هر باخيشدا اونو گؤرور و هر يازيدا
اونو پيچىلدايىردى. اونا ائله گليردى كى، گئج- تئز اونو بولاجاق و تىترىك
دوداقلارى ايله اوزون ايللردن برى دىلى نين اوجوندا، گؤنلنون باشيندا
قىزىل گول كىمى قورويوب ساخلادىنى شعيرى اوخوياجاق:

كونش هر كسه دوغور

آي دا اؤيله

يالنيز من

سنىله دوشونورم

هر ايكىسىنى

و اوسته لنيرم

هر كسىن اولومسوز تپكىسىنى...

اولدوزلار هر كسه بىر گؤزده باقىر

« آغما » لار دا اؤيله

گنجه يه دالميش هر كس ايپين آقىر

آما من

سنىله قاياق كندىرم كؤيلرده

و بؤيله سینه قاپلىرام

چاراسيز درده...

گنجه ده هرکسه بیتیر
دان دا سؤکولور
ایشیغین گؤز یاشلاری
یورغون قاشلار، تۈکولور
فقط من

ایهین - ایهین آغلايیر
کیمسه یه دئمیرم
کوندوزون دۈشۈندن
قارانلیق آمیرم...

ایشته بو منم
توپراق بو فها سینین آغرییان ینری
سن یوقکن
نه اۈلویم، نه دیری...

گونلر هم گۈزل، هم شیرین، هم ده چوخ اوزاقلاردا گۈرونن بیر ایشیق
قایناغینا دوغرو سورونوب گئدیردی ساریشینین اۈنونده و او بوتون اینانچ
و اومودو ایله بو زنگین و دوشسل دونیانی، چاتیسى چاتما، حۈرگوسو
یووارلاق اوداسیندا گئچیرمک و دوشونمک زوروندا قالیردی حله ده. بئله
یاشام بیچیملری و یاشامین زورلوقلاری اونو نه یورور، نه اوسانديریر، نه
ده کوسدوروردو. چونکو اونون ایچینده دالغا باخیشلى کیشی اونونلا ایدی،
اونو قوروپور، گۈزله ییر و دیواسى ستویر کیمی ایدی. ایندی داها اۈتن

گونلرینین آجیسی گت- گنده اوزریندن سییریلیر، یثرینه صنعت دولو، گۆزل گۆرکملی گونلر گلیردی. ساریشین توپلومسال باخیمیندان بیر داحا دا یوکسلمیش، اورتا اوخول اثیتیتمینی بیتیرمیش، اؤزونه گۆزه بیر گنج چکیجی و پورتیره جی اولموشدو. او ایندی ایسته دییی بوتون گۆزللیک و گترچک لری هم ده اؤزونون ایچی اوخشایان، گۆنلو سئون کیمی چکیر، کیچیک اما رومانئیک اوداسینین حؤرگولریندن آسابیلیردی. او اؤزونو هئچ بیر چاغ تک و یالنیز دوشونمه ییر، کیمسه سیز آنماییر، آدامسیز و سئوگیسیز بیلمه ییردی. یاتاغینا گیریپ اویودوغو زامان اونون باش و اویانیدیغی زامان آیاق اوجوندا بیرسی دایانمیش کیمی گلیردی اونا. او دا بوندان اولدوقجا موتلو و سئوینجک قالیردی. اونا ائله گلیردی کی، هرگون سحر قیزیل تنللی گونش اونون کیچیک اوداسینین پنجره سینی دؤینده باش اوجوندا بیرسی دایانیپ و اونا درین- درین، خومار- خومار گۆز دیکیب دئییر:

- گون آیدین گۆزل سئوگیلیم! قالخ، اوشاق یئمک ایسته ییر، منی ده بیلیرسن، باشیم قاتما- قاریشیق، گونلریم گرگین، عؤمور پاییم پیتلاشیق و دومانلیق دیر اما یئنه ده سنی اونوتمایاجاغام! هرگون سحر اثرکندن سنین باش اوجوندا دایانیپ، ساری ساچلارینی سیغاللاییب، قومرال و بادام گۆزلرینه زیلله نیب سته گون آیدین! دئییه جه یم...

ساریشین بونو اؤیله سینه اینانمیش و ایچینه حوپدورموشدور کی، همین آدامی هر یئرده اؤزویله چییین- چییینه، آدیم- آدیما دویوردو و بوندان دا قورورلاتیردی. باشقاسی اولسایدی، آن آزی بیر دؤنه قوشقولتار و دوشونجه سینی ده ییشردی. بو دوشدور، اویغودور، خیال دیر دئییردی.

آما بونو چوخ زامان اۇنجه اۇز اورک دفترینه چکمیش و وار اولدوغونو دا گۆنولدن اینانمیشدی. بوتون بونلارا باخمایاراق، قیزین ایچینده بیر تور توافلیق، قریبلیک ده واردی. او، ایناندیغی کیمسه نی نئجه بولاجاق و کیمدن سوراجاغینی بیلمیردی. ائله بیلکی بو ایش ایچین ده بیر اویغو و شیرین یوخو گرکدی. آخی آدینی بیلمه دییی، اوزونو گۆرمه دییی، سس و دویغوسونو دویمادیغی بیرینی حارادان و ناسیل بولاجاقدی سنی چوخ آما چوخ سئویرم! دئمک ایچین؟ داحا بیر سۆز ده اورتادادیر، اونون بونو سئویب، سئومه دییینی حارادان بیله جکدی؟! توتالیم کاغیز یاخود دری اوزرینده چکدییی اونلو و آدلیم بیریسینی بولدو، ساغ آلینی آستاجا هم ده قورخا- قورخا اوزالیدی اونون بیییقلارینی تومارلاردی، قایقاجی هم ده دیک دارانمیش دنلی ساچلارینی قوخدو و اونون اوزرینه آل چکدی، داحا سونرا نه ائده جکدی؟ بلکه ده اونون بئله بیر دوروما، آداما، دونیا اینامی، اینانجی اولمادی؟! اوندا نه یاپاجاقدی ایکینجی دونیاسینی اویغودا، دوش و خیالدا قورموش ساریشین؟!...

بو سورونلارین هئچ بیرسی اونو ایلگی لندیرمیر، اۇزونو او یئرده قویماز و بوتون اولاتلاری اولاجاق کیمی دوشونوردو. گۆردیو هر صنعت آدامینی دانیشدیریر، هر تورلو تاریخسل کیشی لری چکیر، اونلاری قابلایب ائو حۇرگوسوندن آسیر آما یئنه ده اونلارین هئچ بیریسینی بیرینجی دۇنه چکدییی اورتا یاشلی، «قیرآتلی»، یومشاق باخیشلی، سیجاق گۆنوللو آداما بنزه ده بیلمه ییردی. اونون ایشی- گوجو اوندان- بوندان شکیل و آکیز ییغماقدی، اونون ایتییی واردی، آختاردیغی بیر اونلو آما چوخ قریب واردی، اونو ایچدن اۇزله ییر، بویونا- بوخونونا شعیرلر قوشوردو، اونو داحا چوخ

قارانلیقددا و کۆلگه لیکده سئویردی! او، بوندان اۇنجه ایشیقدان و ایشیقدا سئودیکلریندن چوخ چکمیشدی. او ایشیق اونون گۆزلرینی چوخ قاماشد- یرمیش، گۆنلنن سئوگی باجالارینی توتوموشدو. او بو دۇنه اونو- دويدوغو و دوشوندیو بیرینی قارانلیقددا سئو جکدی. سئودیییندن چوخ دا بۇیوک بیر ایسته یی اولمایا جاقدی، او بو دۇنه گۆزو توخ، گۆنلو گوجلو بیر کیمی گۆرونوردو. او، اوزون سوره بیلن بیر عۇمورون بیر گنجه و ایکی گوندوزونو آرزولا ییردی. بو سوره چوخ آز اولسا دا، اونو موتلو اندجک اۇلچوده شیرین و داتلی ایدی. گنجه نی اونا گۆره سئویردی کی، عۇمور پای نین خزل اولموش گونلرینی اونون قوللاریندا و هرکسدن اوزاق بیر دورومدا آچسین و او بۇیوک آغری یوکونون آلیندن بیر یوللوق قورتولسون و ایکی گوندوزو اونا گۆره سئچیردی کی، اونون ائمیل، ساکین و نیگران اوزونه، دوزنلی بوی- بوخونونا دو یاسی باخسین و تامام. بو ایستک بیر او اونجا دا بۇیوک و چتین دئییلدیر اما هر ایسته یین و دیله یین اۇزوندن چوخ بۇیوک، اوزون و چتین آ شیریملاری اولا بیلردی. ساریشینی کیسه بو ایستکدن واز گنچیره بیلمزدی. او توتوملویدو، اینانجلییدی، اوزاقدان دا اولورسا، اۇزونو حاقلی ساناراق، دیره نه جکدی، دۇزوب دایاناجقدی. اونون ایچین آجی چکمک اۇزو ده بیر تور داد و ذۇوق گۆرونوردو....

ایلین گوز بۇلمه سینین اورتالاریدی. وارلیق اۇز یاشیللیغینی ایتیریر، ایستر- ایستمز ساریلیغا، ساریشین لیغا دوغورو گئدیر. ساریشین اونسوز دا ساری دیر، قیزیلی دیر، پارلاق دیر، سۇزده اوچاقلارین گۆیدن آتدیغی یابانجی قیزی دیر و سونوجدا، دیدرگین « کرم » ین « آسلی » سی، یورغون « مجنون » ون « لئیلا » سی، قاچاق « نبی » نین « هجر » ی، و

قوچاق « کوراوغلو» نون « نیگار» ی و بونلارین حامیسینی بیرجه سۆزده بزه ییب چاغداش توپلوما باغیشلایان آما حله ده تانیشمادیغی بیر صنعت آدامینین همیشه لیک کرایچه سی دیر.

بو گونلر شهرده بیرچوخ سرگیلر آچیلیر. اونلاردان بیرى ده چکیجی و پورتیره جی آدمالارین سرگیسی ایدی. ساریشین دا اؤزونو بیر صنعت آدامی کیمی ساناراق، اورایا گنده جکدی. ایندییه دک هئج بیر سرگییه قاتیلمامیش و اؤزونو چکیجی، صنعتچی و قلم یاخود فیرچا آدامی کیمی دوشونوب دورمامیشدی. همین گون گلیب چاتمیش و ساریشین اوخول یولداشلارینین بیرى ایله آما اتولریندن گیزلین اورایا باوش وورموشدو. او، حله ده اؤزگور و اؤز آلی- اؤز باشی بیرى دئییلدیر. اونو هر آدیم باشی گۆز اؤننده توتور، گئدیب- گلدییی یئرلری سورور، کیمینله و نه ایچین، ندن دولایی گۆروشوب دانیشدیغینی دا آغیر- یونگول اندیرلردی. بوتون انسان و کیشی لرده اولدوغو کیمی، ساریشیندا دا بئله بیر دویغو واردی: کیشیلر اؤزگور و دوشونجه یه اییه اولمالی، یاشادیقلاری عؤمرون گونلرینی اؤزلری آیریپ سئچمه لی، گزیب دولاشدیقلاری شهرین کوچه لرینی ایستک و دویغولارینا اویغون گۆرمه لی، دوغولدوقلاری یوردون داغینی، داشینی و سویونو گۆنوللرینجه سئویب و قورومالیدیرلار. او، سسی بوغازدا، آنلاغی بئیینده، سئوگینی گۆنولده، باخیشی گۆزده، سۆزو آغیزدا و دویغولاری نیسگیل بوخچاسیندا توتوب توتساق ائتمکدن بیقمیش بیرى ایدی. اونجا، اوجا تاتری کیشیلری چیپلاق آما اؤزگور یاراتمیشدیر، اونلار دوغولاندا آغلاییر، اؤلنده آغلادیر اولمالیدیرلار، اونلارین آلری آچیق، بئیینلری و اوسلاری سربست اولمایینجا، یاشام بیچیملری ده ییشیمه اوغراماز، یورد

و یووالاری گونو- گوندن گۆزللشمز، دوشونجه گلیشمه لری دونا قالار و بئله بیر توپلومدا سئوگیلر اؤلر، سئوگیلی لرین باشینا قاپاز ائندیریلر، اوس و دوشونجه قاتلارینا قار یاغار، کسکین دیللی انسانلارین یئرینی اوزو قارا، ایچی بوش و سوواغی کیرلی حۇرگولر دانیشار شهرده!...

سرگیده کیملرین ایشلری، نه لرین چکیلیب قابا توتولدوقلاری، بویا و یوغورلارین نئجه لییی دئییل ده، انسانلارین آغرییان یثری، گۆینه ین گۆوده سی و پارتلاماق اوزره اولان گۆنوللری ماراقلاندیریردی. اونا ائله گلیردی کی، سرگی دالائینا گیر- گیرمز، بو دئدیکلرینی گۆره جک، اونوندا شهرینده انسان دویغولارینی چکنلرین اولدوغونو آنلایاجاق، سونرا او دا بونلاردان یول- یۆنتم آلاراق، ایشلرینه گرکن دوزنی وئریپ، تورکون اونورلو و بۆوک قیزلاریندان بیرى کیمی قلم و فیرچا توتاجاق صنعت دوغان آللرینده. سرگی دالائینا یاخینلاشیرلار. ساریشین دۆیونتولو هم ده چوخ چیرپینتیلی ایدی. اوخولداشینا اوز توتدو:

- آرکیناز، دئییرم گۆره سن قاباغیمیزا چیخان ایلک پورتیره کیمین و نه اولاجاق؟ آخی بیلیرسن، بیزیم چکمک ایچین اونجا قونو، کیشی، یثر و اولایلاریمیز واردير کی، آدام خانگیسینی اۆنجه چکسین؟ دوشونه بیلمز! منه ائله گلیر کی، ایلاسال کیملیک داشییانلارین پورتیره سی دالائین گیریشنده حۇرگودن آسیلاچاق! گۆروجولرین مورالینی یوکسلتمک ایچین بئله ده اولمالیدیر! آما دئمک اولماز، بلکه ده دۆیوش آلانلارینین توپراق و داشینی آل قانلاری ایله بویایان شهیدلریمیزین پورتیره لری بیزی آنیب و قارشیلایاجاق! حه، بو آرادا، اونلو یازارلار، شاعیرلر، بیلیم آداملاری دا وار، اونلارین دا بو اۆلکه نین و اولوسون بوگونه گلیب چیخمالاریندا بۆوک و

اونودولماز پایلاری واردیر، بلکه ده چکیجی لر اونلارین اوزلرینی چکمیش و دالانین گیریشینده سرگییه قویموشلاردی؟!

آرکیناز بوندان اؤنجه بیر نئچه سرگی دالانینا باش وورموش، اولانلاری یاخشیجا بیلیردی. او، ساریشینین سؤزونو کسمه مک ایچین باشینی ترپه دیب اوزدن- اوزدن حه، بلکه ده، دئییردی. آرکیناز ایندی چکیجی و هونر آداملارینین کیم اولدوقلارینی، بئیینلرینده نه لر داشیدیقلا رینی، هونر دئدیکلری ایشلری ده بیلیر، هر دؤنه گۆردوکجه اؤفکه سینی اؤزونون چوخ گنج آما گئنیش اوره یینه آندیریردی. هاوا فیرتینالی، سرگی دالانی ایسه نئجه دئیرلر، ایتین قودوران یئرینده. چؤلون اورتاسیندا. ساریشین هرچاغ اولدوغو کیمی قالین- قاییم گئیینیب، آینندکی اثرکک گؤمله یینین یاخاسینی سون دویمه یه دک دویونله ییب، گئن، اوزون پالتوسونو دا اونون اوستوندن آما دویمه لرینی آچیق بیراخمیشدی. او، هرچاغ بئله آندیر، پالتوسونون دویمه لرینی آچیق بیراخماقلار، اؤزونو اثرکک لر کیمی آپارماغا چالیشیردی. بو دا اونون بیر تور « مشدی » لییندن ایره لی گلیردی. بلکه ده باشقالاری بئله دوشونوردو یوخسا او دا بیر قادیندی و گؤنلو قادینلار کیمی گئیینمک و داورانماق ایستردی! اونون گئیییم یولو و بیچیمی بیر یانا دورسون، ساغ آلینده توتدوغو اثرکک سایاگی چانتا دا ماراقلیددی. اونو گۆرن هرکس، اونون بیر اونلو ایش آدامی، ایشلره باش چکمک ایچین گلن بیر یوخلاییحی، سرگی دالانینین بؤیویو، نه بیلیم بئله بیر آدام دوشونه بیلردی. دالانین قاپیسی آچیلمادان اؤنجه، هرکس ایچین چوخدان بری دوغال و تانیتمیش اولان بیر نئچه سؤز و بیر نئچه دئییم سسلندی سونرا دا پولاد قاپیلار اینجه صنعتچی لرین اوزگون

اوزلرینه آچیلدی. ساریشین و آرکیناز ایچری گئچدیلر، گنج و یئنیجه اوخولارینی بیتیرمیش صنعتچی قیزلارین گۆزلری قاراللیق گئجه نین اولدوزلاری کیمی پارلاییر، حۇرگو و آساقلاری گودور، اۇز ایتکینلرینی آراییرلاردی! هر ایکی قیزین اوخلاری و آرزولارینین داشا توخوناجاغی اونلارین اوسلاریندان بئله گئچمه میشدی او آنا دك. آرکیناز سرگینین نه اولدوغونو اۇن گۇروشونون اوزرینده آنیب آنلادیغی اوزوندن بیر آز دا گوله- گوله دئدی:

- ساریشین، بری گه ل! باخ! بو قاب و پورتیره تام سنین دئدییین کیمی اولاجاق! یورو، گۆزلرینی لاپدان آچینجا، «بزداغی» نین یالچینلا- ریندا دورموش بیر قارامان، همین داغین زیروه لرینده آغیر- آغیر اوچان آغ بیر شونقار، قالاسیندا دا اون مینلرجه قانینی آوجونا قویموش توپراق قوربانی گۇره جکسن!...

ساریشینی سوغوق تر بوروموشدو. بو پورتیرنی گۇرمک ایچین ائله چابالاییر و تله سیردی کی، گۇزو آیاغینین آلتینی گۇرمور و گۇرورجولرین آیاغینی باسیب سونرا دا تئز- تئز اۇزور ایسته بیرم! دئییردی. سونوجدا آرکیناز اونو سۇز ائتدییی چکیدین قارشیسینا گۇتوردو. اوریی قوش اوریی کیمی تلم- تله سیک دۇیونن ساریشین، نه گۇرسه یاخشیدیر؟

ایکی مئتره لیک بویوندا، قیزیلی چرچیوه لی ائتلی بیر چکید، اوزرینده ساییز فیرچا ایزی، یوزلرجه بویا، پارلاق شیرلر، آلتینین اوجوندا آیاق توتوموش اینجه بئل گۇی قیزلاری، باش، آیاق، ساغ و سولوندا سینیق چیزگی لر ایله یازیلیمیش قزلر و بوتون بونلارین ایچریسینده ساخسی دیبجه یه آکیلیمیش بیر کول سارماشیق گولوا!... ساریشینین توتونو

تپسیندن هم ده بورولا- بورلا چیخمازمی؟ یولداشینین اونو قاندریب
چینه دن چیخارما ایشینه قیزمازمی؟... آرکیناز نه شاقاچی، نه ده بئینی
قورو بیر قیزدی، او، ساریشین اومودلاری و آرزولارینین شهر صنعتچی
لرینین پوچ اولوب گول- بولبول ایله اوینادیقلارینی دوشوندورمه یه
چالیشمیشدی. ایندی ساریشین هر نه دیوب، اؤزونو آله آلیب همین
چکیدن بوجاغیندا قیزیل سویو ایله یازیلیمیش قزلی اوخیوردو:

پلرم منی کاساسین باشیما هرگون دیه دک

ایهرم بولبولومون ساغلیغینا جان دئییه یرک.

بیز بو دونیا کلندن بری منیدن یاتاییق

یتیر ایمرادیمیزا مانقالیمیز، سن به درک...

ساریشین آرکینازا آیری- آیری ائله بیر باخدی کی، قیزجیغاز قورخوب
اورادان اوزاقلاشماغی دوشوندو. آما او یئنه ده اؤز ایشیندن واز گئچمه دن
ساریشین آدی بؤیوک، ایچی بوش سرگی ایله تانیش ائتمک ایسته ییر،
اونو قیزدیریب، دوغورو- دوزگون صنعت ایشلرینه اوز گتیرمه یه چالیشیر
و اؤزو ده بونو اینانیردی. قیز ساریشین آیینی توتوب:

- یاخش، سینیرلنمه! گه ل داحا بیرینیه باخاق، بو دا شهرین چوخ
بؤیوک و اونلو چکیجی لرینین بیرینین ایشیدیر، دئییرلر گئچن ایلکی
یاریشدا بیرنجی یئری توتموش و آلی میلیون تومن اؤدول قازانمیش و
بیر ده اونو اولوسلار آراسی فئستیوالا گؤندریلر، گه ل! آرکیناز بو دؤنه
بیرآز سوغوق قانلی و یومشاق داورانیشلی ایدی چونکو ساریشین یئنه

ده سینیرلشیب چینه دن چیخماسیندان قورخوردو. تاپولونون تام دیب و قارشیسیندا دایاندیلار. آرکیناز آلینی اوزادیب گؤستردی:

- باخ دوستوم! یاخشی باخ! بونلار بیزیم بؤیوکلریمیزین اوزون ایللردن سونرا چکیب یاراتدیقلاری ایشلردن بیرى دیرا بوگون- صاباح بیز ده بئله چکمه لی و اونلو اولمالیییق! اینجه لیی گؤرورسن؟ قادین آلینه سیلگی آلیب آل، یاشیل، قیرمیزی، قیزیلی... کریستاللارینین توزونو آلیرا بورا دا باخ! قادینین ائشی پیپینی داماغینا تاخیب، قیچینی- قیچنین اوزرینه آشیریپ تئلئویزیوندا « فیسقیلی » چیزگی فیلمینه باخیرا بو یاندا دا، اونلارین بیرجک قیزلاری آمریکا ایتینی یئنیجه یویونجاقدان چیخاریب ایپک سیلگی ایله قورولاییر، فیرانسیز شامپونو ایله یویولموش توکلرینه ساچ اوغار چکیرا! باخ بونا دئیرلر پورتیره، چکید، صنعت، ایش! حانی بیزده او موت و او باخت؟! بیز حله ده ساجیمیزی- باشیمیزی آغ گیل ایله یویور، تاختا داراغ ایله ده داراییب قورودوروق؟! گؤر انسانلار نجه گونلر گؤرور کی، بیزیم ده بؤیوک چکیجی و صنعت آداملاریمیز اونلارین اوجا و اوستون یاشاملارینی چکیب سرگییه بیراخیرلار! بئله اولمازسا، بیزلر هئج عؤموروموزون سونونا دک نه آمریکا ایتی آلابیلر، نه گؤز قاماشدیران و توک اوپردن کریستاللار گؤره بیلر، نه ده ایلین آخیر چرشنه گونونده بئله جه ائو تۆکه بیلرک؟!

ساریشین باییلماق اوزره ایدی. اؤزونو زور توتوموشدو. نه دوستونون اوزوندن گئچیب گئری دؤنه بیلیر، نه ده صنعت ایشی دئییه حؤرگولردن آسيلمیش اورک بولاتدیران چکیدلره دؤزه بیلیردی. اونا ائله گلیردی کی، بو ساحه ده ائیتیم آلیب ایش اؤیرندیی هاوایا اوچوب، وئردییی عؤمور

گونلری بوشونا گنجیب، او دا بونلار کیمی گول، بولبول، ساماوار، قاریز، آمریکا کۆپه یی، فرانسیز شاپقاسی، اوروس آییسی، آغاج گۆبه له یی،... کیمی لرله دوموک اولوب سونرا دا سرگی دالانی آچاقاسا، آچماسا داها یثیدیر، ائلین- اولوسون بونجا آجی، آغری، ایلاسال باتقی و ایتکیلری دورارکن، ایتی- پیشیی، داغی- داشی، آغاجی- قارغانی چکیب قیزیلی قابلاردا اؤنرمکدن نه چیخاجاق کی؟!...

اما ساریشین اونجا دا گوجسوز و توتومسوز دئییلدی. تئز- بازار اؤزونو آله آلیب، اؤز پولاد دوشونجه سینه و ائلی نین اولو کیشی لرینه، توپراغین آل قانلا بویانمیش بؤلگه لرینه، یوز مینلرجه شهید دوشموش ایییتلرین آندینا، آنالارین ساچ یولوب یاناق جیرماقلالارینا، یتیم لرین اینیلتی و اوزونتولرینه، قوجالارین باخا قالیب هئچ بیر ایش یاپا بيلمه دیکلرینه و گله جه بین اوزون- اوزادی اومودلارینا دؤندو. او، سوخاق یاشامینین هم ده کؤتو گؤپروسونون گؤزلرینی گؤرموشدو. او، کوچه جاناولارلارینین آغینا دوشوب یاورو بالیق کیمی ایللرجه چابالامیشدی. او، نیسگیلین نه اولدوغو و اؤلجه لییین نئجه چتین لییینی ده دادمیشدیر. اونو نه اوچ- دؤرد ساری یاپراق، نه ده کی بیر نئچه پیشیک بالاسینین بوغوشماسی آلدادا بیلردی. اونو یالنیز و یالنیز اولو بابالارینین دامارلاریندا قاینایان قان، گؤنوللرینده قالان آرزو آتشی، بیلک لرینده و یومروقلاریندا دیونلنمیش گوج دوشوندوره بیلردی. ساریشین سول آلینی یاواشجا اوزادیب دوستو ارکینازین ساغ آلینی توتدو:

- ساغ اول، یئتر، من گؤردویومو گؤردوم! بیزدن نیگاران اولارلار، ندن بئله گنجیکدی! دئییه کوچه- بازارا دوشرلر ایندی. یازیقلار اولسون! بئله

گۆزل و تورلو- بویالی قابلارا، بویالارا، آدمالارین ایتیریلیمیش چاغلارینا و بیر چوخ زادلارا! آیر اوتوروب گول یاپراغی چکه جکدیمسه، ائوله ییمیز دولودور گول ایله، آیر پیشیک بالاسی چکیب بونجا کیشینی ایشیندن- گوجوندن ائده جکدیمسه، هنج اؤز اوشاغیمی اونا- بونا تاپشیریپ اوخویا و اوخولا گلمه سه یدیم؟!...

ساریشین ائله داورانیر، ائله اؤفکه لنیر، ائله کؤوره لیردی کی، گویا بونو یالنیز او بیلیر و دوشونوردو. اونون چکیجی دوستو آرکیناز، ساریشین بیلرکدن همین سرگی دالانینا گۆتورموش، اونو بئله چۆر- چۆب و آتقال بیر زادلار ایله تانیش ائتمک ایسته میشدی. آرابا حیزلا شهره دوغرو هم ده هنج بیر دوراقدا دورمادان شوتوبور، قولتوغون جام یانیندا اوتورموش و دالغین- دالغین دونوخموش ساریشین ایسه باییرا باخیردی. او، یئنه ده ایللر اؤنجه کاغیز اوزرینده چکدییی آتلینی آرابا ایله یاناشی قوشاراق اؤز گۆلرینین ائویانیندا گۆتورموشدو اؤزو ایله. بو دؤنه، آتلی آلی یالین دئییل ده، یاخاسیندا بیر قیلینجی قلم، آلینده فیرچا، قولتوغوندا بؤیوک بیر بوک یاخود کیتاب، گۆزوندە دودلو شوشه لی گۆزلوک، بونوندا قیرمیزی و آیچا شکیلی بویونلوق اؤزونون اومود آتینی دؤرد نالا چاپیردی. ساریشینا ائله گلیردی کی، آتلی اونونلا یاریشا گیریب، داحا دوغروسو اونون آراباسی ایله. سونرا دا دوشوندو کی، یوخ! بو دونیا بوروشوق و گرگین بیر دونیادیر، اونون آرابا سورنی، پورتیره چکه نی، اونون کیمی صنعت اؤیرنجیسی، قلمینی آلینه توتوب آت چاپیرانی و ... حامیسی قوشور و قاچیرلار. بورا بیر یول، بیر جادا، بیر عؤمور جاداسی دیر. همین جادادا قاچانلارین حیز و گوجو آیری- آیری اولسا دا، اونلار حامیسی قاچماق و ایسته دیکلرینه

چاتماق زوروندادیرلار. بو آرادا عۇمور دئییلن زامان کسیمی ده قاچیر، اؤز اییه سیندن کوسوب کیمی قوشور و حاراسا یتیشمک ایسته ییر. آداملار حامیسی قیز یاخود دا حامیسی اوغلان دوغولسایدیلار، بلکه ده بئله بیر قاچیش، بئله بیر یاریش باش وئرمزدی! اؤیله بیر دورومدا کیم کیمین آرخاسینجا، پشینجه قاچاجاق، اؤز سئوگی و ایسته یینی سؤیله یه جک اولاجاقدی؟! بلکه ده یارادیجی بونلاری قوشماق و چاتماق ایچین بئله بیر دورومدا یاراتمیشدیر؟ بلکه ده همین قوشماق و یاریشماق اولماسا هئچ یاراتیق هئچ بیر زادین یاخود هئچ بیر کیمسه نین آرخاسیندان قوشوب گئتمزدی؟! بلکه انسانلار اثرکک و قادین کیمی یارانماسایدی، ساریشین اؤزو ده سئوگی آغینا ایلیشیپ، گئجه- گوندوز اوولانمیش و سودان چیخارلمیش بالیق کیمی چابالامازدی؟! بلکه ده ایندی دوشلری و سونرا آچیقدا هم ده گؤزلری اؤنونده سئویب باغرینا باساجاغی بیرینی هرگون و هر یئرده اؤزو ایله گزدیریپ اونونلا اؤیونمزدی؟! بلکه ده، بلکه ده...

سرگی دالانیندان دؤنن آرابا شهرین اورتالاریندان، « آرک » قلاسینین اؤنوندن گئچیر، کوچه تیخاجدی، یایانی گئچنلرین ساییمی چوخدو، آرابا سوروجوسو بیر آدیم سورور، یکی آدیم دایانیردی. بو دا، ساریشینا سول یاندا اوتوروب باییرا باخماسینا اولوم یارادیردی. آرک، کوسو آسکی و قانلی قورشونلار یاراسی ایله دولو آرک، باشی باسقینچی بومبالاری ایله یاریلمیش آرک، قولو اوموزوندان قیریلیپ قوپموش آرک، قاپیسینا اود قالانمیش، آتساناسینا خاریجی قوشونو دایانمیش آرک، یاناغینا زامان گورشادی و دولوسو دؤیموش، گؤزونه اوزگونلوک کولو سپیلمیش آرک

دوروردو. بو دا بیر پورتیره ایدی، بورادا بیر تور سرگی دالانی ایدی، بونو دا بیر صنعتچی چکمیش دیر ایلایین اولایلی دفترینین واراغینا. بو دا بیر اولو، قوجا، یورغون، قیرغین، دورغون اما وورغون شهرین سیغناق قالاسی و دوغما بالاسیدی! گۆرن بونو کیم چکه جکدی؟ حارادا و حانسی دالان یاخود سرگیده گۆنلونی وارلیغا سرنلر ایچین گۆستره جکدی؟! بونو دا ائله ساریشین دئییه جکدی، اونون سنوگی دولو گۆنلو، بویا دولو قلمی، باخیش دولو گۆزو و حله لیک ایتکین سنوگیلیسی یاراداجاقلاردی!...

او، بوتون بو دوشوندوکلرینی کاغیز، دری،... اوزرینه گتیریپ اولوسونا گۆستره یی دوشونوردو کی، آرابا سون دوراغا واردی و سوروجو، هرکس گوله- گوله! دئییه آرابانی دوردوردو. ساریشین و آرکیناز آشغی ائندیلر. ساریشین آن یاخین دوستو آرکینازا قیرغین اولسا دا، اونا بیر ساغول دا بورجلویدو چونکو او، ساریشیننی همین سرگییه گۆتورمه سه یدی، او دا اوراداکی چۆر- چۆرپو گۆروب ائلینین، یوردونون اونلورلینی و اونلاری بو یوردا پای وئرن کیشی لری ده بئینینده دولاشیدیریپ سونراکی ایشلری ایچین قونو یاپامازدی بلکه ده. قیزلار آیریلدیلار. ائولی ائوینه، کؤیلو ده کؤیونه. ساریشین شهرین آسکی و گئت- گلی آز اولان کوچه سیندن هم ده کسه اولاراق ائولرینه یورومه یه باشلادی. اوشاغینی قارداشینا اومود اولسا دا، چوخ نیگرانیدی، اونو بیرآن بئله آناسیز بیراخماق ایسته مز، آتاسیزلیق آجیسینی دا داتدیرماغی دوشونه مزدی. بیرینجی کوچه نی دۇندو. تیمین او بیرى اوجوندا اوستو- باشی بولاشیق، قولتوغوندا قولتوق آغاجی و بوینو چیینینده بیرىسی ایله قارشى- قارشىیا چیخدی. کیشی کیرلی، باتیق، بولاشیق، سفیل بئله اولسا دا، آیینده سینیق بیر قوپوزا بنزر

چالار باردی. قوپوز بۇيوكدو، قوتسالدى، اولودو، اُسكىدى، بۇيوك بير ائل و اولوسون گۇنول پېچىلتىسىدى، آجىلى - شىرىنلى ياشامىنين سسى و سىزىلتىسىدى اما نه يازىق كى، اونو كۇيلو، يئرلى، اُسكىمىش و داحا مودادا اولمايان بير چالينجا كىمى گۇستىرنجه، او دا بئلە گونە دوشر و دووار دىبلرىندە گون چۇرىنى اَلدە ائتمك ايچين جان چكىشنلرين اَليندە اويونچاق اولوب گئدر. سارىشين بوندان چوخ اۇنجه قوپوز اوزمانى بولوب دا اونون يانيندا قوپوز چالماغى دوشونموشدو. بونو، بئلە بير اَلچاق و يونگول ترپنىشى گۇرونجه، هم اوزولدو، هم دە توتومونو داحا برک و سرت دوشوندو. گۇزونون اَلتى ايله جىر - جىندىر ايچيندە اويالانان كوچه چالغىچى سىنى سوزدو. او، پرده لرین يئرینى، تزانه نین توتاغینى، قوپوز چاناغىنین آرخا - اۇنونو بئلە بىلمە دن، هر گلىب گئندى گۇرونجه، اونو بير تور دىنقىلداتماغا باشلار، اوچ - بئش قىران ديله نردى. گنج بير خانىمى اَليندە بۇيوك بير ايش چانتاسىنى، ياخاسى آچىق پالتوسونو، باشىنى دىك توتاراق يول گئندىيىنى گۇروب، اونو بۇيوك بير والىنين ائشى، اونلو بير ايش اَدامى، پوللو - پارالى بير شەرلى سانىب باشلادى:

« يارىما دئمىشم منه ساز آلسىن

سازى پاليم، منيم كنفيم سازالسىن

دردى - قميم آزالسىن

دىل ائى دىل، دىل ائى دىل

آى بالا

يازىق عمىنى سال يادا

کولومسن

کولومسن، بولبولومسن... »

ساریشین اۋنجه سینیرلندی و بو ماحنی بئله دئییل! دئمک ایسته دی
اما زامان ایتیرمه دن اۋزونه گلیب، بونون پارا یاخود چۆرک ماحنیسی
اولدوغونو آغلینا ده گتیریب سوسدو. اثرکک یانا چانتاسینین ایچگیلینی
آچیب، بیر یوزلوک چیخاردی:

- آل! بو دا سنین اوخودوغون ماحنی نین قارشیلیغی! اما بونو بیل کی،
واریم اولسایدی، بو تاхта پارچاسینی سنین آلیندن آلیب اونون یثرینه
دوغرو- دوزگون بیر قوپوز وئریب و سنی دوزگون بیر چالغی اوخولونا
گۆتوردیم! سنین سسین، آلیندکی سینیق قوپوزون یازیقیلیغی و منیم
دلیجه سینه چالغی سئوگیم ایچیمی سۆکدو، گۆنلومون یاراسینی دئشیپ
قۇور ائتدیردی، آل! آل دا دینمه! منیمکی منه یئتر!...

چوخ گئچ اولموشدو. ائوده هرکس ساریشینین یولونو گودور، او ائوه
گلدیکدن سونرا حانسی یامان- یوووز ایله قارشیلایاقلارینی دوشونوب
دورورلاردی. داحا ساریشین بئله زادلارا اۋیرنچکلی ایدی. قولقلاری بیر
تورلو دولموشدو، هر زادی گۆز اۋنونه آلاق، بیر سیرا یئرلره گئتمه یی،
بیر سیرا آدمالار ایله گۆروشمه یی ساقینجالی گۆرمور، دانلاق و قیناغا
دۆزوملو اولماغا چالیشیردی. او، ایکی- اوچ آیین ایچرسینده اۆلکه نین
اونلورلی نین بیر نئچه سینی کیچیک اوداسینین بزه یی ائتدی یالنیز
ایش بونونلا دا بیتمه یه جکدی و ساریشین کسین لیکله چالغی ایله ده
اوزون چاغدان بری کۆکسونده دویونله نیب قالان اۋزلم اۋیکولرینی تئلره
قامچی ووراراق آچیب گۆستره جکدی. اۋزونو ائوه چاتدیردی. قارداشلار،

آتا- آناسی، باجیلاری بیر ده اوغلو کوچه قاپیسیندان بیرر- بیرر بویلاتیر،
 کۆچه نین ائنینه- بویونا باخیر، ساریشینى گۆزله بیرلردی. او، کوچه یه
 دؤننده، اونون اوزرینه جومدولار، سانکی زاوللی قادین ایللردن بری یوخ
 اولموش یاخود ایتیمیشدیر! قیز جیغازین اوزونو- گۆرر- گۆرمز باشلادیلار:
 - آلاهی یا سنی اۆلدورسون، یا دا بیزی! سن بو ائوی، بو ائودکی لری بیر
 دؤنه ده اولسون آدام یئرینه قویما دین! تک باشینا بیر قادین خایلاغینین
 شهردن اوزاق سرگی دلاتیندا نه ایشی واردی؟! هر ایشیمیز قورتارمیش،
 بیرجه سرگیمیز قالمیشدی! سنی گۆروم هر ایکى دونیا اوزون قارا اولسون
 نئجه کی سن بیزیم اوزوموزو هر کسین یانیندا قارا ائتدین! قیز دوغولونجا،
 قارا بیر داش دوغولایدین! داش اولسایدین، هئچ اولمازسا بینۆره یه بئله
 باسماق اولاردی! دی گه ل کی، اوز قارالدان قیز، ائو داغیدان قادین، اۆز
 اوشاغینی باشسیز بیراخیب دا کوچه لره دوشن آبدال اولدون! او سنین
 خارا باندى؟! گوج. بیلاهی ایله بیر داخما تاپیب وئردیک اونون دا دۆرد بیر
 یانی چکید، شکیل، چیزگی، حامیسی دا اثرکک! آخی بونلار کیم، بیز
 کیم؟ آخی سنین نه نئمی، ده دئمی، قارداشلارینمی؟ عمینمی؟ دایین
 یاخود خالانمی بئله ایشلرین آردینجا گئتمیشدی؟ سن کیمه چکدین
 باشی کوللو؟!...

ساریشین بئله دانلاقلارا بوندان اۆنجه اۆیرنسه ده، بو دؤنه بورنونون
 اوجونا دک سارالمیشدی. آما اونون گۆنلوندن بیر سس، بیر حارای، بیر
 چاغری گلیردی:

- سن سوس، جینقیرینی چیخارما! بونلار حامیسی گئچیپ گئدر. بئله
 تۆره و گلنک حله ده بیزده سورور، بوگون- صاباح اوغولون بویور، سن ده

باشینین چاراسینا باخارسان، سنی آن گۆزل و موتلو گونلر گۆزله بیر، ائله بیر ی ایله تانیش اولاجاقسان کی، بوتون بو آغری و آجیلاری، دانلاقلاری و قاخینجلاری سنه بیرجه، تک بیرجه دئییمین ایچینده اونوتدوراجاق! سنه ائله بیر دیر، ائله بیر کیملیک، ائله بیر منلیک وئر جک کی، سنین- کیلر اونو اویغولاریندا بئله گۆرمه میشلر! بیرآز دا دۆز، بیرآز دا دایان، دوداغینی دیشینین آراسینی قوی، سسینی اوداغیندا بوغ، بوتون گۆزه لیکلره سون قویماق ایچین، او چکدیین آتی و او آتین یانینداکی اوغلانی دوشون! او هرچاغ و هر یترده سنین یانیندا اولاجاق! اوزاقدان دا اولورسا اولسون سنی دویوب، دوشونوب، دویغولارینی اوخشیایاجاق، بیرلیک و بیرگه لیک آنجاق بیر اودانین ایچینده، بیر یاتسیغین قیراغیندا، بیر سوفره نین باش و آیاغیندا دئییل دیر! بیرلیک آنلایشدا، کیشیسل دیر و اؤنملرده، انسانا یاراشان گۆروش و آنلاقلاردا دیر! بونلارین حامیسی سنین ده پایینا بئله دوشه جک! سن ده اؤزونون کیشیسل وارلیغینی، تۆپلومسال کیملیینی، اولوسال یثرینی بیله جک و آلدۀ ائده جکسن! سنین آری- دورو گۆنول و درین بئینیندن سوزوب گلن سئوگی پیناری بوندان سونرا سولغون یاناق و چاتلاق دوداقلارینا دئییل ده، دوزگون هونر و صنعت دئییلن پورتیره لر اوزرینده اؤزونو گۆستره جک! سنی ده تانییب اؤنم وئرۀ جکلر!...

ساریشین همین اینانجلارا سؤیکه نیب، اوداسینا گئچدی. اوغلو ایسه بیرآز بؤیوک اولدوغو ایچین ائو بؤیوکلری ایله بیر لیکده کوچه قاپیسینا چیخمیش و گویا او دا کیشیلیک ائدیردی! اؤز آناسینی نئجه گلیب گئدیر، گۆزدن گئچیریردی. اوستونو سویونوب، یئرۀ اوتورمادان چاخماغی

گۆتوروب پیلە تنى یاخدى. سوپودوجادا دا بیر زاد یوخدو اما یئنه ده قاپیسینى آچی وئردی. سئویملى آتاسى او ائوده اولماز ایکن بیر کیلو یومورتا آلیب قیزینین سوپودوجوسونا بیراخمیشدی. چوخ سئویندی. بیر یومورتا، بیر بامادور، بیر سوغان، بیر دنه ده آجی بیبری قاریشدیریپ بیلیمیرم نه بیشیردی اوزو قارا، ایچی آغ تاوادا! قیزین گۆنلو و ایچی خوش گۆرولو اولسا دا، چۆرک بوغازیندان آشاغی گتمیردی. اوغلو ایله او گنجە نى ده قونوشوب ناغیلاشدیلار و سوندا یورغونلوق اوزوندن اولسا دا، اویوبوب یاتدیلار بیر یارو بیر آنا...

گۆنش دوغموش اما هاوا تالا بولوتلوق ایدی. ساریشینین اوغلو اودانین کیچیک پنجره سیندن ائوله یه باخیردی. ائولک نه داش، نه بئتون، نه ده دۆشه مه ایدی بلکه اونون هر یثری توپراق و قوملاقدی. بیر سورو سرچه ائوله یه ائنیپ، اۆزلرینی توپراغا و قوملارا سوروب یویونان کیمی یاپیرلار و اوغلانین ماراغینی چکیردی. اوغلان گئری دؤنوب آناسینا سسلندی:

- آناجیم، بورایا باخ! سرچه لر توپراقتا یویونورلار! بونلارین آغلی، هوشو یوخموش، هئچ توپراقتا دا یویونماق اولار؟! دئییه قاققا چکیب گولدو. آنا، اوغلونون بئله ماراقتا سرچه لرین توپراقتا ائشه لئمه لرینی گۆروب سونرا دا سورو چیخاردیغینی سئودی و آلینی ایشدن چکیب اونون یانینا گلدی. دویغولو آنا ساغ آلینی اوغلونون سول چیینینه بیراخیب دئدی:

- حه، منیم گۆزل و اوسلو اوغلوم، سرچه لرین قومدا و توپراقتا بئله جه ائشه لنیپ یویونماقلارینین اۆزل بیر ندنی واردیر! بو ندن ائله زاددیر کی، بیزیم کیمی انسانلار اونو بیلمه سه ده، بئله کوچوجوک سرچه لر یاخشى بیلیرلر. سن بیر تانرینین ایشینه باخ! گۆر بو بالاجا سرچه لره نئجه بئیین

و دویغو وئریب کی، بو دندیییمی بیزدن اۇنجه بیلیرلر. اوغلان داحا دالدى و داحا دا ماراقلاندی:

- حه، یاخشى، تئز اول! سؤیله گۇروم ندیر بو گیز! سئوگیلى آناجیم؟! بو ندیر کی سرچه لر بیلیر آما منیم او بویدا ددم، آغ بیرچک ننم، آغزینا دوغشان یئرلشمه یین بیر سیرا یئکه- یئکه دانیشانلار بیلمه ییر؟! آنا بئله گۇبود سۇزلردن بیرآز اینجیک دوشدو آما هئچ آلدیرمادی و سرچه لرین توپراقدان ائشه لنیب یوینومالارینی آچیقلاماغا باشلادی:

- باخ اوغلو! هر چاغ، هر یئرده سرچه لرین بئله جه توپراغا، قوملارا گیریپ یویندوقلارینی گۇرورسن، بونو بیل کی، بیرآزدان یاغمور یاغاجاق و آردینجا هر یئر سیلینیپ آریناجاق و سرچه لر اۇنجه توکلرینین آراسینا دولدوردوقلاری قومو، توپراغی یاغمور سویو ایله آریدیپ سئوینه جکلر!...

قونونون درینلییی، اوغلانین ماراغی، آنانین آچیقلاماسی اونجا گۇزل، اونجا دادلی گلیمیشدی کی اوغلان، دورمادان دندى:

- آناجیم، اؤیله سه سندن بیر ایسته ییم واردیر! اونو یئرینه یئترمه یی منه چوخ گۇرما! ایشین بیتدی، یئمه ییمی ده بیرآز اۇنجه وئرمیسن، سن منی باییرا گۇتور، من سرچه لرین یاغمور سونراسی یوینوماقلارینی چوخ سئومیش اولاجاغام! نه اولور، گۇتور منی بو یاخینداکی پارکا! اورادا هم آچیق یئر، هم ده گئنیش قومساللیق واردیر! هم آنالیق، هم ده آنالیق ائندن ساریشین اوغلونون ایسته یینی هم ماراقلی، هم ده یئرلی گۇروب، اونو باییرا چیخاردی. هم آنا، هم ده بالا باشلیقلارینی اونوتوموشلاردی. کوچه نین یاریسیندا ساریشین، باشلیقلارینی اونوتدوقلارینی سؤیله دی آما اوغولو اۇنمهسه مه دی چونکو او حله ده آناسینین سرچه لرین یاغمور

یاغاجاق دئیە توپراقدا ائشه لئمه لرینی بوتونلوکله اینانمامیشدی. اونلار پارکین قومساللیق بۆلمه سینه چاتار- چاتماز، هاوا چیلە مه یه باشلادی و بیرآز سونرا گوجلۇ بیر لئيسان یاغمورو یاغدی. یاخینلیقلاریندا پارک اودا و سیغناغی اولدوغو ایچین اورایا سیغینیب سرچه لرین درین کئیف ایله یوینماقلارینی سئیر ائدیرلردی. اوشاغین اوسو و بئینی دینج دورماییر و یئنه ده سورغو- سورون آردینجا گزیب دولاشیردی:

- آنا، دئییرم کی، کئشکه بیزیم ائوده یوینوجاق اولایدی! اوندا بیز ده هرگون یوینوب آرناردیق! آخی بیزیم سرچه لردن نه ییمیز ائکسیکدی به یم؟

آنا توتولدو، یامان توتولدو. گۆیدکی بولوتلارین دولو اوره یی کیمی دولدو اوره یی آما سسینی چیخارمادی، اؤفکه سینی اوتدو، گۆنلنن آل قانینی یئدی، اؤزلم و حسرت یوکونون آغیرلیغی آلتیندا سیندی آما اوف بئله دئمه دی! یاغمور دایانمیش و یاپراقلار یام- یاشیللاردی. پارکدان چیخدیلار. بیر نئچه آدییم ایره ليله میشلردی کی، بیر آلا ی اوغلان و قیز اوشاغینی آل- آله وئریب اوینارکن گۆردولر. اوغول اوزونو آناسینا توتوب دئدی:

- آناجیم، بونلار نه ائدیرلر؟ بو نئچه اویندور؟ دوزدور بیرآزجا دا گئچ قالمیشیق آما قوی بو اوینو گۆروم؟! ساریشین حله ده اوزونو آله آلماییب و اوغلونون یوینوجاق سورونو ایله بوغوشوردو اؤز یارالی ایچینده:

- تامام، دوردوق، ایییجه باخ! بو دا بیرتور اویندور، یاغمور یاغینجا، آز یاشلی اوشاقلار کؤچه- باییرا چیخار و اوینارلار بو اوینو. آنا و بالا همین آلایین یانیندا دایاندیلار. اوین باشلانیردی، اوشاقلار یووارلاق بیر دوروما

توپلاشیب، شالوارلارینین آغزینی چامورا بولاشماسین دئییه چیرماییب و
 آياقبايلارینین باغلارینی کیپ و سرت باغلامیشلاردی، سانکی دؤیوشه و
 داش اورکلی بیر باسقینچی ایله ساواشا گئنده جکلردی. اوشاقلار بیر،
 ایکی، اوچ، دؤرد دئییب باشلادیلار یووارلاق و آتیلیب دوشرک اوینانیلان
 اویونو:

« یاغدی یاغیشلار

بانلاری قوشلار

یازیق بامیشلار

هاردا یاتارسیز؟

آلی په یه سینده...

آلی قویمازسا؟

والی په یه سینده...

والی قویمازسا...؟ »

ساریشین اوغلونون آلینی توتوب ائوه دوغرو یولا دوزلدیلر. یول بویو
 یئنه ده اوغلان دوشونوب- داشینیردی اما یئنی سورویو وئرمکدن حله
 لیک چکینیردی چونکو آناسینین توتقون، گرگین و قیرغین اولدوغونو
 اونون اینجه اما چاتیلیمیش قاشلاریندان سئچیردی. اوغلان اؤز- اؤزونه
 اولسون، بونو دا سونرادان و ائوده سورارام! دئدی. آنا- اوغول توپراق و
 یاپراق قوخولو بیر هاوادان یئنه ده کیچیک ائولرینه دؤنندن سونرا، آز
 یاشلی اما درین باخیشلی اوغولو دئدی:

- آناجان، نه ایچین یاغمور یاغاندان سونرا قوشلار بانلاییر، جامیشلار آلی په یه سینه دوغرو گئدیر، آلی اونلاری اؤز په یه سینه بیراخمایینجا والی په یه سینه باش وورورلار؟! اوشاغین سوروسو آنانی درین دوشونجه و دالغینلیغا اوغرا دیب دا اونو شاشقین بیراخدی. او اؤزو اوشاقلیغیندا و کؤیداشلاری ایله بیر یترده همین اویونو اویناییب و سؤزلرینی ده اوخوموشدو آما بو گونه دک بئله بیر سورو ایله قارشیلانمیشدی. آنا اؤنجه همین سورونو اوغلونون گنج و چالیشان باشیندان چیخارماغا چالیشدی آما اونون دیرنیشی آنانی زور دورومدا بیراخینجا، آنا دا سورونو یانیتلاماق زوروندا قالدی:

- گؤزل اوغلو، یاغمور یاغاندان سونرا قوشلار اونا گۆره بانلاییرلر کی، یاغمورون سویو ایله یویونور، اوزلریندکی توز- توپراغی تۆکور، گوللری و یاپراقلاری آری- دورو گۆرور و سئوینجلریندن اوخوماغا باشلاییرلار. آما جامیشلار گلینجه، اونلار حوندور ماللار اولسا دا بئله یاغموردان چکینیر، هردن اوشویور و سیغناق آردینجا گزیرلر. جامیشلار سیغناقلارینی آلی دئییلن آدامین په یه سی سانیر و اورا اوز توتورلار. جامیشلار گؤزلمه دن گۆرورلر کی، اونلارین آلی اییه لری اؤز ایشی ایله دوموكدور و یاغمورون آلتیندا جیم- جیلا سو اولوب ایسلانان جامیشلارینی دوشونمه ییر. اونلار بونو دویونجا، اؤز ایه لری اولمایان والی کیشی نین په یه سینه دوغرو اوز توتورلار، والی ایسه جامیشلاری اییه سیز و اوزگون گۆرونجه، اونلارین بئله دوروموندان اؤز قازانجینا یارارلانماق ایچین، یوخا اولمازا! من سیزی اؤز پیه مه بیراخمارام! دئییر. جامیشلار ایسه آلی په یه سیندن ده اولورلار، والی په یه سیندن ده. بو دوروم اونلاری چوخ اوزور و اونلار ایسلاق، سولو

گۆدده لری ایله بیر آریا گلیب، اۆزلینه دوغرو- دوزگون بیر اییه، ساغلام
بیر سیغناق آراماغا باشلایرلار. آلی، جامیشلاری نین والی په یه سینه
گندیب اورادان دا باشقا بیر یثره باش ووراجاقلارینی دویونجا، قیزمیش
دوه کیمی گۆزو آیاغینین آلتینی گۆرمه ییر و پالتانی گۆتوروب جامیش
آلاینا دوغرو گئدیر. او، یول بویو، جامیشلارین حامیسینی آلیمدکی بو
پالتا ایله پارچالاییب سونرا دا آتلیرینی ذیرین دیمزینه ساتاجاغام! بئله ده
ایش اولار؟ منیم کیمی آلی کیشی نین جامیشی والی کیمی بیر آدامین
په یه سینه گئدیر، حه؟! اولماز بئله شئی! قیریب تۆکرم حامیسینی، قان
گۆلو آچارام بو توپراقدا! جامیش ندیر کی، اییه سیندن قویو آلمادان اۆزو
ایچین باشقا بیر یثر، آیری بیر یورد اویالاییب دورسون؟!...

آنا حله ده اویونون درین آنلامینی آچیقلایردی کی، اوغلو آلینی گۆیه
قالدیریب دئدی:

- یثر آناجیم، یثر! من جامیشلاری دا، قوشلاری دا، بونلار بنزه یین
بوتون یاراتیقلاری دا دویدوم. مال بئجرن مالینا یثر، قوش ساخلایان دا
قوشونا یووا وئرمه لیدیر یوخسا دیلسیز- آغیزسیر حیوانلار نئیه سینلر؟
وارینا- یوخونا اییه دورمازسان، او دا داغیلار! اۆزگه لرین پایینا دوشرا! بو نو
هرکس بیلمه لی و دوشونمه لیدیر!...

ساریشین اۆزونون گۆزل آچیقلاماسیندان و اوسلو اوغلونون اوزاق گۆرن
باخیشیندان اولدوقچا موتلو و قورورلو گۆرونوردو. باخینجانین تای آچیق
و توپراق قوخولو هاوا اودانی بوروموشدو. ساریشین آیاغا قالخیب سونرادان
چالماق اومودو ایله آلدیغی قوپوزو حۇرگودن ائندیردی. قوپوزون چیزمه
سینی چکیب اونو کۆینه ییندن چیخاردی. هم اۆزو، هم ده اۇغلو ایچین

بیر ھاوا چالماغی چوخ ایستردی اما اونو کؤکسونده نئجه توتاجاغینی بئله
باجارمايینجا، کؤکسونو دریندن اؤتوروب دئدی:

- بو منیم سونونجو قوپوز چالمادیغیم گون اولاجاق! بو یارین حارداسا
بیر اوزمان آشیق بولوب، قوللوغوندا قوپوز چالماق اؤیرنمه یه باشلایاجام،
بولو- پاراسی دا جهننمه! اؤلدو وار، دؤندو یوخدو. ساریشین قوپوزو اؤپوب
کؤنیینه قویدو. گون باتدی، گئجه قارانلیق اؤرپه یینی بوتون انسانلارین
باشینا وارلی- یوخسول سایما یاراق چکدی. گئجه نین ایکینجی یاریسی
ایدی اما ساریشین یئنیجه اویوغو توتوردو. او، گؤز لرینی یومان کیمی،
دوشلرینده تۆتم کیمی گزدیردی کیشی گلیب دوردو گؤز لرینین اؤنونده
و باشلادی گؤنول آچان، دویغو سیغاللایان سؤز لرینی:

- حانی، سن منیمله گؤروشمک ایچین تله سیردین؟ حانی، قوپوزو
اؤیره نیب منیم ایچین چالاجاقدین؟ حانی، منیم چوخ سئودییم بؤیوک
و اولولری چکیب اولوسومون دامارلی کیشی لرینی هرکسه تانیداجاقدین
و بونولا هر ایکیمیز سئوینه جکدیک؟!...

ساریشین داشلاتیب یوخودان دوردو. اویغو ایشیغینی یاندیریب سونرا
دا سویدوجونو آچدی. بیر ایستان سو ایچیپ آلینی اوز- گؤزون چکدی.
آدام اونو دینج بیراخماییر و اویغودا، آییقلیقدا، ایشده، کوچه ده، یتمک
باشیندا و هر یثرده اونولا ایدی. ساریشینا ائله گلیردی کی، دوشلرینده
گزدیردی کیشینی اونلارچا ایلدر تانیییر و اونولا اوزون- اوزادی گونلر
گئچیریب و بوتون دویغولارینی دویوب آنلایان دا ائله او اؤزودور. یئنیند
یاتاغینا گیریب و بیر تور اویودو. یارین اثرکن قالخیب اوشاغینی دویوروب
و آبلاسینا تاپشیردی. شهر ایچینه چیخدی. گؤزو حؤرگولرده و بیلدیری

آراماقدا ایدی. باخا- باخا گئدرکن، حوندور بویلو، قوجامان بیر آشیغین پورتیره سینی و اونون آلتیندا یازیلیمیش بیلدیرینی گۆردو. بیلدیری ده یازیلیردی:

- قورقود ددنین بوتون وورغونلاری، قوپوز اوخولونون گۆنوللولری، ساز و سۆز دونیاسینین یثریکلی لری، تورک و آذربایجان چالغی سینین دلیجه سئورلری، آتا آنیتی اولان تفللی سازین دوشکونلری، بو آیین ایلک گونو تبریزین ایلک قوپوز اوخولونون آچیلیش تۇرنی و آردینجا همین سیرالار ایچین اؤیرنجی آلیناجاقدير! سیرایا قوشولماق، گۆنوللو اولاراق آدلارینی یازدیرماق ایسته ینلر ... / ... / ... ساعات دان ... ه دک آشاغیداکي یثر آدرئسینه باش وورودا بولونوب اؤزلری ایچین یثر و سیرا توتابیلرلر.

ساریشین تلم- تله سیک، چانتاسیندان قورشون قلمینی چیخاریب بو آدرئسی گۆتوردو. او، اؤیله سینه سئوینمیشدی کی، او گونکو ایشلرینی اوراداجا بیراخیب آپار- توپار ائوه دؤندو. دئییلن گونو، ساعاتی و ایلائی گۆزلمه دن، گرکن بونجاق و بلگه لری توپلاییب بیر قوولوغون آراسینا قویدو. قیزین اوچماغا قانادی یوخ، سئوینجی ایسه دونیایا سیغمايیردی. گون گلدی، واخت حاقلا دی و ساریشین بلگه لرینی آلیب چالغی اوخولو یولونو توتدو. اونون باشی یننه ده درده گیره جکدی آما بو اونلاری بیر یانا بیراخمیش و گلّه جک سئوگیلیسینه نئجه قوپوز چالاجاغینی دوشونوردو. چالغی اوخولونو بولدو. قاپیسی نین اوزرینده ماویلی- یاشیللی بویا هم ده گۆزل بیر آلفابته ایله چالغی اوخولو یازیلیردی. او، ایچرییه گیرنده، نه دوشوندویونو و کیمینله گۆروشه جه یینی، نه دئیّه جه یینی ده بیلیمیر و یالنیز قوپوزو، آذربایجانی، آشیق حاوالارینی، تورکولری، تورکولرین آن

گۈزل سۆیله ینی اولان سئوگیلیسینی داشیییردی گۆنلۈنده. بوگون ایلک گۈندۈ، قبول اوداسی باسیریق و اوخول دالانی قالابالیقدی. ساریشین تئز- بازار ایره لییه گئچیب بلگه لرینی سۈندۈ. قبول سوروملوسو ساریشینی گۆرونجه:

- اۆزونوزسونوز؟ نه گۈزل! آذربایجان آشیغی اولماق اوز- گۆزونوزدن یاغیر ماشاللا! سیزی اوستاد اۆزو گۆتۈرر کسین لیکله! ایندیدن اۆزونوزله قوپوز بئله گتیریب سینیز! بو دا سیزین درین جوشقونوزو و صنعت سئور بیرى اولدوغونوزو گۆستیر، بویورن اوتورونوز!

چالغی اوخولونون قبول سوروملوسونو اورتا یاشلی بیر قادین قورویور و اونا یاردیمجی اولوردو. ساریشین ایلک باخیشدا همین خانیمی گۆنۈلدن سئودی. آدینی، کیم و نه چی اولدوغونو بئله بیلمه دییی همین خانیمی ائله بیر سئودی کی، اونو هردن سئویملی بیر آنا، هردن سیجاق قانلی بیر دوست، هردن ایسه بیلیجی و ایچی سئوگی ایله دولوب داشان بیرى کیمی یاشاتدی اوره یینده. قیزجیغاز اولدوغو یئرینده دینچ اوتوروب دا سیراسینی گۆزله یه بیلیمیر، تئز- تئز بویلائیپ بلگه لرین یازیلیب یاخود یازیلمادیغینی یوخلاییردی. ایشلر قولایجا یئرینده و یۈنۈنده ایدی. قیزین آدی یازیلیمیش، اۋیرتمنی تانیتیلیمیش، چالیشما گونو بلیرلنمیش، هرگون نئچه ذیقه چالیشاجاغی دا آنیتیلیمیشدی آنجاق ائو سورونلاری اونون ایچ دونیاسینی قارالدير، کیملر ایله آتیشیب بوغوشماغا قالخیشاجاغینی درین بیر قایغی ایله قاینادیردی.

ساریشین ائو سورونلارینی بیر تورلو یولونا قویموش و چالغی چالیشما گۈنلرینین بیرینی ده بیراخماییردی. او اۆز اوستاسینی، اوستاسی دا اونو

چوخ آما چوخ سئویر، چالیشما ساعاتی ائله بیر « یانیق کرمی » چالیر و سسلندیریرلردی کی، حله دوروسون گؤزلم دالانیندا گؤزله ینلرین گؤنلو، دام- دووار بئله اوچوب ایچینه تۆکولوردو. بئله لیکله موتلو گونلر سورور، ساریشینین آلی قوپوز توتوردو. آتالار دئمیشکن، سو آدامین باشیندان آشاندان سونرا، ایسلانماغین نه آنلامی وار کی؟ ساریشین اؤزونو صنعت دونیاسینا آتاندان سونرا اونو یالنیز قوپوز دئیل، هم ده شعر، یازی، اؤز اوخو دالی اولان چکیجی لیک،... ده بوش و دینچ بیراخماییردی. آرادا بیر شعر درنکلرینه، چالغی توپلانتیلارینا، سؤز و صنعت ایله باغلی هر بیر یئرله باش وورماق ایسته ییردی. ساریشین چالیشما گونلرینین بیرینده آزاچیق اثرکن گئتمیش و چالغی اوخولوندا ایلك گون گۆردیو و گۆنولدن سئودییی خانیم ایله دارتیشیرلاردی. بو آرادا چکی، چکید، پورتیره سؤز و قونوسو دا اورتایا گیردی. ساریشین ایسته دییی و سئودییی آداملارین پارتلت و دوغال شکیللری نین حارادان تاپاجاغینی سوردو. بونو ائشیدن گؤزل و دوشونجه لی خانیم چانتاسینی آچیب و کیچیک بیر تئلفون دفتری چیخاردی. کیچیک تئلفون دفترینی واراقلایاندان سونرا، اینجه گۆزلوبونو گۆزلرینه تاختیب بیر تئلفون نوماراسی یازدی و اونو ساریشینا دوغرو اوزادیب دئدی:

- بویورون! بو تئلفون نوماراسینا زنگ آچیرسانیز، او سیزین آرادییغینیز و سئودییینیز فتو- شکیللری بولور و هئچ بیر ایسته یی، قارشیلیغی دا اولمادان سیزه سونرا!

ساریشینین قومرال گۆزلری سئوینجدن سولاندی و اؤزونو خانیمایا بیر آز دا یاخینلاشدیردی:

- چوخ ساغ اولون! آما من بو آدامی تانیمیرام کی؟! منی قبول اندیب قونوشاجاغینی حاردان بیلیرسینیز؟ بلکه ده زنگ آچدیم جاواب وئرمز اولدو؟

تثلفون نوماراسینی وئرن خانیم ساریشینین آلینی توتوب دئدی:

- قیزیم، او آدام بیر رسسام، اونون گؤنول قاپیسی هرچاغ و هرکس ایچین آچیق بولونورا من اونو ایللردیر کی تانییرام، اونو بیر کز گؤرندن سونرا، منیم دئدیکلریمه واراچاقسان! سن منی دینله و اونا گشت! دوزدور کی او بیر رسسامدیر آما اونون چیزدییی یاپیتلار سنین سرگی دالانیندا گوروب ایچینی بولاندیران یاپیتلاردان دئییلدیر! اونون آغزیندان چیخان سؤز سنین گؤنلونده اود تونقالی، گؤزلرینده ناققا اوزه بیلن اوکیانلار بئله یاراداجاق! او ائله بئله رسسام دئییل، او، یانار آتش، یالنیز انسان، خئیلک یانداشی اولان بیر اوزمان، داغلار کیمی قورورلو و سرت، دنیزلر کیمی فیرتینالی آما یومشاق بیر دیر! من سنین گؤنلونو ایلک گؤروشوموزده اوخوموشدوم، سنین درمانین اونون یانیندادیر! او سندن داها بیر سن، داها بیر ساریشین یاراداجاق و سنی تاریخین گوموشو واراقلارینا اؤیله بیر دورومدا و گؤرکمهده چکه جکدیر کی، اؤزون ده اینانمایاچاقسان! آل بو نومارایی و بیرینجی گون اونونلا باغلانتی قور!...

اوزاق گؤرن و گؤزل آچیقلاما وئرن بلکه ده بیرآز آباردان خانیمین بو تور قونوشماسی، سؤزونو ائتدییی رسسامی ساریشینا تانیتماسی بو قیسا سوره ایچین بیر ایلدیریمدی، شیمشکدی، قیغیلجیم یاخود آتش پارچا و بؤلومویدو اوخول دالانینین گؤزلمه بؤلمه سینده. ایندی ساریشین قوپوز

در سینی اونوتموش، اورتا یاشلی اما چوخ اوزاق گۆرن خانیمین گۆز لرینه
باخیر و دوشونوردو:

قوی باغیشسین بو باغیشلار

داش آراسیندا

یالھینا توفونموش روزگارلار کیمی

نه سندن آزالار

نه مندن بیر شنی!...

قوی آهیلسین بیغیر

قاش آراسیندا

داغلارین قوینوندا ھنیران یولو تک

یورویک تک - تک

نه سندن آزالار

نه مندن بیر شنی!...

قوی قینیندان پیفسین پاسلی قیلینبلار

ایکی بیین، ایکی باش آراسیندا

بیر باش، « ائل اوغلو » نران آلسین بو توپراق

بیر باش، « ائل قیزی » تا وئرسین دایاتاق!

نه سندن آزالار

نه مندن بیر شنی!...

قوی بوغولسون گۆزلر
ایلک گۆرۈشۈمدە
قورقا- قورقا، گیزلی- گیزلی آقان
یاش آراسیندا
پیمندە سوزولن سولار بنزری
نە سندن آزالار
نە مەندن بیر شئی!...

قوی آیریلیق اولوسون
اوزون آیریلیق
بو گۆزل عۆمۈر، کون، یاش آراسیندا
سئوگیدیر، باھارسان اوست- اوستە دوشەر
نە سندن آزالار
نە مەندن بیر شئی!...

ساریشین قوپوز اۇیرتمنی اوخو اوداسینین یانینی آچمیش و اونون
سوسقون، دولقون، جوشقون و وورغون حالینا حایران- حایران باخیر اما
اونو سسلە ییب او گۆزل دونیاسیندان آییرماق ایستمە ییردی. حاندان-
حانا ساریشین اۋزۈنە گلدى و قوپوز اۇیرتمنی نین اونو گۆزلە دییینی
دوشونوب یثریندن قالخدی. اۇیرتیم و ائییتیم ایشلری اولدوقچا یاخشی
گئدیر، ساریشین آزاجیق دا اولسا صنعت دیلە یینە یاخینلاشیر اما اونو

دینچ بیراخمایان، ایچینی اویوب، دونیاسینی آلت- اوست ائدن بیر نومارا واردی تئلفون دفترینده. حاردا سا، حانسی گونسه زنگ آچا قادی اوزونو گورمه ییب اوزونو سئودی رساما...

سحر ساعات اون بوچوقدو. ائوده یالنیز و دوشونجه لر دالغالاریندا اوزونو بوغولور کیمی ساندی. دسته یه یاخینلاشیب نومارانی ییغدی. سسینی و دانیشیق بیچیمینی بئله بیلمه ییردی. اؤنجه آلی تیره دی، اوره یی او اوزو ایستمه دن چیرپیندی، قانی دامارلاریندان داها حیزلی گزیشمه یه باشلادی. بونلار باخمایاراق، زنگ آچیلدی و ساریشین:

- آلو، باغیشلایین، اوراسی ... رسامین ایش یئری دیر؟ منی ... خانیم تانیدیپ، نومارانی دا اونلار وئریپ، سیزی راحتسیز ائدیرمه باغیشلایین من بیرآز اوزومو ایتیرن کیمی اولموشام!
رسام زنگ آچانین کیم اولدوغونو بیلمه دی، تانیمادی آما اونو کیم و حانسی خانیم یؤنلتیدی ایچین، بلی، بویورونوز! اوزوم! بیر ایسته یینیز، بویروغونوز واردیسا سیزی ائشیدیرم! دئدی.

ساریشین هر زاددان اؤنجه ائو- ائشیک دورومونو سؤیله دی آما اونون اؤزو خوش گورولو، آیدین، چاغداش و صنعت آدمی اولدوغونو دئدی و آردینجا رسامدان گوروش گونو و ساعاتی ایسته دی. همین گوروش اونو بیر اونجا دا آرخایین ائتمه ییردی چونکو رسامین آرخاسینجا اونون تام بیر منجیل، اؤتکم، شئشه، اوزونو سئور اولدوغونو سؤیله میشلردی. بئله آتماجالار، قارا یاخیب دا، شر یاپمالار بولدو بیزیم ائلده و اؤلکه ده نه یازیق و نه حاییف کی! آما یئنه ده سؤزو گئندن گون و ساعات گلیب چاتدی. ساریشین ایناتار- اینانماز آلدیغی آدرئسه دوغرو یولا دوزلیدی. بو گوروش

سونراکی بۇیوک و تاریخسل گۇرۇشونون تملى و باشلانغىچى اولاجاقدى. ساریشین رىسامىن ایش یثرینه گیرمه یی بیلدى و تاماما اونو ائللکتریک چارمیشدى سانکی. اونون گۇزلىرى رىسامىن گۇزلىرینه دوشونجه، آنیدن اوزون ایللر بوندان اۇنجه چکدیى اوجا بوی، ائشمه بییقلى، آغ آتلى و سوزگون باخیشلى آدمای آندى. دیلى توتولموشدو. آرا- سیرا دانیشیردی اما نه دئدییینی اۇزو ده بیر ایپه- ساپا دوزه بیلمیردی. زامان ائله حیزلی گئچیردی کی، ساریشین اوندان اولدوغو کیمی یارارلانا بیلمیردی. ایندی او، چالغی اوخولوندا او گۇزل و گۇرکملی خانیمدان دینله دیکلرینی گۇزو ایله گۇرور، گۇنلو ایله دویوردو. کیپرک چالمادان گۇزلىرىنى رىسامىن دوداقلارینا دیکمیش و اونون سۇزلىرىنى اینجی کیمی گۇنلونون ایپگ و اینجه ساپینا دوزوردو. زامان چوخ آجیماسیز، داش اورکلی ایدی. گۇرۇش بیتدی اما دوشونوش و آلیشماق سوردو.

بوندان بیر نئچه آی گئچدی اما ساریشین ایکی دوشونجه لی، ایکی گۇنوللو و ایکی باخیشلى ایدی. او، قورخوردو، دیکسینیردی، چکینیردی، باشیندان گئچنلری گۇزلىرىنین اۇنونه سرب بوتون اثرککلىرى بیر گۇزده و بیر بیچیمده گۇروردو. بونو ائدن ساریشیندی نه اونون گۇزلىرى و گۇنلو. او، گونلرین بیرینده یئنه ده رىساما زنگ آچدی:

- من ... ، نئچه سینیز؟ باخ باشقا تورلو دوشونوب ائله مه یین حال! من کیشی- میشى سایان دئییل! سیزی گۇستردیلر و من سیزدن یالنیز بیر نئچه فتو- شکیل ایستیه جکدیم. سیز اولدوقجا سئویملى و یومشاق بیر آدامسینیز اما بوتون بونلارا باخمایاراق، من کیمسه یه باغلاتمارام، بونو دئمیش اولوم سیز ده کیمینله گۇرۇشدویونوزو بیلین!...

بونونلا دا هر زاد بیتیمیش کیمی گۆرونوردو. رسسام اۆز ایشینده، اویسا گونلوک دردلری ایله اوغراشماقدا ایدی. بو آرادا بیر زاد، بیر ائتکی، بیر کۆلگه، بیر چارپینتی قالیردی. همین ائتکی و کۆلگه ساریشین ایدیم- آدیما ایزله ییر، هج بیر یترده دینج بیراخماییردی. آز قالسین اوره یی پارتلا یا جاقدی! رسسامی گۆرمک و اونونلا یاخیندان گۆروشمک ایسته یی دوشدو باشینا. اونو چوخ آرادى، آز بولدو. ساریشین اۆزو ایستمه سه ده، چوخدان برى رسساما وورولموش و گئرچک سنوگی آتشینده یانماغا بئله باشلامیشدی. فقط، بو سنوگی و ائلکتریک چارپینتیسى بیر یانلی ایدی چونکو ساریشین رسسامین دا اوندان خوشلاتیب- خوشلاتمادیغینی هئچ بیلیمیردی، بوندان اولدوقجا آجی چکیردی. اونو بولدو، تئلئفونلا قونوشدو و گۆروش آیارلادی. آخشام ساعات یئدی بوچوقدو. رسسامین ایش یئری قونوقلاردان بوشالمیش و تاواندان گوجسوز ایشیقلى بیر لامپا آسلانمیش و اونلار باساماقلارین باشیندا لار. اوز- اوزه، گۆز- گۆزه باخیرلاردی. اورتایا ائله بیر سوسوقلوق چۆكموش کى، زامانین حیزلا اۆتوب گئچمه سی بئله دیولوردو. رسسام تله سیر، ساریشین قورخور، سنوگی جوشور، گۆنوللر تیپ- تیپ دۆیونور اما کیمسه دن سس و جینقیر چیخمیردی. بۆیوک بولوشما باش وئرمیشدی. اوغلان آغ آتینین یویه نینی توتوب، اونو آلتا گۆزله ییرلر کیمی آیاغینی اوزنگیه قویماق کیمییدی. ساریشین ایسه گۆنلونون، دیلینین، اۇنجه چکیدی آجیلارین یوخسا قارشیسینداکی او دوشسل کیشینین باخیشلارینین سۆزونو دینله مه لییدی. رسسام، اوزون بیر یولجولوغا چیخاجاغینی سۆیله ییب آیریلماق ایسته دی. ساریشین

اؤنجه قاپنین یانینی آچیب بایرا چیخدی آما آنسیزین اوراداجا دایاندی و رساما دؤندو:

- آلین بونو لوطفن، کیچیک جنب قورآندی، سیزی یولدا قوروپار، آرخاین اولون، منیم گؤنلوم صاف و دورودورا!

رسام کیچیک جنب قورآنینی آلیب اؤپدو و دؤش جنبینه قویدو و:

- ساغ اول! بونو اؤزومله گؤتوره جم! هم قوتسال کیتابدی، هم ده سنی منیم یانیمجا گزدیرمیش اولاجاق! آلاه قویسا یولجولوقدان دؤنندن همن سونرا گؤروشوروک، حله لیک خوشجا قال، اؤزونه یاخشی باخ!...

رسامین اولمادیغی گونلرین هر بیرى ساریشین ایچین بیر ایل کیمی گئچیر و هرگون اونو داحا چوخ اؤزله ییردی. آما زامان یئنه ده بوتون حیزی ایله گئچیب گتدی. رسام اوداسیندا اؤز دونیاسینی قلم، فیرچا و بویالار ایله بیرى- بیرینه قاریشديریردی. اونون یاردیمجیسی قاپینی چالیب، ایچرى گیردی:

- باغیشلایین اوستاد، بیر قونوغوموز وار، سیزی گؤرمک ایسته ییر، گله بیلمی؟ دئییه سوردو.

رسام یئریندن قالخدی، بوتون دونیاسینی دونیایا بیراخدی. اودانین قاپیسینا دوغرو یورویونجه، ساریشینى قارشیسیندا بولدو:

- اوح! سیزمیسینیز؟ خوش گلدینیز! بالام گون حایاندان چیخمیش؟ بو نه شیقلیق بئله؟ بویورون، بویورون اوتورونوز!...

رسام ایچ تئلفونونون داشینا باسیب، یاردیمجیسینا باغلاندی و:

- فئفئه، قیزیم، بیزیم ایچین ایکی ایستان چای گتیریرمیسن؟ دئییه سسلندی.

یاردیمچی فئنه تلم- تله سیک چای بیشیریپ، اودایا گتیردی. قیز اولدوقجا اوتانقاج و بیرآز دا آلسیز- آیاقسیزدی. آما بونلارا باخمایاراق، اوستاسی اونو چوخ سئور، دوغما بالاسی کیمی قورویار، یاشام یوللارینی و اونون آشیریملارینی اونا اؤیردردی. ساریشین اؤز چایینی آلارکن، فئنه نین اوزونه باخدی و ساغ اول! دئدی. چایلار گلدی آما کیمسه اونو ایچیب ائله مه دی. ایستکانلار ماسانین اوزرینده بوزلادی. بونون تام ترسینه هر ایکی کیشی نین گؤز بیکلرینده قاینار دنیزلر، دورماز پینالار جوشوب، کاغیز اوزرینده چکیلن بوتون قارامانلاری، اونلارین دؤیوشدوکلری وطن ساواشلارینی، ایتیردیکلری سئوگی و سئوگیلی لری، قارا گؤروشلولرین اوزوندن سئوگی قوربانی اولان ساییس- ساییس گنجلری بیر- بیر هم ده آدلاری و سانلاری ایله سرگی لیبیردی. گئتمک چاغی گلدی. فئنه ده ائوه دؤنمک زوروندایدی. ایندی یئنه ده باساماقلارین باشی، سوزالمیش دورومدا ایشاران لامپا، سس سیز- سمیرسیز بیر آرا واردی اورتادا. اؤنجه گؤزلر دانیشدی و آردینجا ساریشین ساغ آلینی قالدیریپ رسامین توم ساچلارینا دوغرو یاخینلاشدیردی. چکیندی و آلینی حاوادا توتودو! او، قارشیسینداکی آدامین دا بوندان نه آتلاياجاغینی دوشونوردو. او، گؤرن بئله بیر گؤروش سوچ یاخود دا کؤتو بیر داورانیش اولابیلمی فیکیرلشیر، و بئله لیکله واختی ایتیریردی. آرتیق گئجیدی، چوخ گئج. ساریشین اوزون ایللر و ایلار بویونجا گؤزله ین بؤیوک بولوشما یثرینی آلمیش و او قاییدارکن، یولون هم ائنینی، هم ده اوزونونو گئدیردی. بیرمی دؤرد بلکه داحا دا چوخ ساعتدان سونرا بئله، او بؤیوک بولوشما اونون چئوره سینه هم سرین، هم ده اودلو- آتشی کؤلگه سالمیشدی. گون گئچدیکجه، او

دا دوشوندو کی، سئوگی قوتسال و سئومک قوتساللیق دیر. گۆنولداشی اولمایان بیرسی یاریمچیق یاشام سورور بو اوجسوز- بوجاقسیز اما چوخ دار دونیادا!

اونون دوشونجه اۆلچو و بیچیمی، دنیا گۆروشو، باخیش و آنلاییشی تام دیشیمیش و ایندی باشقا تورلو باخیردی وارلیغا و وارلیغین آنلاملی قاتلارینا. او ایندی بیر یاتسیغا باش آتیب گۆنول یاراسی وورانلاری دئییل، آیری- آیری یاتاقلاردا اویویوب گۆنول وئرلری اوستون سانیردی! اۆزونو یئنیدن دوغولموش کیمی سانان ساریشین، آرخادا بیراخدینی خزل و قارا گونلری اونوتماغا، ایندی گۆزل و آغ گونلرین دادینی چیخارماغا باشلامیشدی. او، چئورسینده بوتون قارائلیق و دومانلی داغلاری آشار کیمی گۆرونوردو اۆزونه. او، کیملیی، منلیی، کیشی لیی و کیشیل دیرلری داخا چوخ دویور و قاوراییردی. بلکه ده بو بیر یئنی بیچیم و یئنی یولدو سئوگی دونیاسیندا اما او بونو سئچمیش و اونا دوراغاغینا دا نئچه دؤنه آند ایچمیشدی! زوردو، چتیندی، آغیردی بئله بیر یول و سئچیم، اما او بونو دوشونور و بئله یاشاماق ایسته ییردی. او، ایندی کوچه لرین آج- یالاواج جانناوار و اییرنج بۇجکلرینین گۆستردییی یاشام اۆرنه یینی دئییل ده، خیاللار دونیاسینین قارامانی اولان رسسامین اونا باغیشلادیغی و دادیزدیردیغی وارلیغی یاشاییردی. اونون ایچینده بیر تور دینجلیک و گله جک ایچین بۇیوک اومود، یاورو و اۆزو ایچین ده آیدین گونلر آچیلیر، قیزیلی ایشینلار ساچان گونش دوغوردو. او، سئوگینی اوزاقدان، گۆروشو یاخیندان سئویردی!...

یازارین باشقا یاپیتلاری:

- ۱- آنا نیسگیلی
- ۲- قار چیچه یی
- ۳- کۆلگه
- ۴- قوشمالار
- ۵- سحر آغاجی
- ۶- آلیشیق
- ۷- گونئیده گونوم
- ۸- گوز گوللری
- ۹- تور کجه- تور کجه سۆزلوک
- ۱۰- فارسجا- تور کجه سۆزلوک
- ۱۱- اینگیلیزجه- تور کجه- فارسجا سۆزلوک ۱
- ۱۲- اینگیلیزجه- تور کجه- فارسجا سۆزلوک ۲
- ۱۳- دیل و دیلچیلیک
- ۱۴- یازیشما
- ۱۵- کند گلینی
- ۱۶- دیلین ایچ اوزو
- ۱۷- تور کجه- فارسجا دانیشیق دیلی ۱
- ۱۸- تور کجه- فارسجا دانیشیق دیلی ۲

- ۱۹- تورکجه- فارسجا دانیشیق دیلی ۳
- ۲۰- تورکجه- فارسجا درسلیک ۱
- ۲۱- تورکجه- فارسجا درسلیک ۲
- ۲۲- تورکجه- تورکجه- فارسجا قونوشما
- ۲۳- تورکجه- اینگیلیزجه- فارسجا قولای دانیشیق
- ۲۴- ادبی سبکلر
- ۲۵- آتام ایله منیم ناغیللاریم ۱
- ۲۶- آتام ایله منیم ناغیللاریم ۲
- ۲۷- آتام ایله منیم ناغیللاریم ۳
- ۲۸- ائلئکترونیک اؤیرنیشی ۱
- ۲۹- ائلئکترونیک اؤیرنیشی ۲
- ۳۰- دده قورقود و یئنی توپلوم
- ۳۱- دیل و زامان
- ۳۲- گنجه لی نیظامی نین دنیا شؤهرتی (چئویرمه)
- ۳۳- آچیلمامیش صحیفه لر (آراشدیرما)
- ۳۴- بئشیک نغمه سی (چئویرمه)
- ۳۵- اؤلومدن سونراکی یاشام (چئویرمه)
- ۳۶- آذربایجان خالق ماحنیلاری (آراشدیرما)
- ۳۷- چیچکلره بیر چیچک
- ۳۸- قان یادداشی
- ۳۹- آیی نین یوخوسو (چئویرمه)
- ۴۰- قوجا و آسلان (چئویرمه)

- ۴۱- سئوگى داموسو
- ۴۲- چاغداش آذربايجان تور كچه سى
- ۴۳- آتا سۆزو سۆزون دوزو
- ۴۴- تور كچه- اينگيليزجه- فارسجا قيسالتمالار
- ۴۵- تور كچه- تور كچه- فارسجا گئنئىل سۆزلوك ۱
- ۴۶- تور كچه- تور كچه- فارسجا گئنئىل سۆزلوك ۲
- ۴۷- تور كچه- تور كچه- فارسجا گئنئىل سۆزلوك ۳
- ۴۸- تور كچه دىل بىلگىسى
- ۴۹- بىز قارتالى
- ۵۰- كيچىك يوماق (چئوئيرمه)
- ۵۱- تور كچه- اينگيليزجه- فارسجا سۆزلوك
- ۵۲- آذربايجان ميفولوگىياسى
- ۵۳- آذربايجان يئر آدلارى (توبونيم)
- ۵۴- على آغا واحيدىن قزىللىرى و خاطيره لرى
- ۵۵- كۆمورو گۆزلر
- ۵۶- تور كچه- فارسجا داشقىن سۆزلويو ۱
- ۵۷- تور كچه- فارسجا داشقىن سۆزلويو ۲
- ۵۸- آذربايجان آتا به يلىر دؤولتى (چئوئيرمه)
- ۵۹- شىكايت نامه (آراشديرما- فضولى)
- ۶۰- بؤيوك هون ايمپىريياسى (چئوئيرمه) ۱
- ۶۱- بؤيوك هون ايمپىريياسى (چئوئيرمه) ۲
- ۶۳- بؤيوك هون ايمپىريياسى (چئوئيرمه) ۳

- ۶۳- منی توپراغا گۆتورون
۶۴- یورغانیم یاغیش اولسون
۶۵- او گلسه دینج اؤلرم
۶۶- موغاملار (چئویرمه)
۶۷- آذربایجان تاریخی (چئویرمه)
۶۸- آتا یادیگاری (چئویرمه)
۶۹- عناب آغاجی (چئویرمه)
۷۰- آذربایجان بیتکیلری و طبابت (چئویرمه)
۷۱- تاپ- تاپماجا
۷۲- قان قوخوسو
۷۳- اوخول یولداشی
۷۴- گئرب
۷۵- بیچاق و سوموک
۷۶- بیر دؤنه سئویلدیم، بیر دؤنه سئودیم
۷۷- آغ بوروسون آغا منی
۷۸- کرونولوژی تاریخ (چئویرمه)
۷۹- دان اولدوزو (۱)- توپلاما
۸۰- گؤنول ساکسیسی
۸۱- تورکجه دیل بیلگیسی ۲
۸۲- یارالی سئودا
۸۳- لئیلی و مجنون (نیظامی - چئویرمه)
۸۴- یئتدی گؤزل (نیظامی - چئویرمه)

- ۸۵- ایسکندرنامه (نیظامی - اقبال نامه و شرفنامه - چئویرمه)
- ۸۶- خوسروو و شیرین (نیظامی - چئویرمه)
- ۸۷- گیزلر قایناغی (نیظامی - چئویرمه)
- ۸۸- چنگیز خانین آغ بولودو (چینگیز آیتما توف - چئویرمه)
- ۸۹- آریا (اولژاس سولئیمانلی چئویرمه)
- ۹۰- قاپات گؤزلرینی (پروفیسور ایسکندر زاده - توپلاما)
- ۹۱- هیند سبکی (مجید سلیم نژاد - دوزنلمه)
- ۹۲- اوچوروملار (مجید سلیم نژاد - دوزنلمه)
- ۹۳- تورکجه دیوان (آراشدیرما - فضولی)
- ۹۴- لئیلی و مجنون (آراشدیرما - فضولی)
- ۹۵- بنگ و باده (آراشدیرما - فضولی)
- ۹۶- یشتدی جام (آراشدیرما - فضولی)
- ۹۷- مئیوه لرین قونوشماسی (آراشدیرما - فضولی)
- ۹۸- چاغداش آذربایجان دیلینین گلیشمه سی
- ۹۹- ساچ قیریغی
- ۱۰۰- اؤلومه اوغرامیش دوستلوق
- ۱۰۱- تئلئفون سسی
- ۱۰۲- آلین یازیسی
- ۱۰۳- بیر قول پاپاتیا
- ۱۰۴- گؤنول سسی
- ۱۰۵- قووشما اؤزلمی
- ۱۰۷-

SARIŞIN

YAZAR:

ALİ DAŞKIN

(Az.Yazarlar Birliyi,Uluslararası Avrasiya
Basın Fondu və Uluslararası Vektor Bilim
Evi'nin Yüksək Yazarlar Qurulu Üyəsi.
Paralaq Danulduzu Dil Akademisi'nin
Kültürel Başqanı)

1.Baskı

Təbriz-2006

Təbriz-Şəriəti Küçəsi-Hifdəhi Şəhrivər
Geçidi-Atlas Bazarı-Üst qat-No 41-Kültürevi.

Telfəks: (0411) 555.66.43

Ceptel: (+98) 914.406.64.47